

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΖ | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1968 | ΑΡΙΘ. 4

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Ἡ ἔκδοσις τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Μία ἀπὸ τὰς εὐτυχεστέρας ἐνεργείας τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου εἶναι ἀσφαλῶς, ἡ ἀποφασισθεῖσα ὑπ' αὐτῆς καὶ πραγματοποιηθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἔκδοσις τῆς Καινῆς Διαθήκης εἰς χιλιάδας εὐωνήτων ἀντιτύπων, ἡ ὁποία οὕτω δὲν πρέπει νὰ λείψῃ ἀπὸ καμμίαν οἰκογένειαν. Καὶ ὅλα βεβαίως τὰ βιβλία τῶν Ἁγίων Γραφῶν εἶναι θεόπνευστα, ἀλλὰ τὸ θεῖον Εὐαγγέλιον, ποῦ μᾶς φέρει πλησιέστερα πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ Χριστοῦ, εἶναι τὸ λυτρωτικὸν φῶς τῆς Δαμασκοῦ διὰ πᾶσαν πλανωμένην καὶ ὀδυνωμένην ψυχὴν.

Ὅταν ὁ περίφημος Ρῶσος συγγραφεὺς Δοστογιέφσκι ὠδηγεῖτο ἐξόριστος εἰς τὴν Σιβηρίαν, μία γυναῖκα τοῦ λαοῦ τὸν ἐπλησίασε καὶ μαζί μὲ ἓνα χαρτονόμισμα τοῦ προσέφερε καὶ μίαν Καινὴν Διαθήκην. Καὶ τοῦτο ἀπετέλεσε τὴν σωτηρίαν του. Διότι, ὅπως διηγεῖται ὁ ἴδιος, ἡ ἀνάγνωσις τῆς τὸν ἐβοήθησε ν' ἀνθέξῃ εἰς τὰς ἀφαντάστους ταλαιπωρίας του. Εἰς αὐτὴν ἐνετρύφα. Εἰς αὐτὴν εὗρισκε παρηγορίαν. Καὶ ἐξ αὐτῆς ἤντλει τὴν δύναμιν νὰ βαστάζῃ μὲ καρτερικότητα τὸ μαρτύριο τῶν μεγάλων του κακοπαθειῶν. Καὶ αὐτὴ ἔδωκεν εἰς τὸ πνευμά του τὰ πτερὰ διὰ νὰ ὑψωθῇ ἕως τὸν πάμφωτον θρόνον τῆς θείας παντοδυναμίας καὶ ν' ἀντλή παραμυθίαν ἀπὸ τὴν οὐράνιον πατρίδα τῆς πίστεως, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης.

Ἡ μεγαλυτέρα ἀληθῶς παρηγορία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ν' ἀποστερηθῇ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἁγίας Γραφῆς. Καὶ διὰ τοῦτο, ὅταν ἐπὶ Διοκλητιανοῦ ὁ διάκονος Τιμόθεος ἠρνήθη νὰ παραδώσῃ εἰς τοὺς φύλακάς του τὴν ἁγίαν Γραφήν, τὴν ὁποίαν ἀνεγίνωσκε πάντοτε καὶ διὰ τὴν ὁποίαν εἶπε, ὅτι εὐκολώτερα θὰ ἔθυσιαζε τὰ τέκνα του, ἂν εἶχε, παρὰ νὰ στερηθῇ τὴν ἀνάγνωσίν της, ὁ ἀπαίσιος ἐκεῖνος τύραννος διέταξε νὰ ἐξορύξουν τοὺς ὀφθαλμοὺς του.

Νὰ συμπληροῦται.

Δὲν ὑπάρχει περισσότερο εὐχάριστον καὶ πλεον παρήγορον θέαμα ἀπὸ τοὺς μαθητὰς τῶν σχολείων, ποὺ ὀδηγοῦνται τακτικῶς ἀπὸ τοὺς διδασκάλους των πρὸς ἐκκλησιασμὸν εἰς τοὺς γειτονικοὺς ναοὺς. Ἡ ἀτμόσφαιρα γεμίζει ἀπὸ τὰ πανευφρόσυνα, ὅπως τῶν χελιδονιῶν, τερετίσματά των. Καὶ αἴσθημα χαρᾶς, παρηγορίας καὶ ἰκανοποιήσεως κυριεῖται τὰς ψυχὰς ὄλων, ὅταν βλέπη τὴν νεότητά μας νὰ ὀδεύη πρὸς «τὸν εὐλογημένον οἶκον τοῦ Οὐρανοῦ Πατρός». Διότι μόνον ἐπάνω εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὸ Εὐαγγέλιόν του εἶναι δυνατὸν νὰ θεμελιωθῇ ἀρραγῆς καὶ ἀσάλευτος ἡ ἀτομικὴ καὶ ἡ κοινωνικὴ μας προκοπὴ καὶ εὐτυχία. Καὶ τίποτα ὅσον ἡ θεία λατρεία δὲν παιδαγωγεῖ τόσο τὸν ἄνθρωπον ν' ἀποβῆ ἀπὸ ἐγωκεντρικὸς εἰς θεοκεντρικόν.

Πρέπει ὅμως νὰ γνωρίζωμεν καλῶς, ὅτι ἡ τόσο λαμπρὰ καὶ τόσο ἀξιόλογος λατρευτικὴ αὐτὴ ἐκδήλωσις δὲν ἀρκεῖ. Ἀλλὰ πρέπει νὰ συμπληρώνεται καὶ ἀπὸ τὴν σχετικὴν διδασκαλίαν εἰς τὰ σχολεῖα· καὶ ἡ ὁποία νὰ παρορμᾷ καὶ νὰ ἐμψυχώνει τοὺς μικροὺς μαθητὰς εἰς τὴν εὐλάβειαν, καὶ εἰς τὸ νὰ ἐπιτελοῦν εἰς πᾶσαν περίπτωσιν τὸ καθήκον τους. Διότι ἡ ἐξωτερικὴ εὐλάβεια χωρὶς τὴν ἐσωτερικὴν τοιαύτην, ἀποβαίνει νεκρὸς τύπος καὶ ματαίαι ἐπίδειξις. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Χριστὸς ἐχαρακτήρισεν ὡς ὑποκριτὰς ὄλους ἐκείνους, οἱ ὅποιοι «στόματι μὲν αὐτῶν καὶ χεῖλεσι» τιμοῦν τὸν Θεόν, «ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει αὐτοῦ».

Δυστυχῶς δὲ πολλαί, πάρα πολλαί μάλιστα εἶναι αἱ καὶ ἕξεις, αἱ ὁποῖαι κατὰ τοὺς τελευταίους ἀσυδότης καιροὺς ἀπέκτησαν ρίζωμα εἰς τὰς καρδίας τῆς νεολαίας μας. Καὶ ἡ προσπάθεια πρέπει νὰ εἶναι μακρὰ καὶ ἐνδελεχῆς καὶ ἐπίπονος, διὰ νὰ ἐπανακαλλιεργηθῇ τὸ ψυχικόν της ἔδαφος καὶ διὰ νὰ καρποφορήσῃ πολλαπλῶς εἰς αὐτὸ ὁ Εὐαγγελικὸς λόγος.

Ἄς μὴ λησμονῶμεν.

Συχνὰ παρατηρεῖται πολλὴ ἀπροσεξία ἢ καὶ παρανόησις ἀπὸ μερικοὺς ἀπροσέκτους ἢ βιαστικοὺς λειτουργοὺς μας εἰς τὰ τῆς τελέσεως τῆς θείας λειτουργίας. Καὶ παρερμηνεύοντες οὕτοι τοὺς λόγους τοῦ θείου Παύλου, ὅτι «πάντα μοι ἔξεστιν» ἀπροσεκτοῦν εἰς λεπτομερείας τῆς λειτουργικῆς ζωῆς, τὰς ὁποίας δὲν τὰς θεωροῦν οὐσιώδεις. Καὶ ὅμως ἡ ἀληθινὴ ἐρμηνεία τοῦ «πάντα μοι ἔξεστιν» εἶναι, ὅτι «οὐ πάντα συμφέρει

ποιεῖν». Καὶ τίποτα δὲν εἶναι τόσον ἀσύμφωρον, ὅσον αἱ ἀπροσεξίαι εἰς τὰ τῆς τελέσεως τοῦ μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας.

Καὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι οὐδεὶς ἀπολύτως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐρμηνεύη κατὰ τὸ δοκοῦν οἰανδήποτε λειτουργικὴν λεπτομέρειαν, ἀλλὰ τουναντίον νὰ ἐφαρμόζη αὐστηρῶς τὸ τυπικὸν τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας, πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι ἡ θεία λατρεία διεμορφώθη ἐν τῷ συνόλῳ της ἀπὸ τοὺς Μεγάλους Πατέρας τῆς Ὁρθοδοξίας μας. Καὶ ὅτι καὶ ἡ ἐλαχίστη λεπτομέρεια τῆς λατρευτικῆς μας ζωῆς συμβολίζει τὸ βάθος τῆς πίστεως, καὶ τὴν δύναμιν τῆς θείας ἀληθείας, ἡ ὁποία ἐνίκησε τὸν κόσμον. Ἀπὸ τὴν πιστὴν δὲ καὶ ἀκριβῆ τήρησιν τῆς λειτουργικῆς τάξεως ἀρχίζει ἀκριβῶς ἡ κατανόησις καὶ ἡ ἐμβάθυνσις εἰς τὸ ζωοποιοῦν πνεῦμα τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἄς μὴ λησμονῶμεν ποτέ, ὅτι τὸ Βυζάντιον ἐπὶ ἓνα ὀλόκληρον αἰῶνα συνεταράχθη ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἀπροσεξίας καὶ τῆς ἀσεβείας πρὸς τὰ παραδεδομένα, πού κατέληξεν εἰς τὴν κακοδοξίαν τῆς Εἰκονομαχίας. Καὶ ὅτι ἄφθονον μαρτυρικὸν αἷμα ἐχύθη διὰ τὴν κατοχύρωσιν τῶν θεσμίων τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας, ἡ πρὸς τὰ ὁποῖα εὐλάβεια πρέπει νὰ εἶναι αὐστηρὰ καὶ ἀπαρέγκλιτος.

Τὸ Τριῶδιον.

Ἄνοιγει ἢ ἀρχίζει τὸ Τριῶδιον σημαίνει διὰ τὸν πολὺν λαόν, ὅτι ἀρχίζουν αἱ Ἀπόκρεω καὶ αἱ εὐθυμοὶ ἡμέραι των.

Καὶ ὅμως τὸ Τριῶδιον, κατ' ἀκριβολογίαν, σημαίνει βιβλίον ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας καὶ ὕμνολογίας, πού ψάλλεται ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου, ἕως τὸ μέγα Σάββατον. Τὸ Τριῶδιον ἀρχικῶς περιελάμβανε τρεῖς ᾠδὰς, ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ ὀνομασία του. Περιέχει δὲ ἱερά ᾠσματα ἢ ποιήματα ἐξόχων ὕμνογράφων καὶ ᾠματογράφων τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως τοῦ Κοσμᾶ, τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, τοῦ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, τοῦ Ἀνδρέα Κρήτης, τῆς μοναχῆς Κασσιανῆς καὶ ἄλλων. Ἡ δὲ ἀνάγνωσις των μεταρσιώνει τὰς ψυχὰς, φωταγωγεῖ τὸν νοῦν καὶ συγκινεῖ βαθύτατα. Κατὰ τὴν περίοδον δὲ τῆς ἀγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, πού εἶναι περίοδος περισυλλογῆς καὶ ἀνανήψεως, ἡ ἀνάγνωσις των, θὰ ἀπετέλει στήριγμα καὶ ἐντρύφημα διὰ πᾶσαν Χριστιανικὴν ψυχὴν.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν νομίζομεν, ὅτι ἐπιβάλλεται μία ἐπιλογή τῶν κυριωτέρων ὕμνων καὶ ᾠμάτων τοῦ Τριωδίου, καὶ παραλλήλως, εἰ δυνατὸν, μία πιστὴ μετάφρασις των καὶ ἡ ἔκδοσις των εἰς μίαν λαϊκωτέραν ἔκδοσιν. Διότι—ἀναμφιβόλως—

ὅσον περισσότερο διαποτίζεται ἡ ψυχὴ τοῦ Ἔθνους μας ἀπὸ τὰ ζωοποιά νάματα τῆς Ἑλληνορθοδόξου μας παραδόσεως, τόσον καὶ θὰ ἐνδυναμοῦνται τὰ πτερά της, πρὸς νέας ἐκπολιτιστικὰς ἐξορμήσεις.

«Τὸ λυκόφως τοῦ μαρξισμοῦ».

Εἶναι ἀναμφιβόλως ἀπὸ τὰ πλέον ἄξια μνείας νέα βιβλία, ποὺ ἐκυκλοφόρησαν προσφάτως, τὸ βιβλίον τοῦ Κ.Ν. Βασιλεία-
δη «Τὸ λυκόφως τοῦ μαρξισμοῦ», τὸ ὁποῖον ἐξέδωκεν ἡ Ἀδελ-
φότης Θεολόγων «Ὁ Σωτήρ».

Εἰς τὸ πρῶτον μέρος του ἐκτίθεται ἀντικειμενικῶς καὶ ἀναι-
ρεῖται λίαν ἐπιτυχῶς ὁ μαρξιστικὸς ὕλισμός, ἡ ἠθικὴ του καὶ ἡ
ἀνθρωπολογία του· εἰς δὲ τὸ δεῦτερον μέρος παρουσιάζεται
ἡ κατὰ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν σκληρὰ πάλη τοῦ Χρι-
στιανισμοῦ μὲ τὸν μαρξισμὸν καὶ ἡ πορεία τοῦ τελευταίου πρὸς
τὴν δύσιν του.

Ὁ συγγραφεὺς ἀνατέμνει μὲ μεθοδικότητα, σαφήνειαν καὶ
ἀπλότητα τὸν θεομάχον μαρξισμὸν ὑπὸ τὸ ἀκατάλυτον φῶς
τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας καὶ διαλύει μὲ ἰσχυρὰ ἐπιχειρή-
ματα τὰς πλάνας τῆς μαρξιστικῆς κοσμοθεωρίας, ὑπογραμμίζων
τὴν βεβαιότητα περὶ τοῦ τελικοῦ θριάμβου τοῦ Χριστιανισμοῦ,
τοῦ ὁποῖου ὁ θεὸς Ἰδρυτῆς «ἐξῆλθε νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ».

Κάθε μορφωμένος ἄνθρωπος καὶ εἰδικώτερον οἱ εὐλαβέστατοι
ἐφημέριοί μας θὰ πρέπει νὰ μελετήσουν προσεκτικῶς τὸ ἀξιόλο-
γον αὐτὸ βιβλίον καὶ νὰ τὸ συστήσουν ἐνθέρμως, πρὸ παν-
τὸς εἰς τοὺς νέους μας, τοὺς ὁποῖους πρόκειται νὰ βοηθήσῃ
σπουδαίως διὰ νὰ γνωρίσουν τὴν γυμνότητα τοῦ μαρξισμοῦ.
Θὰ ἀποβάλουν οὕτω τὴν τυχὸν ὕλιστικὴν καὶ συμφερον-
τολογικὴν ἀντίληψιν τῆς ζωῆς, τὴν ὁποῖαν ἐσχημάτισαν λόγῳ
τῆς μέχρι πρό τινος πλήρους σχεδὸν ἐγκαταλείψεως των εἰς τὰς
πνευματικὰς των ἀναζητήσεις· καὶ θὰ διαμορφώσουν ὀρθὴν
κοσμοθεωρίαν καὶ βιοθεωρίαν, σύμφωνον πρὸς τὴν ἱστορικὴν
καὶ πνευματικὴν παράδοσιν τῆς Ἑλλάδος.

Λυτρωτικὴ διέξοδος.

Ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς «Ἐκκλησίας» ἐπεσημάνθη πολλακίς
ὁ σοβαρὸς κίνδυνος ἐκ τοῦ ἀλματωδῶς ἀναπτυσσομένου καὶ
ραγδαίως ἐξαπλουμένου μηχανοκρατικοῦ πολιτισμοῦ, ὁ ὁποῖος
ἀπειλεῖ νὰ ἰσοπεδώσῃ τὰ πάντα, ἐξαλείφων τὰ ἰδιαίτερα ψυ-

χικά χαρακτηριστικά τῶν ἀτόμων καὶ τῶν λαῶν. Ὑποδεικνύεται δὲ ὀρθότατα ὡς μόνη λυτρωτικὴ διέξοδος καὶ γραμμὴ πλεύσεως, ἡ ἔμμησή μας εἰς τὴν τρισαγίαν Ὁρθοδοξίαν μας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ χαρακτηριστικώτερον γνώρισμα τῆς ψυχῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ διὰ τῆς ὁποίας μεταμορφοῦται ὁ ἄνθρωπος εἰς ἐλευθέραν, ὑπεύθυνον καὶ ὠλοκληρωμένην πνευματικὴν προσωπικότητα.

Καὶ δοκιμάζομεν διὰ τοῦτο μεγάλην ἀνακούφισιν καὶ ἱκανοποίησιν, διότι ἡ πνευματικὴ ἡγεσία τοῦ τόπου μας ἤρχισεν ὄχι μόνον νὰ συνειδητοποιῇ τὸν κίνδυνον αὐτόν, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑπογραμμίσῃ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀντιμετωπίσεώς του διὰ τῆς προσηλώσεως εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν μας. Οὕτω λ. χ. ὁ ἐκλεκτὸς πνευματικὸς ἄνθρωπος Κ.Ι. Δεδόπουλος, εἰς πρόσφατον ἐπιφυλλίδα του εἰς τὸν «Ἐλεύθερον Κόσμον», σημειώνει λίαν εὐστόχως, ὅτι «ψυχὴ τοῦ νέου ἑλληνισμοῦ εἶναι ἡ χριστιανικὴ Ὁρθοδοξία». Καὶ προσθέτει χαρακτηριστικῶς: «Ἄν χάσουμε κάποτε τὸ στοιχεῖο αὐτό, θὰ χάσουμε τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό μας».

Τὸ ἔθνος μας εἰς τὰς κρισίμους στιγμὰς τῆς τρικυμιώδους ζωῆς του εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν εὗρισκε πάντοτε καὶ ἀπὸ αὐτὴν ἦντλει τὴν δύναμιν νὰ ὑπερνικήσῃ τοὺς κινδύνους, οἱ ὁποῖοι ἠπείλουν τὴν ὑπαρξίν του. Καὶ εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ ὑπερνικήσῃ πάντα κίνδυνον καὶ θὰ μεγαλουργήσῃ καὶ πάλιν ἄν παραμείνῃ προσηλωμένον εἰς τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν τῶν πατέρων του, ἡ ὁποία ὑπῆρξε πάντοτε τὸ Παλλάδιον τῆς σωτηρίας του.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

ΤΑ ΑΠΑΝΤΑ

Τοῦ Κωνσταντίνου Οἰκονόμου

τοῦ ἐξ Οἰκονόμων

Ἐπιστάσια ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Διὰ τοὺς ἐργάτας τῆς Ἐκκλησίας

ΑΝΑΓΚΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΕΝΟΤΗΤΟΣ

«Οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν Κύριον Ἰησοῦν εἰ μὴ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ» (Α' Κορ. ιβ', 3).

«Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε» (Γαλ. ε', 15).

Τὸ μήνυμα, τὸ ὁποῖον συχνάκις δίδει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶναι, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ εἴμεθα ζωντανὰ μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε νὰ εἴμεθα δέκται καὶ λειτουργοὶ τοῦ ἰδιαίτερου χαρίσματος τῆς κηρυκτικῆς ἢ κατηχητικῆς ἢ τῆς καθ' ὅλου ποιμαντικῆς διακονίας, ἐὰν δὲν ἔχωμεν πλησθῆ ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου, ἐὰν τὸ Πνεῦμα δὲν μᾶς διδάσκη τί πρέπει νὰ ἀποφθεγγώμεθα. «Οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν Κύριος Ἰησοῦς εἰ μὴ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ» (Α' Κορ. εβ', 3).

Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἶναι ἐκεῖνο, ποῦ δίδει τὸν λόγον τῆς γνώσεως καὶ πᾶν ἄλλο χάρισμα. Διὰ νὰ εἴμεθα λοιπὸν «Χριστοῦ εὐωδία» καὶ διὰ νὰ καθίσταται τὸ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἔργον μας «ὄσμη ζωῆς εἰς ζωὴν» (Β' Κορ. β', 15 - 16), διὰ νὰ εἶναι πραγματικῶς ὁ λόγος, τὸν ὁποῖον θὰ μεταδίδωμεν, «ζῶν καὶ ἐνεργῆς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἄρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδιάς» (Ἐβρ. δ', 12), πρέπει νὰ διεπώμεθα οὐχὶ ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ κόσμου, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ.

Δὲν φθάνει λοιπὸν ἡ μελέτη, δὲν φθάνει ἡ θεολογικὴ καὶ ρητορικὴ ἢ κατηχητικὴ ἢ ποιμαντικὴ κατάρτισις καὶ ἡ φοίτησις εἰς διάφορα σεμινάρια ἢ φροντιστήρια. Πρὸ πάντων χρειάζεται ἡ ἀναγεννημένη καὶ νέα ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ζωὴ. Ὁ ἐργάτης τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ ἔχη γευθῆ ἐντὸς τῆς καρδιάς του τὸ ἔργον τῆς Χάριτος. Οἱ λόγοι του πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε τὸ περίσσευμα μᾶς καρδιάς, ἀναγεννημένης ὑπὸ τοῦ Πνεύματος καὶ ἐμποτισμένης ὑπὸ τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ. Τοιουτοτρόπως θὰ ἀναδίδουν πραγ-

ματικῶς τὴν εὐωδίαν καὶ τὴν σωτήριον ὁσμὴν τῆς Χάριτος καὶ θὰ ἔχουν κάτι ἀπὸ τὸ χρῆσμα τοῦ Πνεύματος.

Μόνον διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἡ ψυχὴ δέχεται καὶ ἀντανακλᾷ τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου, μεταμορφώνεται εἰς τὴν ἰδίαν εἰκόνα πρὸς Αὐτὸν καὶ προχωρεῖ, ὅπως λέγει πάλιν ὁ Ἅπ. Παῦλος, «ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν» (Β' Κορ. γ', 18).

Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα πρέπει νὰ εἶναι ἡ σφραγίς, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς θὰ ἀποθέτῃ εἰς τὴν ψυχὴν μας τὴν εἰκόνα τῆς θείας του φύσεως καὶ ἀγιότητος. Δι' ἕκαστον λοιπὸν κήρυγμα τοῦ λόγου Του καὶ ἐργάτην τοῦ Εὐαγγελίου πρέπει νὰ ἰσχύῃ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον λέγει ὁ Ἀπόστολος: «Ἐσφραγίσθητε Πνεύματι Ἁγίῳ». (Ἐφ. α', 13). Τὸ σφράγισμα προϋποθέτει πάντοτε στενὴν ἐπαφὴν μετὰ τὸ σφραγιζόμενον. Ἐὰν μάλιστα λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὴν ἐποχὴν τοῦ Παύλου ἡ σφραγίς ἐτίθετο ἐπὶ μιᾶς ἐπιφανείας κηροῦ, τότε ἐννοοῦμεν, ὅτι τὸ σφράγισμα αὐτὸ φθάνει μέχρι πλήρους συνταυτίσεως. Οἰαδήποτε ὕλη μετάλλου, διὰ νὰ λυώσῃ καὶ νὰ λάβῃ μορφήν εἰς ἓν χρήσιμον ἢ καλλιτεχνικὸν ἀντικείμενον, πρέπει νὰ εὐρεθῇ εἰς ὠρισμένην θερμότητα. Ἀκριβῶς λοιπὸν καὶ ὁ λόγος μας, διὰ νὰ ἔχῃ τὴν πρέπουσαν χριστιανικὴν μορφήν του καὶ ἐπίδρασιν, πρέπει νὰ ἐκπορευέται ἀπὸ ἀνάλογον θερμότητα καρδίας, ἀπὸ μίαν καρδίαν, ἡ ὁποία φλέγεται ἀπὸ τὸ πῦρ τοῦ Πνεύματος καὶ τοῦ Θεοῦ ζήλου. Μόνον τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἶναι ἐκεῖνο, ὅπερ διδάσκει προφητείας καὶ τὴν σοφίαν εἰς τοὺς ἀγραμμάτους, ἀναδεικνύει τοὺς ἀλιεῖς εἰς θεολόγους καὶ συγκροτεῖ ὅλον τὸν θεσμόν τῆς Ἐκκλησίας.

Λοιπὸν εἰς πᾶσαν καθημερινὴν αὐτοσυγκέντρωσίν μας, περισυλλογὴν, αὐτοεξετάσιν, ἃς ἐξετάζωμεν κατὰ πόσον ἔχομεν τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ μέσα εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν μας.

Τὸ κριτήριον δέ, μὲ τὸ ὁποῖον θὰ κρίνωμεν κατὰ πόσον ζῶμεν ἐν Πνεύματι Θεοῦ, εἶναι σαφές. Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ δὲν ἔρχεται εἰς τὴν ψυχὴν μας ὡς φορτικὸς φιλοξενούμενος. Πάντοτε προσκομίζει πλοῦσια δῶρα καὶ χάριτας, τὰς ὁποίας ἀναφέρει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Δὲν εἶναι τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς αἱ χάριτες αὐταί. «Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια, (Γαλ.

ε', 22). Τὸ πρωτεῖον δὲ δίδεται εἰς τὴν ἀγάπην. Ἐξ αὐτῆς ὀρμαῖται ὁ Παῦλος καὶ εἰς αὐτὴν καταλήγει. Ἡ ἀγάπη τὸν ὠδήγει εἰς τὸ νὰ λέγῃ: «Οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρῶν νοουθετῶν ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν» (Πράξ. 20, 31). Ὁ ἐργάτης τῆς Ἐκκλησίας ἐξ ἀγάπης πρέπει νὰ προσπαθῇ «μεταδοῦναι», ὅπως θὰ ἔλεγε πάλιν ὁ Παῦλος, ὄχι μόνον τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, ἐὰν παραστῇ ἀνάγκη.

Ἡ ἀγάπη ὡσαύτως εἶναι ἡ προϋπόθεσις τῆς ἐνότητος καὶ τῆς συνεργασίας: «Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσί, τὸ αὐτὸ δὲ Πνεῦμα· καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσί, καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος· καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτὸς ἐστι Θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν» (Α' Κορ. ιβ', 4 - 6). Ἐκαστος ἔχει τὸ ἰδιαιτέρον τάλαντόν του, τὴν ἰδιομορφίαν του εἰς τὸ κηρυκτικὸν ἔργον καὶ τὰ ἰδιαίτερα ἴσως νοητικὰ σχήματα, μὲ τὰ ὁποῖα θὰ ἀντικρύβῃ τὸ ἔργον αὐτό. Πρέπει ὅμως νὰ σέβεται τὰ τάλαντα, τὴν ἰδιομορφίαν, τὰ χαρίσματα καὶ τὰ νοητικὰ σχήματα τῶν ἄλλων καὶ νὰ ἀντικρύβῃ αὐτοὺς μὲ ἀγάπην καὶ μὲ πνεῦμα κατανοήσεως καὶ ἐνότητος. Χαρακτηριστικῶς λέγει ὁ Ἀπόστολος: «Εἰ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε».

Ὅθεν σύνθημά μας ἄς εἶναι, ὅτι ἡ ζωὴ μας πρέπει πάντοτε νὰ εἶναι ἐν Πνεύματι. Πρέπει νὰ παρουσιάζῃ τοὺς καρποὺς τοῦ Πνεύματος. Ὁ κυριώτερος ἐκ τῶν καρπῶν αὐτῶν, ὁ ὁποῖος ἔχει τὸ πρωτεῖον, εἶναι ἡ ἀγάπη. Αὐτὴ θὰ ὀδηγῇ εἰς ἐνότητες καὶ συνεργασίαν τοὺς γνησίους ἐργάτας τοῦ Εὐαγγελίου.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Παρακαλοῦνται τὰ Ἐκκλ. Συμβούλια τῶν Ἱ. Ναῶν, οἵτινες λαμβάνουν τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὅπως καταβάλλουν εἰς τὸ Τοπικὸν ΤΑΚΕ τῆς περιφέρειας των τὴν τυχὸν ὀφειλομένην συνδρομὴν των, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1957 καθωρίσθη εἰς δρχ. 30 ἑτησίως, ἐκτὸς τῶν Ἱ. Ναῶν τῶν περιφερειῶν Ἀθηνῶν—Πειραιῶς, τῶν ὁποίων ἡ συνδρομὴ καθωρίσθη εἰς δρχ. 50, 75 ἢ 100, ἀναλόγως τῆς κατηγορίας ἐκάστου.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

ΙΔ. Για τὴν ὠραία του λοιπὸν μορφή, καὶ γιὰ τὴν σωματικὴ του ρώμη καὶ γιὰ τὸ ὑψηλὸ του ἀνάστημα, πού βλέπω πῶς γι' αὐτὰ καμαρώνουν οἱ περισσότεροί, θὰ παραχωρήσω τὸν λόγο σ' ὅσους θέλουν νὰ μιλήσουν γι' αὐτά. Κι' ὄχι γιὰτὶ καὶ σ' αὐτὰ ὑπολείφθηκε ἀπὸ ὁποιοδήποτε ἀσημαντολόγο καὶ πού τοὺς ἀπασχολεῖ ἀποκλειστικὰ τὸ σῶμα τους, ἕως ὅτου διατηροῦσεν ἀκόμη τὴν νεότητά του, καὶ δὲν εἶχεν ὑποτάξει στὴ μελέτη καὶ στὸ στοχασμὸ τὴ σάρκα του. Ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴν πάθω αὐτὸ πού παθαίνουν οἱ πλεῖο ἀνίδεοι κι' ἀδοκίμαστοι ἀπὸ τοὺς ἀθλητῆς, πού ἀφοῦ ἐξαντλήσουν τὴν σωματικὴ τους ἀλκὴ στὰ μικρὰ καὶ τ' ἀσήμαντα, βρίσκονται σὲ μειονεκτικὴ θέση κατὰ τὶς κρίσιμες ὥρες, πού ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἡ νίκη καὶ τὸ ν' ἀνακηρυχθοῦν στεφανίτες. Αὐτὰ δὲ πού λέγοντάς τα, νομίζω πῶς δὲν θὰ θεωρηθῶ διόλου περισσολόγος καὶ πῶς δὲν τοποθετῶ τὸν λόγο μου ἔξω ἀπὸ τὸ σκοπούμενο, αὐτὰ θὰ ἐπαινέσω.

ΙΕ. Νομίζω δὲ πῶς ὅλοι οἱ μυαλωμένοι ἀνθρωποὶ θὰ παραδέχωνται, ὅτι ἀπὸ τὸ κάθε καλὸ πού ἔχομε τὸ πρῶτο εἶναι ἡ παιδείουση. Κι' ὄχι μονάχα γιὰ τὴν εὐγενέστερη καὶ τὴν ἰδική μας πίστη¹, πού αὐτὴ καταφρονώντας κάθε κομψολογία καὶ κάθε ξεσυνέριο στὴν ἔκφραση, γιὰ ἓνα μόνον γνοιάζεται, γιὰ τὴν σωτηρία τῆς ψυχῆς μας καὶ γιὰ τὴν ὁμορφιά τῶν λογισμῶν μας· ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἐξωτερική², πού πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς τὴν καταφρονοῦν, σὰν ἐπίβουλη καὶ σφαλερὴ κι' ἐπει-

1. Γιὰ τὴν εὐγενέστερη καὶ τὴν ἰδική μου πίστη («Παίδευσιν... τὴν εὐγενεστέραν καὶ ἡμέτεραν»).

Τὴν προσεκτικὴ καὶ διαρκὴ μελέτη τῆς ἀγίας Γραφῆς, πού ἀπ' αὐτὴν πηγάζει καὶ ἡ ὀρθὴ πίστη, σύμφωνα καὶ μὲ τὴν ἐντολὴ τοῦ Κυρίου «ἐρευνάτε τὰς Γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνια ἔχειν» (Ἰωάν. ε', 39).

2. Ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξωτερικὴν («Ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξωθεν»).

Τὴν ἐξωτερικὴν παιδείουση, τὶς ἐγκύκλιες λεγόμενες σπουδές· τὴν Γραμματικὴν, τὴν Ρητορικὴν, τὰ Μαθηματικά, τὴν Φυσικὴν ἱστορίαν, τὴν Λογικὴν κλπ.

δή τᾶχα ξεμακραίνει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸ Θεοῦ, ἔχοντας ἐσφαλ-
μένη γι' αὐτὸ γνώμη. Γιατὶ ὅπως τὸν οὐρανὸ καὶ τὴν γῆν
καὶ τὸν ἀγέρα καὶ ὅλα τὰ παρόμοιά τους, ἐπειδὴ μερικοὶ κακὰ
τᾶχουν λογιᾶσει, κι' ἀντὶ γιὰ τὸ Θεὸ λατρεύουν τὰ δημιουργή-
ματὰ του, δὲν πρέπει ἡμεῖς νὰ τὰ καταφρονοῦμε γι' αὐτὸ· ἀλλὰ
ἀπολαβαίνοντας κάθε τι ποὺ μᾶς εἶναι χρήσιμο γιὰ τὴν ζωὴ
καὶ ποὺ μᾶς προκαλεῖ εὐχαρίστηση, ἀποφεύγομε αὐτὸ ποὺ
εἶναι ἐπικίνδυνο. Χωρὶς νὰ ξεσηκώνωμε, ὅπως κάνουν οἱ πα-
ραλογισασμένοι, τὴν κτίση ἐναντίον τοῦ κτίστη της, ἀλλὰ γνω-
ρίζοντας τὸν Δημιουργὸ ἀπὸ τὰ δημιουργήματὰ του, καὶ πραγ-
ματοποιώντας, ἔτσι, αὐτὸ ποὺ λέει ὁ θεῖος ἀπόστολος, μὲ τὸ νὰ
ὑποτάζωμε κάθε νόημα στὸ Χριστό³. Κι' ὅπως γίνεται μὲ τὴν φω-
τιά, μὲ τὴν τροφή καὶ μὲ τὸ σίδερο καὶ μὲ τ' ἄλλα, τίποτα δὲν
ἀναγνωρίζομεν σὰν χρησιμώτατο ἢ σὰν βλαφτικώτατο αὐτὸ
καθ' ἑαυτὸ, ἀλλὰ ἀνάλογα μὲ τὸν τρόπο ποὺ ὁ καθένας λογιᾶ-
ζει νὰ τὰ μεταχειρισθῇ· κι' ἐφθάσαμεν ὡς τὸ σημεῖο κι' ἀπὸ τὰ
θεριά ποὺ σέρνονται μὲ τὴν κοιλιὰ τους μερικὰ νὰ τὰ συγκερ-
νοῦμε μὲ τὰ φάρμακα ποὺ χρησιμεύουν γιὰ τὴν σωτηρία μας.
Παρόμοια κι' ἀπὸ τὶς ἐξωτερικὲς αὐτὲς μαθήσεις, αὐτὲς ποὺ ἀπο-
βλέπουν στὴν ἔρευνα καὶ στὴ θεωρία, τὶς ἐδεχθήκαμε. Αὐτὲς
ὅμως ποὺ μᾶς ὀδηγοῦν στὴν πλάνη καὶ πρὸς τὰ πονηρὰ πνεύ-
ματα καὶ πρὸς τὸν βυθὸ τοῦ ἀφανισμοῦ, τὶς ἀποκρούσαμε.
Ἐκτὸς βέβαια, ἂν ὑπάρχουν κι' ἀπ' αὐτὲς μέρη, ποὺ μᾶς ὠφέ-
λησαν πρὸς τὴν θεοσέβεια· μαθαίνοντας ἀπὸ τὸ χειρότερο τὸ
καλύτερο, καὶ δυναμώνοντας τὴν ἐσωτερικὴ μας διάθεση, ἀπὸ
τὴν ἀρρωστημένη τὴν ἰδική της.

Δὲν πρέπει λοιπὸν ἐπειδὴ ἔτσι τὸ θέλουν μερικοὶ⁴, νὰ περι-

3. Μὲ τὸ νὰ ὑποτάζωμε κάθε νόημα στὸ Χρι-
στὸ («Αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς Χριστόν»).

«Λογισμοὺς καθαιροῦντες, καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώ-
σεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ»
(Β' Κορ. ε', 5).

4. Ἐπειδὴ ἔτσι τὸ θέλουν μερικοὶ («Τοὺς οὗ-
τω ἔχοντας»).

Ἐκεῖνοι δηλαδὴ ποὺ ἀτιμάζουν τὶς ἐγκύκλιες σπουδὲς καὶ περιφρονοῦν
τὴν Ἑλληνικὴ παιδεία καὶ ποὺ πρέπει νὰ τοὺς νομίζωμε «σκαιοὺς καὶ
ἀπαιδεύτους».

φρονούμε την ἐγκύκλια μόρφωση· ἀλλὰ νὰ λογιάζωμε σὰν ἀπαίδευτους καὶ σὰν ἀγροίκους αὐτοὺς ποὺ ἔχουν τέτοια διάθεσι καὶ ποὺ θάθελαν νὰ τοὺς μοιάζουν ὅλοι, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ κρῦβουν μὲ τὴν κοινοτυπία τὰ ἐλαττώματά τους, καὶ ν' ἀποφεύγουν ἔτσι τοὺς ἔλεγχους γιὰ τὴν ἀμορφωσιά τους. Ἀφοῦ δὲ κι' αὐτὸ τὸ ζήτημα τὸ ἐρευνήσαμε, καὶ μείναμε σύμφωνοι σ' αὐτό, τώρα πλέον θὰ ἐξετάσωμε καθετὶ ποὺ ἀφορᾷ τὸν ἴδιο.

ΙΣΤ. Στὸ πρῶτο λοιπὸν ξεκίνημα τῆς ζωῆς του, κάτω ἀπὸ τὴν κηδεμονία τοῦ πάππου του—ποὺ ὁ Πόντος τότε τὸν ἐπρόβαλε σὰν κοινὸ τῆς ἀρετῆς διδάσκαλο,—ἐσπαργανώθηκε καὶ διαπλάσθηκε στὴν ἔξοχη καὶ καθαρώτατη διάπλαση (τοῦ ἀγίου βαπτίσματος)· ποὺ ὁ θεῖος Δαβίδ πολὺ καλὰ τὴν ὀνομάζει⁵ φωτεινὴ σὰν τὴν ἡμέρα, κι' ἀντίμαχη τῆς νυκτερινῆς. Κάτω λοιπὸν ἀπὸ τὴν καθοδήγησή του ἐξεπαιδεύθηκε ὁ θαυμάσιος, καὶ μὲ τὸν καιρὸ ποὺ περνοῦσε ἐμέστωνε καὶ ψήλωνε μαζί μὲ τὴν ζωὴ του καὶ ὁ νοῦς του. Χωρὶς νὰ καυχιέται πὼς εἶχε καμμιά βουνίσια Θεσσαλικὴ σπηλιὰ, σὰν ἐργαστήριον τῆς ἀρετῆς του, οὔτε καὶ δάσκαλο τῶν γύρω του ἠρώων κάποιον ἀλαζονικὸ Κένταυρο⁶, καὶ χωρὶς νὰ τοῦ μαθαίνει οὔτε λαγούς νὰ κυνηγᾷ, ἢ νὰ ποδομαχᾷ κυνηγώντας ἐλαφάκια, ἢ καὶ νὰ πιάνη μεγάλα ἐλάφια, ἢ καὶ νᾶναι ἄριστος στὴν πολεμικὴ τέχνη, ἢ νὰ δαμάζῃ καὶ νὰ γυμνάζῃ κατὰ τρόπο τέλειο πουλάρια, ἔχοντας τὸν ἴδιο καὶ σὰν πρότυπο καὶ σὰν δάσκαλο· ἢ νὰ τρέφεται, ὅπως λένε οἱ μῦθοι, μὲ τὰ μεδούλια ἐλαφιῶν καὶ λιονταριῶν· ἀλλὰ ἐκπαιδευόμενος μὲ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα κι' ἐξασκούμενος στὴ θεοσέβεια. Καὶ γιὰ νὰ μιλήσω μὲ συντομία καὶ περιεκτικὰ,

5. Ὁ θεῖος Δαβίδ πολὺ καλὰ τὴν ὀνομάζει («Ὁ θεῖος Δαβίδ καλῶς ὀνομάζει»).

6. Οὔτε καὶ κάποιον ἀλαζονικὸ Κένταυρον («Ὁ ὕδὲ τινὰ Κένταυρον ἀλαζόναν»).

Ὁ Χείρων, κατὰ τὴν μυθολογίαν, ἔμενε στὸ Πήλιον καὶ μέσα εἰς ἓνα σπήλαιον, πλησίον εἰς τὴν ὠραία σημερινὴ κωμόπολη Μηλῆς. Αὐτὸς δὲ ἐφέρετο πὼς ἐδίδασκε τὸν Ἀσκληπιὸν τὴν ἰατρικὴν καὶ τὸν Ἡρακλῆν τὴν ἀστρονομίαν. Μαθητὴς του δὲ ὑπῆρξε καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς· καὶ αὐτὸς τὸν ἔμαθε νὰ τοξεύῃ λαγούς κι' ἐλάφια, καὶ νὰ τρέφεται μὲ τὸ μεδούλι ἀπὸ τὰ κόκαλα τῶν ἀγρίων θηρίων ποὺ ἐφόνευε.

καθοδηγούμενος ἀπὸ τὰ πρῶτα του μαθήματα στὴ μελλοντική του τελειότητα.

Γιατὶ αὐτοὶ ποὺ μονόπλευρα ἢ στὴ ζωὴ τους ἐπέτυχαν, ἢ στὴ μόρφωσή τους, ὑστεροῦνε δὲ στὸ ἕνα ἀπὸ τὰ δυὸ, μοῦ φαίνεται πῶς δὲν διαφέρουν καθόλου ἀπὸ τοὺς μονόφθαλμους καὶ ποὺ γι' αὐτοὺς εἶναι μεγάλη ζημιὰ καὶ μεγαλύτερη ντροπὴ, κι' ὅταν βλέπουν, κι' ὅταν τοὺς βλέπουν. Ἐκεῖνοι ὅμως ποὺ εἶναι σὲ θέση νὰ εὐδοκιμοῦν καὶ στὰ δυὸ, καὶ νᾶναι αὐτοὶ ἱκανοὶ καὶ τέλειοι, κατορθώνουν καὶ νὰ ζοῦν μὲ τὴν μακαριότητα, ποὺ ἀπὸ ἐκεῖ ἔχει τὴν πηγὴ της. Πρᾶγμα λοιπὸν ποὺ εἶχε συμβῆ σ' ἐκεῖνον· ποὺ εἶχε πάρει ἀπὸ τὸ σπίτι του τὸ παράδειγμα τῆς ἀρετῆς, καὶ ποὺ σ' αὐτὴν ἀποβλέποντας, καταστάθηκεν ἀμέσως ἄριστος. Κι' ὅπως βλέπομε τὰ πουλάρια καὶ τὰ μοσχάρια νὰ χοροπηδοῦν μόλις γεννηθοῦν πλάϊ στὶς μαννάδες τους, παρόμοια κι' αὐτὸς τρέχοντας ἀπὸ κοντὰ καὶ πλάϊ πλάϊ στὸν πατέρα του μὲ τὴν ἀποκοτιὰ ποὺ ἔχουν τὰ πουλάρια, δὲν ὑστεροῦσε, παρὰ πολὺ λίγο καὶ στὴν ἀκρότητα καὶ στὸ μεγαλεῖο τῆς ἀρετῆς του. Κι' ἂν θέλετε μάλιστα, φανερώνοντας σὰν μέσα σὲ σκιαγραφία τὸ μέλλον· καὶ κρυφοφανερώνοντας τὸ κάλλος τῆς ἀρετῆς του· καὶ προτοῦ νᾶλθη ὁ καιρὸς τῆς ὠριμότητος, προσχεδιάζοντας τὴν ἄκραν τελειότητά του.

(Συνεχίζεται)

Ἀπόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

ΤΑ ΑΠΑΝΤΑ

Τοῦ Κωνσταντίνου Οἰκονόμου

τοῦ ἐξ Οἰκονόμων

Ἐπιστασία ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Ἐκλεκτὲς σελίδες ἀπὸ τὸν ἱερὸ Χρυσόστομο

ΘΑΥΜΑΣΤΗ ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΥ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ ΜΕΣΑ ΣΕ ΑΠΕΙΡΕΣ ΕΝΑΝΤΙΟΤΗΤΕΣ

(Ἄπὸ τὴν ΟΕ' ὀμιλίαν εἰς τὸν Ματθαῖον)

Ἄπὸ αὐτὰ πού κυρίως μπορεῖ κανεὶς νὰ θαυμάσῃ καὶ τὴν δύναμη τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἀνδρεία τῶν ἀποστόλων, εἶναι, ὅτι ἐκήρυτταν τὸ Εὐαγγέλιο σὲ τέτοιες περιστάσεις, πού τὸ καθετὶ πού ἀφοροῦσε τοὺς Ἑβραίους καταπολεμοῦντανε, κι' ὅτι τότε μάλιστα τοὺς ἐνόμιζαν σὰν στασιαστές, καὶ ὁ Καίσαρας εἶχε διατάξει τὴν ἐποχὴν ἐκείνην νὰ τοὺς ἀπελαύνουν. Καὶ τὸ ἴδιο πρᾶγμα συνέβαινε, σάμπως ἂν κάποιος, ἐνῶ ἡ θάλασσα εἶναι ἀγριεμένη γύρω γύρω καὶ τὸ πούσι σκεπάζει τὰ πάντα καὶ τὰ ναυάγια ἀκολουθοῦν τὸ ἓνα τὸ ἄλλο κι' ὅλοι οἱ συνταξιδιωτὲς στασιάζουν ἐπάνω στὸ κατάστρωμα καὶ θαλασσινὰ θηρία ἀνεβαίνουν ἀπὸ τοὺς βυθοὺς κι' ἀφανίζουν μαζὶ μὲ τὰ κύματα τοὺς ταξιδιωτὲς, κι' ἐνῶ πειρατὲς περιφέρονται καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ πλοίου ἐπιβουλεύονται ὁ ἓνας τὸν ἄλλο, θὰ προστάξῃ ἀνθρώπους ἀνήξερους ἀπὸ ταξίδια καὶ πού δὲν ἔχουν ἀντικρῦσει ποτὲ τοὺς θάλασσα, νὰ πάρουν τὸ τιμόνι στὰ χέρια τους καὶ νὰ κυβερνοῦν πλοῖο, καὶ νὰ ναυμαχοῦν, καὶ μ' ἓνα μονάχα καραβάκι, πού τόσο πολὺ, ὅπως εἶπα, θαλασσοδέρνεται, νὰ προσπαθοῦν νὰ βουλιάζουν καὶ νὰ αἰχμαλωτίσουν ὀλόκληρο στόλο, πού καὶ ἀμέτρητος εἶναι καὶ μὲ καλὴ παράταξιν ἐπιτίθεται.

* *

Γιατὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τοὺς ἐμισοῦσαν σὰν Ἰουδαίους· καὶ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ἐλιθοβολοῦσαν, γιατί καταπολεμοῦσαν τὴν νομοθεσίαν τους· καὶ πουθενὰ δὲν μποροῦσαν νὰ σταθοῦν. Κι' ἔτσι, τὰ πάντα γι' αὐτοὺς ἦτανε γκρεμινὰ καὶ ξέρες κι' ἀκρωτήρια, καὶ μέσα στὶς πολιτεῖες, καὶ στὴν ὑπαιθρο χώρα, καὶ μέσα στὰ σπίτια. Κι' ὁ καθένας ἦτανε ἀντίμαχός τους, καὶ στρατηγός κι' ἄρχοντας, καὶ ἰδιώτης, καὶ κάθε λαός, κι' ὅλες οἱ πολιτεῖες· καὶ βασίλευε μιὰ τέ-

τοια ἀναταραχή, πού εἶναι ἀδύνατο νά τήν ἀναπαραστήσῃ κανείς μὲ λόγια. Γιατί καί στή Ρωμαϊκὴν ἐξουσία ἡ φυλὴ τῶν Ἑβραίων ἦτανε πάρα πολὺ μισητὴ, ἐπειδὴ τοὺς ἔδινε χίλιες δυὸ δυσκολίες κι' ἐνοχλήσεις. Κι' ὅμως, οὔτε κι' ἀπὸ τὴν ἀφορμὴν αὐτὴ δὲν παραβλάφθηκε τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου. Ἀλλὰ οἱ μὲν πολιτεῖες ἦσαν ἀνάστατες καὶ ξαναμμένες καὶ προξενοῦσαν στοὺς κατοίκους τῶν ἄπειρα κακὰ· ἐκεῖνοι δὲ ἀντίπλευρα ἦσαν ἀπόστολοι καὶ ἐκήρυτταν καινούργιες ἐντολές, καὶ ὑπέταζαν τοὺς Ρωμαίους !

* * *

Ὡ, τί καινούργια καὶ τί παράδοξα πράγματα ! Ἀμέτρητες μυριάδες Ἑβραίων ὑπεδούλωσαν τότες οἱ Ρωμαῖοι, καὶ δὲν κατῴρθωσαν νά νικήσουν δώδεκα ἀνθρώπους, πού ἦσαν γυμνοί, κι' ἄοπλοι καὶ τοὺς ἀντιπολεμοῦσαν. Ποιὸς λόγος θὰ μπορέσῃ νά παραστήσῃ τὸ θαῦμα αὐτό ; Ἐπειδὴ δυὸ πράγματα εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὸν καθένα πού διδάσκει, καὶ νά εἶναι δηλαδὴ ἀξιόπιστος, καὶ νά τὸν ἀγαποῦν οἱ μαθητευόμενοί του. Καὶ μαζί μ' αὐτὰ κι' ἐπιπρόσθετα σ' αὐτά, νᾶναι καὶ τὰ ὅσα διδάσκουν εὐκολοπαράδεκτα, καὶ οἱ περαστάσεις νᾶναι βολικὲς κι' ἀπαλλαγμένες ἀπὸ ἀναταραχὲς κι' ἀναστασώσεις.

* * *

Καὶ τότε τὰ πάντα ἦσαν ἀντίθετα. Γιατί κι' ἀξιόπιστους δὲν τοὺς ἐλόγιαζαν, μὰ καὶ ξεμάκρηναν ὅσους ξεγελοῦσαν, ἀπὸ τὰ ὅσα λόγιαζαν σὰν ἀξιόπιστα. Δὲν τοὺς ἀγαποῦσαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς μισοῦσαν, γιατί τοὺς ἀποξένωναν ἀπὸ τὰ ὅσα ἀγαποῦσαν, κι' ἔθιμα καὶ πατροπαράδοτες συνήθειες καὶ νόμους. Κι' ἀντίπλευρα, τὰ ὅσα τοὺς πρόσταζαν, ἦτανε πολὺ δύσκολα· ἐνῶ ἐκεῖνα πού ἀπ' αὐτὰ τοὺς ξεκολλοῦσαν, ἦτανε πολὺ εὐχάριστα. Πολλοὺς κίνδυνους διέτρεχαν καὶ οἱ ἴδιοι, κι' αὐτοὶ πού τοὺς ἔπειθαν, καὶ πολλοὺς θάνατους ὑπέμεναν. Καὶ μαζί μ' αὐτὰ ὁ καιρὸς ἐκεῖνος ἦτανε γεμᾶτος ἀπὸ δυσκολίες, κι' ἀπὸ πολέμους, κι' ἀπὸ ἀναταραχὲς κι' ἀπὸ φασαρίες, ὥστε ἔφθανεν αὐτός, κι' ἂν δὲν ὑπῆρχε τίποτε ἀπὸ τὰ ὅσα εἴπαμε, γιὰ νά διαταράξῃ πολὺ τὰ πάντα.

* * *

Καὶ εἶναι εὐκαιροὺς νὰ εἰποῦμε : «Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ Κυρίου ; ἀκουστὰς ποιήσει τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ ;» Ποιὸς θὰ μιλῆσῃ γιὰ τὶς δυναστείες τοῦ Κυρίου, ποιὸς θὰ κάμῃ νὰ γίνουν ἀκουστὲς οἱ δοξολογίες του ;» (Ψάλμ. ρε', 2). Γιατὶ ἂν δὲν ἄκουσαν τὸν Μωϋσῆν, μὲ τόσα θαύματα, οἱ δικοί του, πού ἀπὸ τὸ πηλοφόρι κι' ἀπὸ τὴν πλιθοκατασκευὴ τόσοι καὶ τόσοι καθημερινῶς κι' ἀφανίζονταν, καὶ σφάζονταν, καὶ πάθαιναν ἀγιάτρευτες συμφορές, ποιὸς μπορούσε νὰ ξεμακρύνῃ ἀπὸ τὴν ἥρεμῃ ζωῇ, καὶ νὰ πείσῃ κάποιον νὰ προτιμήσῃ ἀπὸ ἐκείνην, αὐτὴν τὴν τόσο ἐπικίνδυνη καὶ γεμάτην ἀπὸ αἵματα καὶ φονικά ; Κι' αὐτό, ἐνῶ αὐτοὶ πού τὴν ἐκήρυτταν ἦσαν ἀλλόφυλοι τους, κι' ἀπὸ κάθε πλευρὰ πολὺ ἔχθροί τους ;

* * *

Γιατὶ ἄς μὴν τὸ δοκιμάζῃ κανεὶς αὐτὸ σὲ φυλές, καὶ σὲ πολιτείες καὶ σὲ κοινότητες ἀλλὰ ἄς ἐπιχειρήσῃ νὰ μπάσῃ σ' ἓνα μικρὸ σπίτι κάποιον πού τὸν μισοῦν ὅλοι ὅσοι βρίσκονται μέσα σ' αὐτό· κι' ἄς προσπαθῆσῃ, μὲ τὴν βοήθειά του, νὰ ξεμακρύνῃ κάποιον πού ἀγαπᾷ, τὸν πατέρα του, τὴν γυναῖκα του καὶ τὰ παιδιά του· δὲν θὰ τὸν ἰδοῦμε ἄραγες νὰ τὸν κομματιάξουν προτοῦ νὰ προφθάσῃ ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα του ; "Ἄν δὲ τυχὸν προηγηθῇ καὶ κάποια ἀναταραχὴ κι' ἀντιμαχία ἀνάμεσα στ' ἀνδρόγυνο μέσα στὸ σπίτι, ἄραγες δὲν θὰ τὸν πετροβολήσουν καὶ δὲν θὰ τὸν σκοτώσουν, προτοῦ καὶ νὰ πατήσῃ ἀκόμη τὸ κατώφλι τοῦ σπιτιοῦ ; "Ἄν δὲ εἶναι κι' ἀξιοπεριφρόνητος, καὶ τοὺς προστάζει πράγματα βαρετὰ καὶ τοὺς διατάζει νὰ φιλοσοφοῦν, ἐνῶ εἶναι βυθισμένοι στὴν ἀπόλαυση· καὶ κοντὰ σ' αὐτὸ ὁ ἀγῶνας των γίνεται πρὸς πολὺ περισσότερους καὶ ἰσχυροτέρους του, δὲν εἶναι φανερό, ὅτι θὰ τὸν ἐξαφανίσουν τελειωτικά ;

* * *

Κι' ὅμως αὐτὸ πού εἶναι ἀδύνατο νὰ συμβῇ σ' ἓνα σπίτι, αὐτὸ τὸ κατῶρθωσε ὁ Χριστὸς μέσα στὴν Οἰκουμένην ὀλόκληρη, κι' ἀνάμεσα ἀπὸ γκρεμὰ καὶ καμίνια καὶ φαραγγία καὶ σκοπέλους,

κι' ἀπὸ στερηρὰ καὶ θάλασσαις ποὺ ἦταν ἀνάστατοι, ἔμπασε τοὺς θεραπευτὲς τοῦ Κόσμου. Κι' ἂν θέλῃς νὰ τὸ μάθῃς αὐτὸ καλύτερα, μιῶν γιὰ τίς πεινές, γιὰ τίς λοιμικέες, γιὰ τοὺς σεισμούς, καὶ γιὰ τ' ἄλλα τότε τραγικὰ συμβάντα, διάβασε τὴν ἱστορίαν ποὺ ἀσχολεῖται μ' αὐτὰ ὁ Ἰώσηπος, καὶ θὰ τὰ μάθῃς μ' ὅλες τοὺς τίς λεπτομέρειες. Γι' αὐτὸ κι' ὁ ἴδιος ἔλεγε: «Μὴν ταράζεσθε γιὰτὶ πρέπει νὰ γίνουσι ὅλ' αὐτὰ κι' ἐκεῖνος ποὺ θὰ ὑπομείνῃ ὡς τὸ τέλος, αὐτὸς θὰ σωθῇ». Κι' ὅπως δὴποτε, τὸ Εὐαγγέλιον θὰ κηρυχθῇ σ' ὅλο τὸν κόσμον. Γιατὶ αὐτοὺς ποὺ τὰ χάνουσι καὶ ποὺ παραλύουσι ἀπὸ τὸν φόβον τοὺς γι' αὐτὰ ποὺ εἶπαμε, τοὺς δυναμώνει καὶ τοὺς ἐμψυχώνει λέγοντας, ὅτι, κι' ἂν συμβοῦν ἀμέτρητα δεινὰ, τὸ Εὐαγγέλιον πρέπει νὰ διαδοθῇ σ' ὅλο τὸν κόσμον, καὶ τότε θὰ φθάσῃ τὸ τέλος του.

Ἐπίδοση ΑΝΘΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗ

Μητροπολίτου Σάμου ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

“ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ,”

Εἰς τόμους πέντε σελ. 2124

Ἦτοι λόγοι ἑορταστικοί, περιστατικοί κ.λ.π., ἄρθρα, Μελέται, τοῦ σοφοῦ καὶ ἀειμνήστου Ἱεράρχου.

Διατίθενται διὰ τοὺς αἰδεσιμωτάτους ἱερεῖς, κληρικούς, καὶ θεολόγους, πρὸς ἐμπλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης των, ἀντὶ δραχμῶν 200 ἐπὶ τρίμηνον, ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

Πληροφορίαι : Γράψατε εἰς «ΕΦΗΜΕΡΙΟΝ»

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΣΤΙΓΜΑΙ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΜΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑ

Εἶναι ὑπέροχον, με τὴν δύσιν τοῦ Ἡλίου, τὸ θέαμα ἀπὸ τὸν αὐλόγυρον τῆς μικρῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Νικολάου, ποῦ εὐρίσκεται εἰς τὸν περίβολον τῆς Σχολῆς, ποῦ εἶχεν ἰδρῦσει εἰς τὴς Μηλιές - τὸ γενέθλιον χωρίον του — ὁ Γρηγόριος Κωνσταντᾶς, «πρὸς φωτισμὸν τοῦ Γένους». Ἀδιατάρακτος σιωπῆ βασιλεύει γύρω τριγύρω. Καὶ οἱ στοχασμοὶ λικνίζονται εἰς ρεμβώδεις ἀναπολήσεις ὑπὸ τὴν ἀνέκφραστον ὑποβλητικότητά της.

Ἀπὸ ἓνα μικρὸν νερόμυλον, ποῦ εὐρίσκεται ὀλίγα μόλις μέτρα ὑψηλότερον, κυλᾷ κρυστάλλινον, ὡσὰν ὀλόαγνος παρθενικὸς στοχασμὸς, τὸ νερὸ ἑνὸς ὑδραύλακος. Καὶ μαζί του τρέχουν καὶ οἱ στοχασμοὶ τοῦ ἐπισκέπτου πρὸς τοὺς ἀσφοδελοὺς λειμῶνας τοῦ ὀνείρου.

Ἀντίκρου, εἰς τὸν Παγασητικὸν, παιγνιδίζουν οἱ χρυσορόδινοι κροσσοὶ τῆς ἡμέρας ποῦ σβύνει. Καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὴν γαλανὴν του ἐπιφάνειαν ἀκίνητοῦν τὰ λευκὰ ἱστία μικρῶν πλοίων. Καὶ ὁμοιάζουν ὡσὰν χαιρετισμὸς ἄσπρου μαντηλιοῦ, ποῦ μᾶς κινεῖ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀπείρου.

Ἐνας λωτός, πελώριος καὶ καταπράσινος, συνθέτει τὴν ἄρμονίαν τῆς ὥραιας του ὑπάρξεως παράπλευρα εἰς τὴν μικρὴν Ἐκκλησίαν. Καὶ εἰς τοὺς κλάδους του, ποῦ ἀπλώνονται καὶ ὑψώνονται πρὸς τὸν οὐρανόν, ὡσὰν σύμπλεγμα ἀπὸ θαυμάσιον διάκοσμον ἀρχαίου ἀττικοῦ ἀγγείου, μικρὰ πουλιὰ ἀναζητοῦν, με ἀνήσυχον πτερύγισμα καὶ τιτιβισμούς, τὸ νυκτερινὸν των ἄσυλον.

Ἡ ἀτμόσφαιρα σιγὰ σιγὰ ἀρωματίζεται ἀπὸ τὰ χλωρὰ ρόδα καὶ τὰ θλιμμένα γιαισεμιά τοῦ φωτὸς ποῦ ξεψυχᾷ. Καὶ ὅταν πλέον, πέραν μακράν, εἰς τὰ φωσφορίζοντα ἀκρογιάλια τοῦ οὐρανοῦ, φυλλορροήσουν καὶ οἱ τελευταῖοι φωτανθοί, με τοὺς ἀσυλλήπτους χρωματισμούς των, ἀρχίζουν ν' ἀνάπτουν ἐπάνω εἰς τοὺς σιωπηλοὺς οὐρανοὺς, ἓνα - ἓνα, τὰ φωτεινὰ μικρὰ ἄστρα. Καὶ ἡ μαρμαρυγὴ τους, ὡσὰν λειτουργικὸν θεῖον ἄσμα, σκορπίζει εἰς τὴν ψυχὴν τὴν φρικίαν τῆς αἰωνιότητος...

* * *

Ὁ Κωνσταντᾶς, διηγοῦντο οἱ παλαιότεροι, ὅταν πλέον ἐπάνω εἰς τὸ λιθόστρωτον τῶν στενῶν καὶ γραφικῶν δρομῶν

σκων, πού κατηφορίζουν ἀπὸ τὴν Σχολὴν τοῦ ἐσβύνετο καὶ ὁ τελευταῖος ἀντίλαλος τῶν βημάτων τῶν μικρῶν μαθητῶν του, συνήθιζε νὰ κάθεται, διὰ νὰ ξεκουρασθῆ ἀπὸ τὸν μόχθον τῆς ἡμέρας, ἐπάνω εἰς τὸ χαμηλὸν πεζούλι, πού κρηπιδώνει τὸ προαύλιον τῆς μικρῆς τοῦ Ἐκκλησίας.

Καὶ τότε ἔτρεχον κοντά του οἱ μόνοι ἐναπομείναντες εἰς αὐτὸν πιστοὶ σύντροφοι. Ὁ Μπουνταλᾶς, ἕνας κριὸς τὸν ὁποῖον ἔτρεφε καὶ συνετήρει, μὲ τὰ βελανίδια πού συνέλεγεν ἀπὸ τὰς δρυῖς, πού φυτρώνουν γύρω ἀπὸ τὴν Σχολὴν του. Ὁρνιαθες, χῆνες καὶ πάπιες. Μιά γάτα. Καὶ ὁ Κέρβερους, τὸ ἀγαπητὸ καὶ πιστό του σκυλί. Αἱ ὄρνιαθες τὸν περιτριγύριζαν, καὶ ὁ πετεινὸς ἐπτερυγίζεν ἐνίοτε καὶ ἐκάθητο ἐπάνω εἰς τοὺς γηραλέους τοῦ ὤμου. Ἡ γάτα ἀνέβαινεν ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά του. Καὶ ὁ κριός, ἀνεζήτει νὰ εὖρη βελανίδια μέσα εἰς τὰς πτυχὰς τοῦ πτωχικοῦ του ράσου. Καὶ ὁ Κέρβερους, κινῶν τὴν οὐράν του καὶ μὲ χαρούμενα σκιρτήματα καὶ ὕλακάς, συμμετεῖχε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ἐκείνην συναυλίαν τῶν ἀνάρθρων φθόγγων, μὲ τοὺς ὁποῖους οἱ πιστοὶ του ἐκείνοι σύντροφοι τοῦ ἐξωτερικοῦ τὴν στοργὴν των καὶ τὴν τρυφερότητά των!

* * *

Ποία συγκινητικὴ σκηνὴ καὶ Βιβλικῆ ὄντως μεγαλείου εἰκονογραφία ! Πόση ἀπλότης ! Ποία ξένη πρὸς κάθε συμβατικότητα εἰλικρίνεια ! Πόση πανευλόγητος ἀφέλεια καὶ ἀλήθεια ἐκδηλώσεως ! Ἄλλὰ καὶ πόση μόνωσις πού συγκινεῖ βαθύτατα καὶ τὴν πλέον στείραν καὶ ἀνικμον ψυχὴν !

Οἱ ἄνθρωποι τὸν εἶχον λησμονήσει ἐντελῶς. Τὸ ἐπίσημον Κράτος, διὰ τὴν ὑγιᾶ θεμελίωσιν καὶ τὴν προκοπὴν τοῦ ὁποῖου εἶχεν ἀφιέρωσει ὅλην τὴν ζωὴν του, τὸν ἠγνῶσι παντελῶς. Καὶ τοῦ εἶχε ἀρνηθῆ, ὄχι μόνον μίαν μικρὰν σύνταξιν, ἀλλὰ καὶ τὰ ὀφειλόμενα πρὸς αὐτόν, καὶ τὰ ὁποῖα εἶχε δαπανήσει ἐκ τοῦ πτωχοῦ του ἀποθέματος διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ Ὁρφανοτροφείου τῆς Αἰγίνης, μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Κυβερνήτου καὶ τὴν ἐπακολουθήσασαν ἀρρυθμίαν. Καὶ ἡ ἐπίσημος ἀκόμη Ἐκκλησία ἠδιαφέρει, καὶ δὲν ἐγνώριζε καὶ ἂν ἔζη ἀκόμη. Καὶ γέρων, ὑπέργηρος καὶ ὑπερογδοηκοντούτης, ἔζη βυθισμένος εἰς τὴν παγερὰν καὶ ἀποκαρδιωτικὴν ἐγκατάλειψιν, χωρὶς νὰ ἔχη κανένα γύρω του, εἰς τὴν στοργὴν τοῦ ὁποῖου νὰ ἐπαπαύεται, καὶ τὸν ὁποῖον νὰ αἰσθάνεται σὰν ἰδικόν του.

* *

“Ολοι τὴν αἰσθανόμεθα τὴ ζωτικὴν αὐτὴν ἀνάγκην τῆς ψυχῆς νὰ ἔχῃ ἓνα σύντροφον πλησίον της, ποὺ νὰ εἶναι ἀφωσιωμένος καὶ πιστός. Καὶ εἰς τὸν ὁποῖον νὰ ἠμποροῦμεν νὰ ἐκδηλωνώμεθα ἀνεπιτηδεύτως καὶ μὲ οἰκειότητα. Νὰ τοῦ ἀνακοινωνῶμεν, ἐλευθέρως, καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν, τὰς σκέψεις μας. Καὶ νὰ τοῦ ἐμπιστευώμεθα, χωρὶς καμμίαν ἐπιφύλαξιν τὰ συναισθήματά μας. Διότι καμμία ἐγκόσμιος δύναμις δὲν εἶναι τόσο ἰκανὴ ν’ ἀπαλύνῃ τὸν πόνον μας καὶ νὰ φέρῃ τόσο εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα εἰς τὴν ψυχὴν μας, ὅσον εἶναι ἡ στοργὴ καὶ τὸ ρεῦμα τῶν συμπαθῶν σκέψεων, τὸ ὁποῖον ἐκτηρᾷ, ὡσὰν μυστικὴ Παραδείσιος πνοή, ἀπὸ ἓνα εἰλικρινῆ μας φίλον καὶ περιβάλλει, ὡσὰν μητρικὴ ἀγκάλη, τὴν ὑπαρξίν μας. Καὶ ἡ ἀνάγκη αὐτὴ γίνεται κατὰ πολὺ μεγαλυτέρα, ὅταν γηράσωμεν. Καὶ ὁ Κωνσταντᾶς, ὁ μέγας αὐτὸς καὶ ἀσυγκρίτου ἡθους Διδάσκαλος τοῦ Γένους μας, δὲν εἶχε κανένα ἄλλον πλησίον του, εἰμὴ τὰ ζῶα του !

* *

Ἔχουν ἀσφαλῶς καὶ τὰ ζῶα μίαν ἰδικὴν των αὐτόνομον ὑπαρξιν καὶ δύναμιν, ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὴν ἀπειροδύναμον δημιουργικὴν ζωὴν. Εἶναι καὶ αὐτά, ὅπως καὶ τὰ δένδρα, πολλοστημόρια τῆς ἀπείρου Συνειδήσεως, ποὺ περιέχει τὸ Σύμπαν εἰς τοὺς ἀβυθομετρήτους κόλπους του. Εἶναι ζῶσαι καὶ ἔμπνοοι σκέψεις τοῦ Θεοῦ. Ἐκφράσεις καὶ μορφαὶ τῆς θείας του Σοφίας. Ὅταν δὲ τ’ ἀγαπῶμεν, μᾶς ἀνταποδίδουν πλουσιοπαρόχως τὴν ἀγάπην των. Ἀνταποκρίνονται μὲ εἰλικρίνειαν εἰς τὴν συμπάθειάν μας. Καὶ συχνὰ ἡ ἀγάπη τους αὐτὴ ἐκδηλώνεται μὲ τὸν συγκινητικώτερον τρόπον. Διηγοῦνται, ὅτι ὅταν ἀπέθανεν ὁ Κωνσταντᾶς, ὁ Κέρβερος, τὸ ἀγαπητὸ καὶ πιστὸ του σκυλί, δὲν ἐδέχθη διόλου τροφήν, καὶ δὲν ἀπεμακρύνθη οὔτε μίαν στιγμὴν ἀπὸ τὸν τάφον του, ποὺ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του ἠνοιχθῆ εἰς τὸ προαύλιον τῆς Σχολῆς του. Καὶ μετὰ ὀκταήμερον ἀπέθανεν, ἄσιτος ἀπὸ τὴν λύπην του, ἐπάνω εἰς αὐτόν. Πόση συναισθηματικότης ἀληθῶς εἰς ἓνα σκύλον! Συγκρίνατέ τὴν μὲ τὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ Κωνσταντᾶ ἀπὸ τοὺς συνανθρώπους του, τοὺς ὁποίους μὲ τόσῃ προθυμίαν ἐξυπηρέτησε πάντοτε καὶ τόσο πολλοπλῶς εὐηργέτησεν. Καὶ ἂν ἠμποροῦμεν, ἄς μὴν αἰσθανθῶμεν καταισχύνην καὶ ἐντροπήν !...

(Συνεχίζεται)

ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Ἕνας χριστιανικός καὶ ἔθνικός ἀγών

Ἡ ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΛΑΥΡΑΣ ΙΕΡΟΝ ΟΡΜΗΤΗΡΙΟΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙΝ

Ἡ ΥΨΩΣΙΣ ΤΟΥ ΛΑΒΑΡΟΥ ΑΠΟ ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ

Ὁ ἑορτασμός μιᾶς χιλιετηρίδος

Κρυφὰ τὸ λένε τὰ πουλιά, κρυφὰ τὸ λέν' τ' ἀηδόνια
κρυφὰ τὸ λέει ὁ γούμενος ἀπὸ τὴν ἅγια Λαύρα.
Παιδιά γιὰ μεταλάβετε γιὰ ξεμολογηθῆτε.
Μᾶς ἦρθε ἀνοιξὴ πικρὴ, τὸ καλοκαῖρι μαῦρο
γιατὶ σηκώθη πόλεμος καὶ πολεμᾶν τοὺς Τούρκους.
Νὰ διώξουμε ὅλοι τὴν Τουρκιὰ ἢ νὰ χαθοῦμε ὅλοι.

Μὲ τοὺς ἀπαραμίλλου λιτότητος στίχους αὐτοὺς ἡ λαϊκὴ μου-
σα ἐξύμνησε τὴν Μονὴν τῆς Ἀγίας Λαύρας. Καὶ μᾶς ὑπενθύμισε
τοὺς στίχους αὐτοὺς καὶ μᾶς ἔφερε κοντὰ εἰς τὴν ἱστορικὴν αὐτὴν
Μονὴν ἢ ἀναγγελία, ὅτι ἡ κυβέρνησις ἀπεφάσισε τὸν ἑορτασμό
τῆς χιλιετηρίδος ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς τόσο θρυλικῆς αὐτῆς μονῆς.
Ἀπόφασις μὲ πανορθόδοξον ἀπήχησιν ποὺ εὐρίσκει κάθε χριστιαν-
ὸν ὀρθόδοξο ἀλλὰ καὶ ἰδιαιτέρως κάθε ἑλληνικὴ ψυχὴ εἰς μίαν ὑπερ-
τάτην ἀνάστασιν. Σύμβολον θρησκείας, ιδέας καὶ ἔθνικῆς ἐλευθε-
ρίας ἡ Μονὴ τῆς Ἀγίας Λαύρας, δὲν ἔπαυσε νὰ ὀρθώνεται εἰς τὴν
σκέψιν καὶ τὴν ψυχὴν μας ὡς ἐνσάρκωσις ἐνὸς ἀγῶνος ἱεροῦ ὑπὲρ
τῆς ἐλευθερίας τοῦ καταδυναστευομένου ἔθνους καὶ μιᾶς περι-
λαμπρῆς νίκης τοῦ ἀγῶνος ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς. Εὐλαβικοὶ
πρυσκυνητὲς ἠτύχησάμεν νὰ ὀδεύσουμε πρὸς τὸ ἱερὸ αὐτὸ θρη-
σκευτικὸ καὶ ἔθνικὸ προσκύνημα καὶ νὰ προσφέρουμε τὴν συγκί-
νησιν τῆς ψυχῆς μας ὡς ἓνα φόρο θαυμασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης
πρὸς τοὺς ἥρωας τῆς φυλῆς μας. Διὰ πρώτην φοράν συνοδεύοντες
ἐπαγγελματικῶς τὸν μεγάλον συνεχιστὴν τῶν ἔθνικῶν ἀγωνιστι-
κῶν παραδόσεων καὶ ἐλευθερωτὴν τῆς Ἑλλάδος, τὸν Ἐλευθέριο
Βενιζέλο, καὶ μίαν φοράν τὴν μέραν τῆς ἐπετείου τῆς ἔθνικῆς πα-
λιγγενεσίας. Ἡ πρώτη ἀνοιξὶς καὶ κατὰ τὰς δύο αὐτὰς παλαιότερας
ἐπισκέψεις μας. Καὶ μέσα εἰς μίαν φύσιν ὀργιάζουσαν ἀπὸ τὸ πρᾶ-
σινο κατὰ τὴν γραφικὴν ἀνάμεσα ἀπὸ φαράγγια διαδρομὴν μας
ἀπὸ τὸ Διακοφτὸ μέχρι τῆς Μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου καὶ
μέχρι τῆς Μονῆς τῆς Ἀγίας Λαύρας, ὡσὰν ν' ἀκούομε νὰ λένε
κρυφὰ τὰ πουλιά καὶ νὰ διαλαλοῦν τὰ ἀηδόνια κρυφὰ τὴν ἀνάστασι

τοῦ ἔθνους, πού ἐξόρμησε κάποιαν ἱστορικὴ ἀνοιξιὰτικὴ ἡμέρα μὲ ἐπὶ κεφαλῆς ἕναν ἡρωϊκὸ καὶ ἐμψυχωμένον ἱεράρχην τῶν Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανὸ ἀπὸ τὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Λαύρας. Ἀλησμόνητο παραμένει τὸ ψυχικὸ μας δέος κατὰ τὰς πρώτας αὐτὰς ἐπισκέψεις πού μᾶς ἐδόθηκε μοναδικὴ ἴσως εὐκαιρία νὰ μελετήσουμε ἐπὶ τόπου τὸ ἱστορικὸ τῆς Μονῆς ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς. Ἡ ἀναγγελία τώρα τῆς ἐμπνευσμένης ἀποφάσεως τῆς κυβερνήσεως ὅπως ἑορταστοῦν τὰ χίλια χρόνια ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς μᾶς ξαναζωντανεῦει τὸ ἱστορικὸ αὐτὸ καὶ μᾶς προάγει εἰς τὴν πιστοτέραν ὅσον τὸ δυνατὸν ἀφήγησίν του. Μιὰ ἀφήγησι πού καλεῖ τοὺς ὀρθόδοξους χριστιανούς καὶ τοὺς ἔλληνας ἰδιαιτέρως εἰς μίαν νοερὰν ἔστω ὑποβλητικὴν προσευχήν.

* * *

Ἡ ἴδρυσις τῆς Μονῆς χρονολογεῖται ἀπὸ τὸ 961 ἐπὶ βασιλείας τοῦ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος ὡς ἐξάρτημα τῆς ὁμωνύμου μονῆς τῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ ἀγίου ἕρους. Ἰδρυτὴς ἀναφέρεται κάποιος μοναχὸς συνασκητῆς τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου. Παρὰ τὴν στενότητα τοῦ χώρου τῆς ἡ ἰδρυθεῖσα μονὴ ἀριθμοῦσε ὑπὲρ τοὺς χίλιους μοναχοὺς. Συληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀλλοδόξων εἰσβολέων τὸ 1581 κατεστράφη τελείως σχεδὸν ὑπ' αὐτῶν, πού κατέσφαξαν καὶ τοὺς μοναχοὺς. Τὸ 1600 ἐκτίσθη ἐκ νέου ὡς Σταυροπηγιακὴ. Τὴν δαπάνην διὰ τὸν ἀνακτισθέντα ναὸν κατέβαλεν ἱερεὺς παρακειμένου χωρίου, κατόπιν ἐνὸς θαύματος τῆς Θεοτόκου. Κατὰ τὴν σωζομένην παράδοσιν μαινόμενος πεινᾶλεος λύκος, ἀρπάσας βρέφος τοῦ χωρίου αὐτοῦ τὸ ἐξεσφενδόνησε ἀπὸ τὴν κορυφὴ ἐνὸς βράχου, κάτω ἀπὸ τὸν ὅποιον εὐρίσκονται τὰ εἰρεῖπια τῆς κατεστραμμένης Μονῆς, ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ πατρὸς του. Ἄλλ' ἡ Θεοτόκος ἔσωσε τὸ βρέφος, τὸ ὅποιον παρὰ τὸ ὕψος ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐκρημνίσθη ἔμεινε σῶον καὶ ἀβλαβές. Παράστασις τοῦ θαύματος αὐτοῦ σώζεται ἡμίσεβστος μεταξὺ τῶν ἀγιογραφιῶν πού φυλάσσονται εἰς τὴν σημερινὴν Μονήν. Μετὰ παρέλευσιν χρόνων ὁ μοναχὸς Εὐγένιος μεταβάς εἰς τὴν Μολδοβλαχίαν κατάρθωσεν μὲ τὴν ἐγκρισιν καὶ τὴν βοήθειαν τοῦ Βοεβόδα τῆς περιοχῆς αὐτῆς νὰ ἐνεργήσῃ ἐράνους, μὲ τὸ προῖον τῶν ὁποίων ἐκτίσθηκε ἡ μεγάλη ἱστορικὴ Μονὴ τοῦ ἀγῶνος. Ἡ σημερινὴ Μονὴ ἀπέκτησε τὴν ἐθνικὴν καὶ ἱστορικὴν τῆς ἀξίαν ἀπὸ τὴν στιγμὴν πού ἐξεπορεύθη ἀπὸ τὸ κατώφλι τῆς τὸ ἐπίσημον κήρυγμα τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821. Τὸν Ἰανουάριον τοῦ ἔτους αὐτοῦ συνῆλθεν εἰς τὸ Αἰγιον οἱ πρόκριτοι τῆς Πελοποννήσου καὶ παρὰ τὴν ἀντίρρησιν τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν, τονίζοντος ὅτι δὲν εἶναι ἀκόμη εὐθετος ὁ χρόνος διὰ τὴν κήρυξιν τοῦ ἀγῶνος, ἐπεβλήθη ἡ ἀποψις ὅπως ἡ ἐναρξίς

αὐτοῦ πραγματοποιηθῆ τὴν 25ην Μαρτίου. Οἱ Τοῦρκοι πληροφορημένοι περὶ ὀρισμένων κινήσεων τῶν ἐλλήνων ἤρχισαν διώξεις καὶ συλλήψεις. Ὁ Παλαιῶν Πατρῶν μὲ ἱκανοὺς συνεργάτας του κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Λαύρας. Ἐκεῖ τὴν 10ην Μαρτίου ἀνῆλθον οἱ κυριώτεροι ἀρχηγοὶ καὶ ἐλήφθη ὀριστικὴ ἀπόφασις ὁ ἀγὼν νὰ κηρυχθῆ τὴν 21ην ἢ κατ' ἄλλην ἐκδοχὴν τὴν 25ην Μαρτίου. Ὁ Γερμανὸς ἠύλογησε τὴν ἐπαναστατικὴν σημαίαν τὴν παραμονὴν τῆς ταχθείσης ἡμέρας καὶ τὸ γλυκοχάραγμα κατόπιν ὀλονυκτίας δεήσεως παρέλαβε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ἡγουμένου τὸ λάβαρον. Ἡ συγκίνησις του ὑπῆρξε βαθεῖα. Μὲ τρέμοντα χέρια ἀλλὰ καὶ μὲ ἄσβεστη ἱερὴ φλόγα εἰς τὴν ψυχὴν του τὸ ἐναπέθεσε εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν, τὸ ἔρρανε μὲ μῦρα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐμοσχοβόλησε ὀλόκληρος ὁ ναὸς τῆς Μονῆς, ἀνέγνωσε μὲ φωνὴν παλλομένην ἀπὸ θεῖο ρίγος εὐχὰς καὶ κατόπιν ἀσκεπῆς κρατῶν αὐτὸ ἐστάθηκε μπροστὰ στὴν Ὁραῖα Πύλιν. Τὸ πλῆθος ποῦ εἶχε συγκεντρωθῆ εἰς τὸν ναὸν τῆς Θεοτόκου ἐγονυπέτησε, μόλις κατορθῶνον, νὰ συγρᾶτῆ τὰ λυγμικά του δάκρυα. Κρατῶν ἀκολούθως τὸν Σταυρὸν καὶ ψάλλων τὸ τροπάριον «Ὁ ὕψωθεις ἐν τῷ Σταυρῷ ἐκουσίως» περιῆλθε τὸν ναὸν καὶ κατόπιν εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἱερόν, ὅπου εἶχε ἐναποθέσει καὶ πάλιν τὸ λάβαρον. Ἐκεῖ ἐτελέσθη ἁγιασμὸς, μετέλαβε τῶν ἀχράντων μυστηρίων τὸ ἐκκλησιαζόμενον πλῆθος καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν θείαν μετάληψιν ὁ ἱεράρχης ὕψωσε τὸ λάβαρον βροντοφωνῶν «Ἐλευθερία ἢ θάνατος». Ἡ ὕψωσις τοῦ λαβάρου ὑπῆρξε τὸ κήρυγμα τῆς ἐθνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἡ ἔναρξις τῆς ἐξορμήσεως ἀπὸ τὸν παρακείμενον μεγάλον πλάτανον μὲ κατεύθυνσιν τὰ Καλάβρυτα, τὰ ὁποῖα καὶ κατελήφθησαν. Ἀπὸ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἡ Μονὴ τῆς Ἁγίας Λαύρας εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἔνδοξον ἱστορίαν τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος, ἀσχέτως πρὸς τὰς μετέπειτα μέχρι τῆς τελείας ἀπελευθερώσεως τοῦ ἔθνους καταστροφάς, ὅπως ἡ πυρπολία του ἀπὸ τὸν Ἱμπραῖμ πασᾶ τὴν 4η Μαΐου τοῦ 1826 καὶ ἄλλες περιπέτειες τῆς Μονῆς, ποῦ τὴν διεφύλαττε ἐν τούτοις ἡ βοήθεια τῆς Θεοτόκου καὶ ἡ πίστις ἡ χριστιανικὴ καὶ ἡ ἐθνικὴ τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ.

Περιπέτειες οὐχὶ ὀλίγας εἶχε καὶ τὸ ἱστορικὸν λάβαρο. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ὅμως τοῦ ἔθνους μετεφέρθη, διαφυλαχθὲν ὡς πολυτιμώτατον ἐθνικὸν θησαύρισμα εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Λαύρας. Ἐκ μεταξωτοῦ ὑφάσματος τὸ λάβαρον τῆς ἐπαναστάσεως, ἔργον τοῦ τέλους τοῦ 16ου αἰῶνος, εἰκονίζει τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας τιμᾶται τὸ καθολικὸν τῆς Μονῆς. Τὰ εἰκονιζόμενα ἐπὶ τοῦ λαβάρου πρόσωπα εἶναι ἐργασμένα μὲ μετὰξι λεπτό, τὰ ἐνδύματα διὰ χρυσονήματος ἢ δὲ κεφαλὴ τῆς Παναγίας κοσμεῖται μὲ μαργαρίτας. Καὶ πλῆθος ἄλλο πολυτίμων κειμηλίων φυλάσσονται εἰς τὴν Μονήν. Καὶ ὁ ἐπισκέπτῃς ἀπο-

θαυμάζει ιερὸν εὐαγγέλιον διακόσμητον μὲ χίλιους διακοσίους μικροὺς ἀδάμαντας, δῶρον τῆς αὐτοκρατείας Αἰκατερίνης Β' τῆς Ρωσίας, ἓνα παλαιὸν κινητὸν ἐπιτάφιον, τὰ ἄμφια καὶ τὴν ποιμαντορικὴν ράβδον τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ καὶ ἄλλα πολύτιμα λειτουργικὰ σκεύη καὶ εἰκόνες ἀρίστης τέχνης. Εἰς τὴν Μονὴν διασώζεται καὶ φυλάσσεται εὐλαβικὰ ἡ κάρτα τοῦ ἁγίου Ἀλεξίου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ἐδωρήθη τῷ 1359 ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Μανουὴλ τὸν Κομνηνὸν καὶ θεωρεῖται ὡς θαυματουργὸς κατὰ τῶν ἐπιδημιῶν καὶ τῶν νόσων τῶν φυτῶν. Ἡ τιμία αὐτὴ κάρτα, λιτανεύεται τὴν 17 Μαρτίου ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τοῦ ἁγίου ὅτε μεταφέρεται διὰ προσκύνημα εἰς τὴν πόλιν τῶν Καλαβρύτων. Ἡ Μονὴ παρέσχε τὰ πρῶτα ἐφόδια εἰς τοὺς μαχομένους ἀγωνιστὰς τῆς ἐλληνικῆς ἐλευθερίας, δαπανήσασα περὶ τὰς 32 χιλιάδες γρόσια. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐχθρικῆς κατοχῆς τοῦ 1941 - 44 ἡ Μονὴ ἀπέβη χῶρος ἐθνικῆς δράσεως. Εἰς αὐτὴν ἐγίνοντο συναντήσεις τῶν ἐκπροσώπων τῶν ὁμάδων ἀντιστάσεως μὲ τοὺς συνδέσμους τῶν συμμάχων, δι' ἐξόδων τῆς δὲ ἐσιτίζοντο πολλὰς ἄπορες οἰκογένειαι τῆς περιοχῆς. Τὸ πέρασμα τῶν Γερμανῶν ὑπῆρξε καταστρεπτικόν. Κατεστράφη τὸ μεγαλεῖτερον μέρος τοῦ συγκροτήματος τῆς Μονῆς ἀπὸ πυρκαϊάν, πού διήρκεσεν ἓνα ὁλόκληρον εἰκοσιτετράωρον τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1943. Τὸ σημερινὸν κτίριον μὲ τὰ διασωθέντα πολίτιμα κειμήλια ἤρχισε νὰ κτίζεται τῷ 1946 διὰ νὰ περατωθῇ μετὰ τέσσαρα χρόνια.

Ὁ ἀποφασισθεὶς, ὡς ἀνηγγέλθη, ἐορτασμὸς τῆς χιλιετηρίδος ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Μονῆς Ἁγίας Λαύρας θ' ἀποτελέσῃ ἀναμφισβητήτως ἐκδήλωσι ἐθνικῆς ἀναγνωρίσεως καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς Μονῆς, πού εἰς τὸ πέρασμα τῶν αἰῶνων θὰ παραμείνῃ τὸ σύμβολον τοῦ μεγάλου ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας τοῦ σκλαβωμένου ἔθνους. Ὁ κόσμος πού θὰ παρακολουθήσῃ τὰ πανηγυρίσματα αὐτὰ θὰ τελέσῃ ἓνα νοερὸ μνημόσυνο διὰ τοὺς ἥρωας τῆς ἐλευθερίας του καὶ θὰ συμπαρίσταται γονυκλινῆς εἰς μίαν ἱερὴν ἐκδήλωσιν αἰωνίας εὐγνωμοσύνης.

ΒΑΣ. ΠΑΠΑΔΗΣ

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

ΤΑ ΑΠΑΝΤΑ

Τοῦ Κωνσταντίνου Οἰκονόμου
τοῦ ἐξ Οἰκονόμων

Ἐπιστοασία ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

123. Ποία είναι η ὀρθή ἀπόλυσις τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, διότι συγχέονται τὰ πράγματα. Ἄλλα ἀναφέρει τὸ Ἡμερολόγιον ἐκδόσεως Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ ἄλλα τὸ Ἱερατικὸν πάλι ἐκδόσεως Ἀποστολικῆς Διακονίας (Ἐρώτησις Αἰδ. Ἡ. Κοντοῦ).

Ὅπως εἶναι γνωστὸ, οἱ δεσποτικὲς ἑορτὲς ἔχουν εἰδικὲς ἀπολύσεις. Πρὸ τῆς συνήθους ἀρχῆς τῆς ἀπολύσεως «Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν...» προτάσσεται φράσις χαρακτηριστικὴ τῆς ἑορτῆς, δηλαδὴ «Ὁ ἀναστάς ἐκ νεκρῶν» γιὰ τὸ Πάσχα καὶ τὶς Κυριακὲς «Ὁ ἐν σπηλαίῳ γεννηθεὶς καὶ ἐν φάτνῃ ἀνακλιθεὶς διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν» γιὰ τὰ Χριστούγεννα, «Ὁ ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ σαρκὶ περιτμηθῆναι καταδεξάμενος διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν» γιὰ τὴν Περιτομὴ κλπ. Αὐτὲς εὐρίσκονται σὲ εἰδικοὺς πίνακες στὰ Εὐχολόγια καὶ στὰ Ἱερατικὰ, σημειώνονται δὲ ἐνίοτε καὶ στὶς σχετικὲς γενικὲς ἢ εἰδικὲς γιὰ κάθε μίαν ἑορτὴ διατάξεις τοῦ Τυπικοῦ. Εἰδικὰ δὲν ἔχουν μελετηθῆ γιὰ νὰ ξεύρωμε τὴν ἱστορίαν, τὴν ἐξέλιξιν καὶ τὶς παραλλαγὰς, τὶς ὁποῖες παρουσιάζουν στὴν χειρόγραφο παράδοσιν οἱ ἀπολύσεις αὐτῆς. Ἀπὸ ὅσα ἕμωσ σποραδικὰ μπορεῖ νὰ ἐρευνηθῆ κανεὶς, φαίνεται ὅτι δὲν ὑπῆρχε σταθερὰ παράδοσις οὔτε ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἑορτῶν πού ἔχουν εἰδικὴ ἀπόλυσις οὔτε ὡς πρὸς τὴν μορφήν τῆς κάθε μιᾶς ἀπὸ αὐτῆς. Ἀρχικῶς μάλιστα φαίνεται ὅτι οἱ λειτουργοὶ βάσει κάποιας σχετικῆς προφορικῆς παραδόσεως προσήρμοζον καταλλήλως τὶς ἀπολύσεις τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν, ὅπως χαρακτηριστικὰ σημειώνει ὁ κώδιξ Δ 80 τῆς Μ. Λαύρας «εἰ μὲν δεσποτικὴ ἐστὶν ἑορτὴ (λέγει ὁ ἱερεὺς) κατάλληλον τῇ ἑορτῇ (ἀπόλυσιν)». Ἔτσι ἕμωσ δημιουργήθησαν διάφορες παραδόσεις, πού βρίσκομε τὰ ἴχνη των σὲ μεταγενέστερα κυρίως χειρόγραφα, ὅσα δὲν σημειώνουν ἀπλῶς «καὶ ἀπόλυσις» ἢ «καὶ ποιεῖ τελείαν ἀπόλυσιν». Ἀκόμη καὶ στὰ ἔντυπα παρατηρεῖται αὐτὴ ἡ ταλάντευσις. Ὡς παράδειγμα ἀναφέρω τὸ «Ἐρχόμενος ὁ Κύριος πρὸς τὸ ἐκούσιον πάθος» τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος, πού λείπει ἀπὸ πολλὰ χειρόγραφα καὶ ἔντυπα, ὡς καὶ τὴν εἰδικὴν ἀπόλυσιν τῆς Κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ «Ὁ τὸν θάνατον πατήσας καὶ τὸν Θωμᾶν πληροφορήσας», πού ἀπαντᾷ στὴν Ἑλληνοϊταλικὴν λειτουργικὴν παράδοσιν, καὶ τὴν διάφορον μορφήν, ὑπὸ τὴν ὁποία φέρονται ἄλλες ἀπολύσεις, ὅπως

τῶν Χριστουγέννων («Ὁ ἐκ Παρθένου τεχθεὶς...» ἢ «Ὁ ἐν Βηθλεὲμ γεννηθεὶς...» ἢ «Ὁ ἐν σπηλαίῳ γεννηθεὶς...»), τῶν Θεοφανείων («Ὁ διὰ τὴν ἡμετέραν κάθαρσιν ἐν Ἰορδάνῃ βαπτισθεὶς...» ἢ «Ὁ ἐν Ἰορδάνῃ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου...»), τῆς Ἰψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ («Ὁ ὑψωθείς ἐν τῷ Σταυρῷ ἐκουσίως...» ἢ «Ὁ ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν ...») κλπ.

Ἡ ἀστάθεια αὐτῆ τῆς παραδόσεως εἶναι πῶς χαρακτηριστικὴ στὴν ἐορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Ἡ ἐορτὴ αὐτὴ ὡς θεομητορικὴ δὲν πρέπει νὰ ἔχη εἰδικὴ ἀπόλυσι, ὅπως δὲν ἔχουν καὶ οἱ ἄλλες θεομητορικὲς ἐορτὲς, τῆς Γεννήσεως, τῶν Εἰσοδίων, τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου κλπ. Ἀλλὰ ὁ Εὐαγγελισμὸς δὲν εἶναι μόνον θεομητορικὴ, ἀλλὰ εἶναι συγχρόνως καὶ δεσποτικὴ ἐορτὴ, γιὰτι κατ' αὐτὴν δὲν ἐορτάζομε ἀπλῶς ἓνα γεγονός τοῦ βίου τῆς Θεοτόκου, ὅπως στὶς ἄλλες, ἀλλὰ πανηγυρίζομε ἓνα σταθμὸ τῆς διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ σωτηρίας μας, δηλαδὴ τὴν ἐκ Παρθένου Μαρίας σάρκωσιν Του. Ἀκριβῶς δὲ λόγῳ τοῦ ἰδιάζοντος αὐτοῦ χαρακτήρος τῆς ἢ ἐορτῆ αὐτῆ ἔχει καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ δεσποτικῆς ἐορτῆς, δηλαδὴ ἴδιο εἰσοδικὸ («Εὐαγγελίζεσθε ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν») καὶ ἴδιο ἐφύμνιο στὸ δεῦτερον ἀντίφωνο «Ὁ δι' ἡμᾶς σαρκωθείς...», στοιχείων τῶν ὁποίων στεροῦνται οἱ θεομητορικὲς ἐορτὲς. Στὴν ἴδια ἀκριβῶς περιπτώσει ὑπάγεται καὶ ἡ ἐορτὴ τῆς Ὑπαπαντῆς, πού εἶναι καὶ αὐτὴ θεομητορικὴ συγχρόνως καὶ δεσποτικὴ ἐορτὴ. Ἄν θέλαμε νὰ παραστήσωμε τίς δεσποτικὲς καὶ θεομητορικὲς ἐορτὲς μὲ δύο κύκλους, θὰ θέταμε τίς δύο αὐτὲς ἐορτὲς στὰ σημεῖα πού οἱ δύο αὐτοὶ κύκλοι τέμνονται, κατὰ τέτοιο τρόπο ὥστε νὰ ἀνήκουν συγχρόνως καὶ στὸν ἓνα καὶ στὸν ἄλλο ἐορτολογικὸ κύκλο. Ἐχει δὲ ὅλα τὰ γνωρίσματα τῆς δεσποτικῆς ἐορτῆς ἢ ἐορτῆ τῆς Ὑπαπαντῆς, ἤτοι εἰσοδικὸ, ἐφύμνιο καὶ εἰδικὴ ἀπόλυσι («Ὁ ἐν ἀγκάλαις τοῦ δικαίου Συμεῶν βασταχθῆναι καταδεξάμενος διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν»). Κατ' ἀναλογίαν καὶ ἡ ἐορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχη καὶ εἰδικὴ ἀπόλυσι.

Στὴν προᾶξι ὅμως δὲν ἔχει τελείως ἀποκρυσταλλωθῆ οὔτε ἂν ἔχη ἢ ὄχι εἰδικὴ ἀπόλυσι ἢ ἐορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, οὔτε ἡ μορφή τῆς. Ἔτσι μέχρι σήμερα ἄλλοι μὲν κάμνουν ἀπόλυσι ἀπλῶς μὲ τὸ «Χριστὸς ὁ ἀληθινός...», ἄλλοι προτάσσουν ὡς εἰδικὴ ἀπόλυσι τὸ ἀπλούστερο «Ὁ δι' ἡμᾶς σαρκωθείς» κατὰ τὸ ἐφύμνιο τοῦ ἀντιφώνου, ἢ «σαρκωθῆναι καταδεξάμενος» κατὰ τὸν τύπο τῶν ἀπολύσεων τῶν ἄλλων δεσποτικῶν ἐορτῶν, ἢ ἄλλες πολυπλοκώτερες καὶ θεολογικώτερες, ὅπως τὸ «Ὁ εὐδοκίᾳ Πατρικῆ καὶ Πνεύματος παναγίου ἐπελεύσει θεία σαρκωθῆναι καταδεξάμενος διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν» ἢ «Ὁ δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν

ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου σαρκωθῆναι καταδεξάμενος».

Ἐγγράφη ὅτι «εἶναι γνωστὸν ἀπὸ σύμπασαν τὴν ἐκκλησιαστικὴν λειτουργικὴν παράδοσιν, ὅτι εἰς οὐδὲν λειτουργικὸν βιβλίον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπάρχει κατακεχωρισμένη εἰδικὴ ἀπόλυσις τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ» («Ἡμερολόγιον — Τυπικὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1967», ἐκδ. Ἀποστ. Διακονίας, σελ. 74). Αὐτὸ δὲ εἶναι ἀκριβές. Εἰδικὴ ἀπόλυσις ὑπὸ τὴν μορφήν «Ὁ δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου σαρκωθῆναι καταδεξάμενος» διατάσσεται ἀπὸ τὸ Ἱερατικὸν ἐκδόσεως τῆς ἰδίας τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1962, σελ. 25. Ἡ ἰδία ἀπόλυσις ἀναγράφεται καὶ εἰς τὸ «Ἐπιστάσις Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς» ἐκδιδόμενον «Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον» τῶν ἐτῶν 1956, 1957 καὶ 1958. Ὑπὸ διαφόρους παραλλαγὰς φέρεται ἡ εἰδικὴ αὐτῆ ἀπόλυσις καὶ στὸ «Ἐγκόλπιον Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον» τοῦ Ἐμμ. Φαρλέκα (π.χ. τοῦ ἔτους 1953) καὶ στὴν «Τάξιν τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν», ποῦ ἐκδίδεται κάθε χρόνο ἀπὸ τὸν Γ. Μπεκατώρο. Ἐξ ἄλλου καὶ τὸ «Τυπικὸν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας» τοῦ Γ. Βιολάκη γνωρίζει τὴν ὑπαρξί εἰδικῆς ἀπολύσεως γιὰ τὴν θεομητορικὴ ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὅπως καὶ τῆς Ὑπαπαντῆς, ἔστω καὶ ἂν δὲν ἀναφέρει ρητῶς ποιά εἶναι αὐτῆ («Σημειωτέον δὲ ὅτι μόνον αἱ δύο θεομητορικαὶ ἑορταί, ἡ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ ἡ τῆς Ὑπαπαντῆς, ἔχουσιν ἰδιαιτέρα χαρακτηριστικὰ ἐν τῇ ἀπολύσει, ἅτινα...» κεφ. 16, ἐκδ. Μ. Σαλιβέρου, ἐν Ἀθήναις 1921, σελ. 14). Ἀνακριβές ἐπίσης εἶναι τὸ γραφόμενον ὅτι «τὸ πρῶτον ἐδημοσιεύθη τύποις» ἡ εἰδικὴ ἀπόλυσις τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ εἰς τὸ Ἱερατικὸν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τοῦ ἔτους 1962 (Γ. Μπεκατώρου, «Τάξις ...1965», σελ. 90). Στὴν ἐκδοσὶ τῶν τριῶν λειτουργιῶν, ποῦ ἔγινε τὸ 1858 στὴν Κωνσταντινούπολι ἀπὸ τὸν Γ. Πρωτοψαλτίδη «ἀδεία ἐκκλησιαστικῆ» καὶ ποῦ εἶχε «ἀκριβῶς ἐπιθεωρηθῆ καὶ πλουτισθῆ δι' ὑποσημειώσεων περιέργων παρὰ τοῦ Παναγιωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντίνου τοῦ Α' τοῦ ἀπὸ Σιναίου» καὶ ἐπανεξεδόθη στὰς Ἀθήνας τὸ 1865 καὶ στὴν Κωνσταντινούπολι τὸ 1875, διατάσσεται εἰδικὴ ἀπόλυσις τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ὑπὸ τὴν μορφήν «Ὁ δι' ἡμᾶς σαρκωθῆναι καταδεξάμενος διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν» (ἐκδ. Ἀθηνῶν 1865, σελ. 142, Κωνσταντινουπόλεως 1875, σελ. 159).

Δὲν γνωρίζω ἂν καὶ στὰ χειρόγραφα μαρτυρῆται εἰδικὴ ἀπόλυσις τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Εἰδικὰ δὲν ἔχουν μελετηθῆ οὔτε δημοσιευθῆ τὰ σχετικὰ τμήματὰ των. Σὲ ὅσα χειρόγραφα μπόρεσα νὰ

ἐρευνήσω δὲν ὑπῆρχε εἰδικὴ ἀπόλυσις γιὰ τὴν ἑορτὴ αὐτῆ. Καὶ τὸ πιθανώτερον εἶναι νὰ μὴν ὑπάρχη καὶ στὰ ἄλλα, γι' αὐτὸ καὶ δὲν βρίσκεται στὶς παλαιῆς ἐντυπες ἐκδόσεις. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμη δὲν μαρτυρῆται ἀπὸ τὴν χειρόγραφο παράδοσι, ὁ διπλὸς χαρακτήρ τῆς ἑορτῆς αὐτῆς καὶ τὸ παράλληλο τῆς ἑορτῆς τῆς Ἰπαπαντῆς θὰ ἐπέβαλλε νὰ εἰσαχθῆ κάποια εἰδικὴ ἀπόλυσις. Καὶ αὐτὴ πρέπει νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν συντομωτέρα, ἀπλουστερα καὶ περιεκτικωτέρα. Πρέπει δηλαδὴ νὰ προτιμηθῆ ἢ τὸ «Ὁ δι' ἡμᾶς σαρκωθῆναι καταδεξάμενος», ὡς συντομώτερον, ἢ τὸ «Ὁ δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου σαρκωθῆναι καταδεξάμενος», ὡς πληρέστερον καὶ ὡς στηριζόμενο στὶς ἀπὸ στήθους ἤδη γνωστὲς φράσεις τοῦ ἱεροῦ Συμβόλου. Τὸ «Ὁ εὐδοκία Πατρικῆ...» εἶναι ὑπερβολικὰ μακροσκελὲς καὶ ἐξεζητημένο, τὸ δὲ «Ὁ δι' ἡμᾶς σαρκωθῆναι καταδεξάμενος διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν» ἐπαναλαμβάνει μὲ ἄλλα λόγια δύο φορές τὰ ἴδια πράγματα. Τέτοιες συμπληρώσεις ἐκκλησιαστικῶν ἀκολουθιῶν καὶ νόμιμες καὶ ἀναγκαῖες εἶναι, δὲν ἔπαυσαν δὲ ἐξ ἀρχῆς νὰ γίνωνται καὶ δὲν θὰ παύσουν οὔτε πρέπει νὰ παύσουν ποτὲ, ἐφ' ὅσον ἡ θεία μας λατρεία καὶ ζωντανὴ εἶναι καὶ εὐρίσκεται σὲ διαρκῆ ἐξέλιξι. Τὸ μαρτυρεῖ ἡ χειρόγραφος παράδοσις, ἡ πρόδος ποὺ παρουσιάζεται στὰς ἐντύπους ἐκδόσεις καὶ στὴ σημερινὴ ἀκόμη πράξι. Ἀρκεῖ οἱ προσθήκες καὶ συμπληρώσεις αὐτὲς νὰ μὴ γίνωνται ἀμελέτητα καὶ χωρὶς πρακτικὴ ἀνάγκη. Ἡ ἔλλειψις εἰδικῆς ἀπολύσεως στὴν ἀκολουθία τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ εἶναι ὀφθαλμοφανὴς καὶ ἡ συμπλήρωσις τῆς ἐπιβεβλημένη.

Φ.

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα, ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι δύνανται ν' ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

Ἀπὸ τὸ ἐφημεριακὸν Συναξάρι τοῦ 1821

ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

«... οὐ μόνον ὁ ἱερεὺς ἀλλὰ καὶ ὁ Υἱὸς αὐτοῦ ἔλαβον μέρος εἰς τὰς μάχας...»

Τεσσαράκοντα (40) ἐτῶν ἦτο «Ο ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΗΣ», συμφώνως μὲ τὴν ἑνορκον βεβαίωσιν τῶν ὀπλαρχηγῶν καὶ συναγωνιστῶν αὐτοῦ, ὅταν ἐκηρύχθη ὁ ἱερός ἀγὼν κατὰ τῆς θεομισήτου δουλείας. Οὐδὲν ἐμπόδιον ὅμως ἦτο εἰς αὐτὸν ἢ ἡλικία διὰ τοὺς νυχθημέρους αἱματηροὺς ἀγῶνας, καὶ τὴν ἀνάκτησιν τῆς θεοδότου ἐλευθερίας. Ἑκατὸν (100) περίπου ἑνορεῖται καὶ συγχωρεῖται αὐτοῦ καὶ τῶν πέριξ χωρίων, ἅμα τῇ ἐνάρξει τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ πολέμου, τὸν ἀνεκήρυξαν («καπετάνιον»), καὶ ἐτέθησαν εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ λεοντοθύμου ἱερέως. Καὶ ὁ νεαρός υἱὸς αὐτοῦ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ, συνηγωνίζετο διὰ τὸν στέφανον τῆς νίκης, εἰς τὸ στάδιον τοῦ ἀγῶνος. Περὶ τοῦ κληρικοῦ τούτου, τοῦ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ τοῦ ΝΤΕΝΤΕΜΠΕΤΩΤΟΥ, ὡς ἴδωμεν, ἄνευ σχολίων, τι ἔγραψαν αἱ πολεμικαὶ γραφίδες τῶν ὀπλαρχηγῶν καὶ διατὶ ἡ δοξασθεῖσα, καὶ ἡ δαφνοστεφής πατρὶς ΕΛΛΑΣ τοῦ ἐπέδωκεν ΑΡΓΥΡΟΥΝ ἀριστεῖον, διδόμενον μόνον εἰς ἐπιλέκτους, ἐκλεκτοὺς ἀγωνιστάς.

Ἴδου τί χαράσσει εἰς τὰς δέλτους τοῦ ἐφημεριακοῦ Συναξαρίου ὁ ὑποστράτηγος ΝΙΚΗΤΑΡΑΣ, διὰ τὸν ἥρωα ΠΑΠΑ - ΔΗΜΗΤΡΗ.

«Πιστοποιῶ,

εὐσυνειδήτως ὁ ὑποφαινόμενος ὅτι ὁ ἐκ τοῦ χωρίου Τετέμπεϊ τοῦ δήμου Λυκοσοῦρας τῆς ἐπαρχίας Μεγαλοπόλεως ἱερεὺς ΠΑΠΑ - ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ἅμα ἤρξατο ὁ περὶ αὐτονομίας Ἑλληνικὸς ἀγὼν, ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὰ ὅπλα, καὶ ἐπὶ κεφαλῆς ἰκανῶν στρατιωτῶν τοῦ χωρίου του καὶ τῶν ἄλλων πέριξ χωρίων, παρευρέθη εἰς διαφόρους ἐκστρατείας καὶ μάχας, οἷον τοῦ Βελτετζίου, τῶν Τρικόρφων, τοῦ Δερβενακίου, καὶ Τραμπάλας κατὰ τῶν ἐχθρῶν συντελῶν παντοιοτρόπως εἰς τὴν εὐτυχῆ ἔκβασιν τοῦ ἱεροῦ Ἀγῶνος καὶ ἐμψυχῶνων τοὺς πάντας διὰ τοῦ παραδείγματός του καὶ τῶν προτροπῶν του καὶ τὴν ἐξόντωσιν τῶν ἐχθρῶν τῆς Πατρίδος, εἰς ὅλας δὲ τὰς περιστάσεις ἔδειξεν ἀρκετὴν γενναϊότητα καὶ ζῆλον, καὶ ὡς τοιοῦτος ἐτιμήθη ἐπὶ τῶν παρελθουσῶν Κυβερνήσεων μὲ βαθμὸν ἀνάλογον. Οὐ μόνον δὲ ὁ εἰρημένος ἱερεὺς, ἀλλὰ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Εὐστάθιος Πα-

παδημητρόπουλος δὲν ἔλλειπε παρακολουθῶν τὸν πατέρα του εἰς διαφόρους μάχας καὶ ἐκστρατείας καὶ λαμβάνων ἐνεργητικὸν μέρος εἰς τὰς κατὰ τῶν ἐχθρῶν μάχας, διὸ καὶ εἰς δῆλωσιν τῶν ἀνωτέρω δίδεται τὸ παρὸν ἐγγράφον εἰς τὸν κύριον Εὐστάθιον Παπαδημητρόπουλον ὡς ἀποβιώσαντος τοῦ πατρὸς του.

Ἐν Λεονταρίῳ τὴν 4ην Ἰουνίου

1844

Ὁ ὄπλαρχηγὸς

Νικηταρᾶς Σταματελλόπουλος ὑποστράτηγος».

Ἐνόρως ἐν Σινάνῳ τῇ 9ῃ Μαΐου τοῦ 1865 ἔτους ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου Μεγαλοπόλεως Ἀχιλλέως Κορώνη, οἱ, Γεώργιος Κεφάλας ταγματάρχης ἐκ Δυρραχίου καὶ Ἀναγνώστης Τζιάκας ἀνθυπολοχαγὸς ἐκ Μερζῆ (Μεγαλοπόλεως) ἐπιστοποιοῦν τὰ ἑξῆς.

«Ὁμνύομεν, ὅτι ὁ Δημήτριος Ἱερεὺς Ἀποστολόπουλος ἢ Παπαδημήτριος Ντεντεμπεγιώτης ἄγων κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, παρευρέθη εἰς διαφόρους μάχας ἦτοι εἰς τὰς κυριωτέρας τῆς ἀλώσεως τῆς Τριπόλεως, Βαλτετζίου, Πατρῶν, Δερβενακίου, καὶ Ἰμβραίμη, συγκροτηθεὶς ἀπ' ἀρχῆς τῆς Ἐπαναστάσεως ταύτης ὡς Καπετάνιος ἐπὶ κεφαλῆς πότε μὲν πενήκοντα (50) καὶ πότε μέχρι τῶν ἑκατῶν (100) ἀνδρῶν, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν καὶ διαταγὰς τοῦ γέροντος Κολοκοτρώνη, καὶ ὅτι, ὁ εἰρημένος Δημήτριος Ἱερεὺς Ἀποστολόπουλος ἢ Παπαδημήτρης ἀπεβίωσε κατὰ τὸ ἔτος 1842».

Πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς πόλεως καὶ τοῦ φρουρίου ΠΑΤΡΩΝ ἔλαβον μέρος κατὰ διαφόρους ἐποχὰς καὶ οἱ, Καρμίρης Σπυρίδων ἐκ Καλαβρύτων, Ἀσημακόπουλος Πανάγος ἐκ Λαγκαδίων - Ἀρκαδίας, Ἀρνέλλος ἢ Γεωργακόπουλος Δημήτριος ἐκ Πύργου, Στέργιος Ἱερεὺς ἐκ Καρνεσίου Κλειτορίας, Αὐγερινὸς Γεώργιος ἐξ ἀγίου Βλασίου Καλαβρύτων, Ἀδάμης Γιαννάκης ἐκ Μαγουλιάνων - Γορτυνίας, Δρακόπουλος Κάρολος ἐκ Κεφαλληνίας, Πετρόπουλος Δημήτριος ἐφημέριος Καβασίλων - Ἠλείας, Ἡλιόπουλος Ἀναστάσιος ἐκ Καρυταίνης, Κούσουρης Δαμασκηνὸς ἱερομόναχος ἐκ Συλίσβαινας, Παπα-Σπῦρος Σακελλάριος Βερσιτζίου - Ἀροανείας, Παναγιωτόπουλος Νικόλαος ἐφημέριος Καστανιάς - Λακεδαίμονος, Γκιώνης Ἐλευθέριος ἐξ Ὑδρας, Μπαλασόπουλος Ἀθανάσιος ἐκ Διακοπτοῦ - Βουρρῶν, Βάγγος Θωμᾶς ἐκ Χορμύβου - Ἠπείρου, Βασιλειάδης Παντελῆς ἐκ Σμύρνης, Θανάπουλος

Κωνσταντῖνος ἐκ Γαστούνης, Γκολφῖνος ἱερεὺς ἐφημέριος Καρδιακαύτη - Ἡλείας, Ἀνδριτσόπουλος Παναγιώτης καπετάνιος ἐκ Πατρῶν, Θεόδωρος ἱερεὺς ἐκ Σοποτοῦ - Καλαβρύτων, Ἀνανίας ἱερομόναχος Μονῆς Ἀγ. Ἀναργύρων - Λακεδαιμονίας, καὶ ἄλλοι πολλοί, προμαχοῦντες ὑπὲρ τῆς θεοδότου ἐλευθερίας.

Προσέτι ὁ Ἰωάννης Κολοκοτρώνης κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1846 βεβαιοῖ «ὅτι ὁ Παπαδημήτριος Ἀποστολόπουλος ἅμα ὁ ἐπὶ τῆς ἀναγεννήσεως κοινὸς τῆς Πατρίδος ἀγὼν διεδόθη, ἔλαβε τὰ ὅπλα καὶ τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν συγχωρίων του καὶ τῶν πέριξ χωρίων, ἐκίνησεν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν ἐμοῦ καὶ τοῦ πατρός μου, μὲ ἑκατὸν περίπου στρατιώτας κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Οὗτος παρευρέθη εἰς τὰς μάχας, Καρυταίνης, Βαλτετσίου, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς πολιορκίας Τριπόλεως μέχρι τῆς πτώσεως αὐτῆς, εἰς τὴν ἐν Γράνα μάχην, εἰς τὰς Παλαιὰς Πάτρας, εἰς τὸ Ἄργος, Δερεβνάκι, εἰς Κόρινθον κατὰ τὴν εἰσβολὴν τοῦ Δράμαλη, εἰς τὰς μάχας κατὰ τοῦ Ἰμπραῖμ, τῆς Δραμπάλας, τῶν Τρικόρφων, καὶ εἰς διαφόρους πρὸ καὶ μετὰ συμπλοκὰς ἐπὶ τῶν εἰρημένων μαχῶν. . . ».

Λίαν ἐνωρίς, ἤτοι κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1838 διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 20179 διπλώματος, ἐδόθη αὐτῷ, ὑπὸ τοῦ Ἰπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, τὸ ΑΡΓΥΡΟΥΝ ἀριστεῖον, καὶ ἐτάχθη βραδύτερον, ὑπὸ τοῦ πρώτου τμήματος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἀγῶνος εἰς τὴν ἕκτην τάξιν τῶν ἀξιωματικῶν.

Γνήσιοι υἱοὶ καὶ κληρονόμοι, τοῦ ἐν λόγῳ ἐφημερίου, κατὰ τὸ ἔτος 1850 ἐφέροντο οἱ, Εὐστάθιος καὶ Ἀναγνώστης Παπαδημητρίου.

Ἄς σημειωθῆ ὅτι δημολόγων τοῦ ΔΕΔΕΜΠΕ·Ι· κατὰ τὸ ἔτος 1829 ἦτο ὁ Ἀναγνώστης Σιμόπουλος.

Εἰς τὴν νικηφόρον μάχην τῆς ΓΡΑΝΑΣ γενομένην τῇ 10ῃ Αὐγούστου τοῦ 1821 μεταξύ τῶν ἐκ τῆς Τριπόλεως ἐξεληθόντων πρὸς θερισμὸν καὶ λαφυραγωγίαν Τούρκων καὶ τῶν ὀπλαρχηγῶν Κολοκοτρώνη Θεοδώρου, Δαγρὲ (ἐκ Καρυῶν - Ἀργολίδος) Ἰωάννου καὶ Ἀθανασίου (φονευθέντος), ἔλαβον μέρος καὶ οἱ, Ἀποσιτῆς Ἀργύριος ἐκ Βελιμαχίου, Βασιλόπουλος Ἰωάννης ἐφημέριος Ἀγριδίου - Γορτυνίας, Παπαγιαννακόπουλος Θεοδόσιος ὑπαξιωματικὸς ἐκ Φιλίων - Καλαβρύτων, Γαϊτανάρης Θεόδωρος ἐφημέριος Ἀτσιχόλου - Γόρτυνος, Σακελλαρίου Ἰωάννης Πρωτόπαπας Λαγκαδίων, καὶ ἄλλοι λεοντόκαρδοι, ἀχρηστεύσαντες διὰ παντός, ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἐκ τῶν (7.000) ἑπτακισχιλίων Ὀθωμανῶν, ὀκτακοσίους καὶ τραυματίσαντες περὶ τοὺς (1.000) χιλίους.

Ὅντως θαυμαστά τὰ ἔργα τῶν χθὲς ἀόπλων δούλων, καὶ ἡ

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ὁ λόγος εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ κύρια ἐκφραστικὰ μέσα τῆς Ἐκκλησίας στὸ λειτουργικὸ καὶ κηρυγματικὸ ἔργο της. Μὲ ἀρχὴ καὶ πηγὴ τὴν Ἁγία Γραφή, τὸν ἀποκαλυπτικὸ λόγον, ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας φανερώνει καὶ μεταδίνει στὶς ψυχὰς τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν ὁμορφίαν τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἀπὸ τὸ στοιχεῖο αὐτῆς τῆς ὁμορφίαν παίρνει τὸν σκοπὸ καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ὁ ἔντεχνος χριστιανικὸς λόγος, πεζὸς καὶ ποιητικὸς. Οἱ αἰσθητικὲς ἀξίες ποὺ τὸν ἐμπνέουν καὶ τὸν διέπουν, εἶναι κάτι παρὰ πάνω καὶ παρὰ πέρα ἀπὸ τὶς αἰσθητικὲς ἀξίες, στὶς ὁποῖες δουλεύει, ὑποτάσσεται καὶ περιορίζεται ὁ θύραθεν ἔντεχνος λόγος, ἡ κοσμικὴ λογοτεχνία. Εἶναι ἀξίες πνευματικῆς τάξεως, κατὰ τὴ χριστιανικὴ ἔννοια τοῦ ἐπιθέτου, οἱ ἴδιες ποὺ ἀκτινοβολοῦν κί' ἰσχύουν ἐπίσης στὶς λοιπὲς χριστιανικὲς τέχνες. Ἐμποτίζουν καὶ κατευθύνουν τὴ φαντασίαν καὶ τὴν πλαστικὴ δύναμιν τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδιάς μὲ τὸ κάλλος τῆς ἄνω, τῆς ἔσχατολογικῆς πραγματικότητος, μιᾶς πραγματικότητος βιομένης ἤδη προγευστικὰ μέσα στὴν Ἱστορίαν, μὲ τὰ γεγονότα τῆς ἐν Χριστῷ θείας οἰκονομίας, ὅπου περιλαμβάνεται κί' ἡ πορεία τῆς Ἐκκλησίας.

Ὅ,τι ἀποκαλοῦμε χριστιανικὴ λογοτεχνία μπορεῖ νὰ χωριστῆ σὲ δύο ζῶνες. Ἡ ἔσωτερικὴ περιλαμβάνει τὸν λειτουργικὸ καὶ κηρυγματικὸ λόγον τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἔξωτερικὴ μιὰν ἐλευθεριώτερη δημιουργίαν, κυρίως ἀτομικῆς προελεύσεως καὶ σφραγίδος.

Στὴν πρώτη ἐντάσσονται ἡ ἐκκλησιαστικὴ ὕμνωδιαν, ὁ πατερικὸς ἔρρυθμος καὶ πεζὸς λόγος, μὲ ἰδιαίτερη θέσιν γιὰ τὴ ὁμιλητικὴ γραμματείαν. Στὴ δευτέρη τὰ λογοτεχνικὰ ἔργα ὅπως τὰ ἐννοοῦμε συνήθως σήμερον. Γιὰ παράδειγμα, τὸ ποιητικὸ ἔργο Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ ἢ οἱ ὁμιλίαι τοῦ Χρυσοστόμου ἀνήκουν στὴν ἔσωτερικὴ ζώνην. Ἡ «Θεῖαν Κωμωδιαν» τοῦ Δάντη

εὐλογία τοῦ Κυρίου ἐν τῇ θεοδικίαν αὐτοῦ, τῇ διώξει τῆς τρισκα-
ταράτου δουλείας, καὶ οὐδεὶς λόγος ἢ γραφίς εἶναι δυνατὸν αὐτὰ
νὰ ἐξυμνήσῃ.

ἢ τὰ διηγήματα τοῦ Παπαδιαμάντη ἀνήκουν στὴν ἐξωτερική. Ἄλλὰ μιὰ τέτοια διάκριση δὲν εἶναι οὔτε ἀπόλυτη οὔτε καὶ πάντα πρακτική. Ἡ πατερική γραμματεία περιλαμβάνει καὶ κείμενα ποὺ πρέπει νὰ τοποθετηθοῦν ἐξωτερικώτερα, ἐνῶ υπάρχουν δημιουργήματα τῆς δεύτερης ζώνης μὲ τόσο βαθειὰ πνευματικότητα, ὥστε νὰ εἶναι, ἀκόμα κι' ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς μορφῆς, ἐντελῶς καὶ στενὰ «ἐκκλησιαστικοῦ» κλίματος (παράδειγμα : συναξάρια ἢ ἐποικοδομητικὰ κείμενα τοῦ Φώτη Κόντογλου).

Στὶς Θεολογικὲς μας Σχολὲς ἢ ἔλλειψη διδασκαλίας τῆς χριστιανικῆς λογοτεχνίας, ποὺ ἀνήκει στὴ δεύτερη ζώνη, ἔξω δηλαδή ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ Γραμματολογία (Πατρολογία κ.λ.π.) καὶ τὴν Ὑμνολογία, ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς παθητικὸ γιὰ τὴν κατάρτιση τῶν ποιμένων καὶ διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας.

Αὐτὴ ἢ κυριολεκτούμενη στὴ σημερινὴ κοινὴ γλῶσσα χριστιανικὴ λογοτεχνία εἶναι ἓνας ὁλόκληρος πνευματικὸς κόσμος, μὲ ἀπερίγραπτο βάθος πνευματικὸ καὶ μὲ δημιουργήματα ἔξοχα ἀπὸ κάθε ἀποψη, ποὺ στέκονται κατὰ μεγάλο μέρος στὰ πρῶτα ἐπίπεδα τῆς παγκόσμιας λογοτεχνίας.

Καὶ στὰ νεώτερα χρόνια ἢ χριστιανικὴ λογοτεχνία ὄχι μονάχα ἀναπτύσσεται ἐπιβλητικὰ, ἀλλὰ καὶ μὲ ὠρισμένους ἐκπροσώπους της, ὅπως ὁ Ντοστογιέφσκυ στὸ μυθιστόρημα ἢ ὁ Ἑλλιοτ στὴν ποίηση, κατέχει τὰ ἀπόλυτα πρωτεῖα στὴν παγκόσμια λογοτεχνία. Ἡ μελέτη της ἔχει ἀνυπολόγιστη ὠφέλεια γιὰ τὴν ψυχικὴ κι' αἰσθητικὴ καλλιέργεια τοῦ πι-
στοῦ.

Στὴ χώρα μας, ἢ γνωριμία μαζί της γιὰ τὸ εὐρύτερο κοινὸ εὐκολύνεται μὲ τὸ πλῆθος τῶν σχετικῶν μεταφράσεων. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς παλαιότερους πεζογράφους καὶ ποιητῆς, ποὺ ἀνήκουν στὴν κλασσικὴ λογοτεχνία τῶν χωρῶν τους, ἔχουν μεταφρασθῆ ἀποσπασματικὰ καὶ μὲ βιβλία αὐτοτελῆ ὅλοι σχεδὸν οἱ σύγχρονοι μεγάλοι χριστιανοὶ λογοτέχνες. Ἰδοὺ μερικὰ ὀνόματα : Πῶλ Κλωντέλ, Φρανσουὰ Μωριάκ, Τζιοβάννι Παπίνι, Ἑρνέστος Ψυχάρης, Φρ. Ζάμ, Γαβριέλα Μιστράλ, Σὰρλ Πηγκύ.

Ἄλλὰ κι' οἱ Ἕλληνες χριστιανοὶ λογοτέχνες, κατὰ τὶς τελευταῖες δεκαετίες, ἔχουν νὰ παρουσιάσουν μιὰ δημιουργία ποὺ ὀλοένα κερδίζει σὲ ποιότητα, παίρνοντας μιὰ ζηλευτὴ θέσι μέσα στὰ νεοελληνικὰ γράμματα.

Ὁ χριστιανὸς λογοτέχνης ἀτενίζει τὸ λειτούργημα του σὰν ἱερὸ χρέος, ποὺ πρέπει νὰ τὸ διακονῇ μὲ φόβο Θεοῦ, πίστη

κι' αγάπη, ἀποβλέποντας στή δόξα τῆς Ἐκκλησίας καί στή σωτηρία τῶν ἀδελφῶν του. Πρέπει ὅμως νά προσέχη ὥστε νά μὴ παραβιάζη τίς ἀπαιτήσεις τῆς Τέχνης χάρα τάχα στή σκοπιμότητα αὐτή, ἀντίληψη ποῦ οὔτε τὴν Τέχνη ἐξυπηρετεῖ οὔτε καί τὴν ἀποστολική σκοπιμότητα. Γιατὶ ἓνα ἔργο μὲ χαμένη τὴν πηγασιότητα καί τίς προϋποθέσεις τῆς αἰσθητικῆς ἀπωθεῖ ἀντὶ νά ἐλκύη καί δὲν ἔχει οὔτε καλλιτεχνική οὔτε κι' ἀποστολική ἀξία. Μονάχα ἡ ἀλήθεια, ὄχι ἀπλᾶ ἡ ἐξ ἀντικειμένου, δηλαδή τὸ περιεχόμενο τῆς πίστεως, ἀλλὰ κι' ἡ ἀλήθεια τῆς καρδιάς καί τῶν ἐκφραστικῶν μέσων θέλγει κι' αἰχμαλωτίζει τίς ψυχές. Μιά χριστιανική λεγόμενη λογοτεχνία μὲ τὴ σφραγίδα τῆς «στρατευμένης Τέχνης», χωρὶς σεβασμὸ πρὸς τὴν Τέχνη, αὐτὴ καθ' ἑαυτή, εἶναι πρᾶγμα ἀποκρουστικὸ καί ζημιώνει τόσο τὸν αὐτουργό της ὅσο καί τὴν ὑπόθεση τῆς ἀλιεύσεως καί τῆς ἐποικοδομῆς τῶν ψυχῶν.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΤΟ ΜΕΓΑ ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ

Ἐκυκλοφόρησε σὲ καινούργια ἔκδοση ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ἔκδοσις εἶναι προσεγμένη καὶ καλλιτεχνική. Τὸ δέσιμό του εἶναι γερὸ, ὥστε νά μὴ κινδυνεύη νά καταστραφῇ ἀπὸ τὴν χρῆσιν.

Ἡ τιμὴ του εἶναι 100 δρχ.

Οἱ ναοὶ μας ἢ οἱ ἱερεῖς μας μποροῦν νά τὸ παραγγείλουν στὶς Ἱ. Μητροπόλεις ἢ νά γράψουν κατ' εὐθείαν στὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν (Ἰασίου 1 — Ἀθῆναι), στέλλοντας καὶ τὰ ταχυδρομικά, δρχ. 15.

ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ

26. Η ΚΑΤΑΚΡΙΣΙΣ

α' Αναπολόγητος εἶ, ὃ ἄνθρωπε
πᾶς ὁ κρίνων...» (Ρωμ. β', 1-16)

Στὸ προηγούμενο κεφάλαιο ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διεζωγράφισε τὴν ἠθικὴ ἀθλιότητα καὶ σῆψι τῆς εἰδωλολατρικῆς κοινωνίας, μὲ τὸ σκοπὸ νὰ ἀποστρέψῃ ἀπὸ τὴν πτώσι σὲ τέτοια θανάσιμα ἁμαρτήματα τὸν ἀναγεννημένο Χριστιανό. Αὐτὸς ἦταν καὶ ὁ σκοπὸς του. Βεβαίως καλὴ εἶναι ἡ ἔξαρσις μονάχα τοῦ ἀγαθοῦ, ὅμως καὶ ἡ ἀρετὴ δὲν φωτίζεται τόσο ὅσῳ προβάλλεται ἡ νύχτα τῆς ἁμαρτίας. Φυσικὰ σὲ μιὰ ἀγία κοινωνία, τῆς ὁποίας τὰ μέλη εἶναι πιστὰ καὶ ἀφωσιωμένα παιδιὰ τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ ἐξομολογοῦνται, ἐκκλησιάζονται, κοινωνοῦν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, ποὺ εἶναι ἀνεγγίχτα ἀπὸ τίς λάσπες τῆς ἁμαρτίας καὶ κρατοῦν τὴν ἠθικὴ τους ἀκεραιότητα ἄθικτη, ἡ ἀναφορὰ τοῦ Ἀποστόλου τοῦ Εὐαγγελίου σ' αὐτές, γίνεται, κι' ἂν δὲν γίνεται πρέπει, μὲ μιὰ λεπτότητα καὶ φραστικὴ εὐπρέπεια καὶ κοσμιότητα. "Ὅταν ὅμως τὰ πάθη εἶναι τέτοια ποὺ κατὰ τὸν Παῦλον «αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ λέγειν» (Ἐφεσ. ε', 12), τότε ποιά γλῶσσα νὰ χρησιμοποιήσῃ κανεὶς γιὰ τὸ χαρακτηρισμὸ τους; "Ὅταν ἀρνῆσαι τὸν Κτίστη καὶ προσκυνᾶς τὰ κτίσματα, κάνεις τὸ σοφὸ, ἐνῶ ἐνεργεῖς βλακωδῶς, ἡ ψυχὴ σου τραβιέται πρὸς τὴν ἀθάνατη δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ σὺ γονατίζεις λατρευτικὰ στὰ ἄψυχα ὁμοιώματα τῶν πτηνῶν, τῶν ἐρπετῶν καὶ τῶν τετραπόδων· ὅταν αὐτοατιμάζεσαι καὶ γκρεμίζεσαι καὶ ὡς ἄνθρωπος ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἴδια σου τὴ συνειδήσι· ὅταν, γιὰ νὰ ζῆς ἀνεξέλεγκτα ἀπὸ τὴ συνειδήσί σου μεταλλάξῃς τὴν ἀλήθεια σὲ ψεῦδος· ὅταν σφιχτοδένεσαι ἀπὸ ὀλόκληρη ἀλυσίδα ἁμαρτημάτων, ποὺ ἀτιμάζουν τὸ ἀνθρώπινον γένος· ὅταν ἡ ἡδονικὴ λύσσα σὲ σπρώχνει σὲ γενετήσιες διαστροφές καὶ σὲ ξεσκεπάζει στὰ μάτια τῆς κοινωνίας ὡς ἀνώμαλο στὰ μυαλὰ καὶ στὸ σῶμα τύπο· ὅταν περπατῆς σὰν τρελλὸς ἀπὸ τίς καταχρήσεις τῆς ζωῆς σου· ὅταν δὲν ἐλέγγεσαι καθόλου ἀδικῶντας μὲ κάθε τρόπο τὸν ἀδελφὸ σου· ὅταν, ξεπερνῶντας τὰ κτήνη, γίνεσαι ἐκδοτος τῶν χυδαιότερων σωματικῶν ἡδονῶν· ὅταν, κοιμᾶσαι - σηκώνεσαι, δὲν σκέπτεσαι τίποτα ἄλλο παρὰ τὸ πῶς γιὰ λογαριασμὸ σου νὰ ξεπεράσῃς τὸ σατανᾶ σὲ πονηρία· ὅταν ἡ ψυχὴ σου μοιάζει μὲ ἀπύθμενο πηγᾶδι πλεονεξίας καὶ ἀχορτασιᾶς· ὅταν πυκνὰ ριζώματα κακιῶν κατα-

κλύζουν τὸ χωράφι τῆς καρδιάς σου· ὅταν ὁ φθόνος σάν δυνατὸς πυρετὸς σοῦ λυώνει τὰ σπλάγχνα, ἐπειδὴ εὐτυχεῖ ὁ διπλανός σου· ὅταν σκοτώνῃς τὸν ἀδελφὸ σου ἄμεσα ἢ ἔμμεσα, σωματικῶς ἢ ἠθικῶς· ὅταν σάν κακοζυμωμένος ψυχικὰ καὶ ἀνισόρροπος τύπος γκρινιάζῃς, ἔχεις δὲν ἔχεις δίκη, στὸ σπίτι σου, στὸν κύκλο σου, στὴ δουλειά σου ὥστε νὰ σὲ ἀποστρέφονται ὅλοι ὅταν χρησιμοποιοῦς δόλο γιὰ νὰ ξεγελάσῃς καὶ νὰ ἐκμεταλλευθῇς τὸν ἀδύνατο· ὅταν περιφρονῇς τὰ χρηστὰ καὶ ὠραῖα ἤθη καὶ προκαλῆς σκάνδαλα· ὅταν ἀνανδρα κακολογῇς κρυφὰ γιὰ νὰ θέτῃς σὲ ἀνυποληψία τὸν πλησίον σου· ὅταν τὰ καταφέρῃς ἔτσι ὥστε νὰ γίνεσαι θεομίσητος· ὅταν πέφτῃς στὸ χαμηλὸ ἐπίπεδο τῶν ὕβρεων· ὅταν ὑπερφανεύεσαι γιὰ πράγματα ποὺ εὐρίσκονται ὑπὸ αἴρεσιν· ὅταν παρουσιάζεσαι μὲ φουσκωμένα μυαλὰ καὶ φλυαρῆς κομπαστικὰ ὅτι εἶσαι κάποιος σπουδαῖος· ὅταν δὲν μελετᾷς τίποτα ἄλλο παρὰ τὸ πῶς νὰ βρῆς ἐπιστημονικὲς ἐφαρμογές τοῦ πολυμόρφου κακοῦ· ὅταν ἀσεβῆς πρὸς τοὺς γονεῖς σου ποὺ εἶσαι μιὰ ψυχοσωματικὴ προβολή των· ὅταν τὰ λόγια σου καὶ τὰ ἔργα σου δὲν φέρνουν τὴν ἐνδειξί μυαλωμένου ἀνθρώπου· ὅταν κάθε γραπτὴ ἢ ἀγραφή συμφωνία τὴν ποδοπατᾷς· ὅταν παρουσιάζεσαι σκληρὸς καὶ ἀνεπεικὴς στοὺς συνανθρώπους σου· ὅταν εἶσαι ἄπονος στὴ δυστυχία καὶ δὲν ἔχῃς ἐπάνω σου ἱερὸν καὶ ὅσιον... Λοιπὸν ; Ποιὰ γλῶσσα νὰ χρησιμοποίησῃ κανεὶς γιὰ νὰ χαρακτηρίσῃ ἕναν τέτοιο τύπο ἀνθρώπου ποὺ περυσιάζει αὐτὸ τὸ φαινόμενο τῆς ἠθικῆς τερατομορφίας ; (Ρωμ. α', 18 - 32).

* * *

Ἄλλ' ὅπως εἶπαμε, ἐὰν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μὲ πεταχτὲς πινελιὲς ζωγραφίζει αὐτὸ τὸ ἀνθρώπινο τέρας ποὺ ἐξέθρεψεν ἢ εἰδωλολατρεία, τὸ κάνει, ἐπαναλέγω, μὲ τὸ σκοπὸ νὰ μὴ παρουσιασθοῦν στὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ τέτοιου εἶδους ἠθικὰ τέρατα. Τότε ἡ ἀγνοία παρουσιάζει τὶς ἄνομες μίξεις μὲ τὸ σατανᾶ καὶ ἀσφαλῶς ἀπὸ μιὰ τέτοια διασταύρωσι, τέτοια μυνήματα θὰ προήρχοντο. Στὸ χριστιανισμὸ ὅμως ποὺ μητέρα τῶν νέων ἀνθρώπων εἶναι ἡ ἐκκλησία καὶ νυμφίος τῆς ὁ Χριστός, δὲν δικαιολογεῖται ἡ τερατομορφία. Ὁ ὠραῖος κάλλει παρὰ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων (Ψ. μδ', 3), ὠραῖα θέλει καὶ τὰ παιδιὰ του. Καὶ ὠραῖα γεννῶνται τὰ παιδιὰ, ἀλλὰ δυστυχῶς ἀγριεύουν μὲ τὴν κακὴ συναναστροφή καὶ τὴν ἀπομάκρυνσι ἀπὸ τὸ πολιτισμένον καὶ εὐγενικὸ περιβάλλον τοῦ σπιτιοῦ τους. Προκειμένου μάλιστα περὶ τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, αὐτὰ παρουσιάζουν ἀγνότητα ἠθῶν καὶ καθρότητα βίου ποὺ ἄφινε καταπλήκτους τοὺς εἰδωλολάτρας, οἱ ὁποῖοι δὲν μποροῦσαν νὰ ἐρμηνεύσουν τὸ φαινόμενο τῆς ἐγκρα-

τείας καὶ τοῦ μαρτυρίου τῶν πρώτων χριστιανῶν. Ὅταν θείῳ δικαίῳ ἢ Ἐκκλησίᾳ ἐλέγχῃ σὰν μητέρα τὰ παιδιά της ἢ κάθε ἀδελφὸς ἐπισημαίνει τὸ μικρὸ ἢ μεγάλον σφάλμα τοῦ ἄλλου μόνον καὶ μόνον νὰ τὸ διορθώσῃ, αὐτὴ ἢ πράξις εἶναι ἀγαθὴ καὶ ἐπιβεβλημένη. Καὶ στὴν προκειμένη περιπτώσει πού τὰ θανάσιμα μάλιστα ἁμαρτήματα ἔκαμαν τὴν ἐμφάνισί τους καὶ μεταξὺ τῶν ἁγίων μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, δὲν μπορεῖ ν' ἀφεθοῦν ἀπαρατήρητα καὶ ἀνεξέλεγκτα. Γιατὶ αὐτοῦ τοῦ εἴδους αἱ πράξεις, ὅπως προσημείωσεν ὁ Ἄ. Παῦλος, ταιριάζουν σ' ἐκφύλους εἰδωλολάτραις καὶ ὄχι σὲ χριστιανούς, εἶναι ἐλεεινὰ βλαστήματα σκοτεινῶν ἐποχῶν πού ἐτράφησαν καὶ ἐγιγάντωσαν μέσα στὴν κόπρῳ τοῦ σατανᾶ. Δὲν μποροῦν νὰ μᾶς ἀφήσουν ἀσυγκινήτους καὶ ἀπαθεῖς. Προδίδεται, τὸ πνευματικὸ περιεχόμενον τῆς πίστεώς μας, βλασφημεῖται τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, καταπατεῖται τὸ Αἷμα τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἀνασταυροῦται ὁ Χριστός. Ἐπομένως καὶ ὁ καθένας χωριστὰ καὶ συλλογικὰ ἢ Ἐκκλησία, ὑπεύθυνος ἢ ἀνεύθυνος πρέπει νὰ ἐλέγχουν τὰ θανάσιμα προπαντὸς ἁμαρτήματα. Ἐὰν ὁ σατανᾶς μὲ τὰ ὄργανά του θέλῃ νὰ δυσφημήσῃ τὴν ἀγνότητα τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, πρέπει τὰ μέλη της ν' ἀντιδράσουν ἀποτελεσματικὰ λόγῳ καὶ ἔργῳ. Καὶ ἂν τ' ἁμαρτήματα αὐτὰ εἶναι δημόσια, δημοσίως πρέπει νὰ στιγματίζεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία πού ὀφείλει νὰ προφυλάξῃ καὶ τὴν ἀγνότητα τῶν μελῶν της.

* * *

Καὶ ταῦτα μὲν καλῶς τὸ θλιβερώτατον ὅμως εἶναι ὅτι ὠρισμένα μέλη τῆς Ἐκκλησίας λησμονοῦν πῶς γιὰ νὰ διαστεῖλουν τὸν ἑαυτό τους καὶ νὰ τὸν ἀφορίσουν ἀπὸ τ' ἁμαρτωλά, δὲν ἀρκοῦνται μονάχα σ' αὐτὴν τὴν τόσο χτυπητὴ καὶ κατὰ πρόνοιαν σωσμοῦ πράξι τους, ἀλλὰ συμπεριφέρονται κατὰ τρόπο σκληρότατο καὶ πικρότατο ἐναντίον ἐκείνων. Καμμιὰ συμπάθεια, καμμιὰ καλωσύνη, καμμιὰ ἐπιείκεια καὶ κανένα φάρμακο ἐπάνω στὴν πληγὴ. Μὲ τὸ κοφτερὸ μαχαίρι τῆς κατακρίσεως ὁ ἁμαρτήσας ἀδελφὸς τεμαχίζεται καὶ πετιέται στὸ πεζοδρόμιον τῆς χλεύης καὶ τῆς κοινῆς ἀνυποληψίας. Οὔτε οἱ συνθῆκες πού ἡμάρτησε ἐξετάζονται, οὔτε ἡ φυσικὴ ἀδυναμία τῆς στιγμῆς, οὔτε τὸ ψυχικὸ του τίναγμα καὶ τὸ δάκρυ του μετὰ τὴν πτώσι του. Ὁ τηλεβόας τῆς καταλαλιᾶς στὸ στόμα ἐκείνου πού φαρισαϊκὰ κρίνει ἑαυτὸν ἅγιον, συσσεῖει δρόμους, πλατεῖες, λαγκαδιὰ καὶ τὸ ἁμάρτημα κοινολογεῖται καὶ μεταξὺ ἐκείνων πού δὲν θὰ τὸ ἐπληροφοροῦντο ποτέ. Ὁ κατάλαλος τύπος μὲ μιὰ συγγνότητα, μ' ἓνα ἀνεξήγητο πάθος, λὲς καὶ ἔπαθε προσωπικὸ πλῆγμα, δέρνει ἀνηλεῶς, μὲ τὸ βούρδουλα τῆς κατακρίσεως, ἀπόντος τοῦ ἁμαρτήσαντος, τὸν ἀδελφὸ του, ἀντὶ νὰ λυπηθῇ

για τὴν πτώσι του, για τὸ πλήγμα τῆς Ἐκκλησίας, για τὸ μολυσμὸ τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ἄν τέτοια αἰσθήματα τῆς κατὰ Θεὸν λύπης κυριαρχοῦσαν στὴν ψυχὴ του, ἀσφαλῶς, ἢ ἀγάπη του ἢ ὁποῖα «πάντα στέγει, πάντα ἐλπίζει» θ' ἀγκάλιαζε μ' ἀναφυλλητὰ τὸν πληγωμένο, θὰ τοῦ ἔπλενε τὶς πληγές με κρασί καὶ με λάδι καλωσύνης καὶ θὰ τὸν ἔσωζε ἀπὸ τὸ θάνατο, ἀφοῦ θάνατος ἀνοίγει τὸ στόμα του νὰ τὸν καταπιῇ. Κι' ὅμως ὁ Χριστὸς καὶ τοὺς παγωμένους ἐζέστανε, καὶ τοὺς πληγωμένους ἐθεράπευσε, καὶ τοὺς παραστρατημένους τράβηξε στὸν ἴσιο δρόμο, καὶ τοὺς ἀρνητὰς του ποὺ θάφτηκαν στὴν ντροπὴ τους ἐνεθάρρυνε, καὶ τοὺς προδότας του γλυκομίλησε, καὶ τὰ κοινωνικὰ περικαθάρματα συμμαζέψε. Δὲν τὸν ἐπάγωσε ἡ ἀδιαφορία τους· δὲν τὸν ἐμόλυναν οἱ πληγές τους· δὲν χαλαρώθηκεν ἡ ἠθικὴ αὐστηρότης τοῦ νόμου του· δὲν διάγραψε ἀπὸ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς κανένα· δὲν κατηράσθη τὸν ἀχάριστο· δὲν ἐμειώθη ἡ ἠθικὴ του ἀκτινοβολία. Τοῦ διπλανοῦ ἢ πτώσις γίνεται δυστυχῶς με πολλοὺς φαρισαϊκοὺς τύπους θέμα πικρᾶς κατακρίσεως καὶ ζεματιστοῦ δαρμοῦ. Ἄπ' αὐτοὺς λείπει ἢ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ἢ οἰκογενειακὴ ἀνατροφή. Αὐτοὶ ποὺ φαίνονται στὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων ἐνάρετοι καὶ κατακρίνουν τὸν ἀδελφὸ λησμονοῦν τὴν μεγάλη ἀλήθεια τοῦ Παύλου: «Ὁ δοκῶν ἐστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ» (Α' Κορ. ι', 13). Λησμονοῦν τὴ φοβερὰ πτώσι τοῦ φλογερωτέρου τῶν Ἀποστόλων Πέτρου, πτώσι ποὺ ξεπερνᾷ κάθε θανάσιμον ἀμάρτημα, ἐν συγκρίσει, κοινοῦ θνητοῦ. Πρὸ ὀλίγου διεβεβαίον: «Κἂν δέη με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι» (Ματθ. κστ', 35). Κι' ὕστερα ἀπὸ λίγο: «Ἦρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε» (Μάρκ. ιδ', 71), ὥσπου τὸ ἄλογο πετεινάρι τοῦ ὑπενθύμισε τὰ λόγια τοῦ Διδασκάλου του «ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς ἀπαρνήσῃ με».

* * *

Καὶ αὐτὰ μὲν για τὴν κατηγορία τῶν καταλάλων ποὺ φέρνουν στὸ μέτωπό τους τὴν ταμπέλα τῆς ἀγιότητος. Ἄλλ' ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶναι γεμάτος ἱερὰ ὀργὴ ἐναντίον ἐκείνων ποὺ ἐνῶ πέφτουν στὰ ἴδια καὶ χειρότερα ἀμαρτήματα, ἔχουν τὸ θράσος νὰ κάνουν τὸ δικαστὴ τῶν ἄλλων ἀμαρτωλῶν. Ἡ ψυχολογία τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν εἶναι ἀνερμήνευτος. «Ὅπως κι' ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα ἢ κατάκρισις εἶναι μιὰ αὐθαίρετος καὶ θρασεῖα δικαστικὴ πράξις ἐνὸς ἀμαρτωλοῦ καί, ἐπομένως ὑποδίκου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ποὺ στήνει δικαστήριον καὶ ἀγγόνες κατὰ τοῦ συνανθρώπου του, μετὰ τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται στὸ αὐτὸ κρίμα. Γιατὶ ὅσῳ πικρότερος καὶ σκληρότερος δείχνεται ὁ κατακρίνων τὸν ἀδελφὸ του, τόσο πικρό-

τερα και σκληρότερα θα δοκιμάση τοῦ Θεοῦ τὴν τιμωρία. «Ὅποιος κάνει σ' αὐτὸν τὸν κόσμον τὸ δικαστὴ τοῦ ἄλλου αὐτὸς πρέπει ν' ἀπολογηθῆ καὶ νὰ εἰπῆ ἀπὸ ποῦ ἔλαβε τὴν ἐξουσία τοῦ δικαστοῦ τῆ στιγμῆ ποῦ τὸ κεφάλι του ἔχει τὸ Θεοῦ Δικαστὴ, ὅπως καὶ ὅλοι μας : «Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντα καὶ ποιεῖν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύγῃ, τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ;» Οἱ μεγάλοι ὑποκριταί, ὅσοι διεφθάρησαν πλήρως κι' ἔχουν ὑποστῆ ἠθικὴν ἀναισθησίαν, ἀντὶ νὰ συστραφοῦν γύρω ἀπὸ τὸν ἑαυτό τους καὶ νὰ χτενίσουν τὸν ψυχικὸν τους ἀγρὸν γιὰ νὰ τὸν ἀπαλλάξουν κι' ἀπὸ τὰ μικροριζίδια τοῦ κακοῦ, ἀντὶ νὰ στρέψουν τὴν ὀργὴν τους κατὰ τῶν ἰδίων παθῶν ποῦ κατηγοροῦν στοὺς ἄλλους καὶ νὰ φανοῦν σ' ἐκείνους μὲν ἐπιεικεῖς καὶ συγγνωμικοί, στὸν ἀμετανόητο δὲ ἑαυτό τους αὐστηροὶ καὶ σκληροὶ γιὰ νὰ τοὺς ἐλεήσῃ ὁ Θεός, τραβᾶν ὑποκριτικὰ τὰ μάγουλά τους μὲ τὰ τέσσερα δάχτυλα ἠνωμένα καὶ μὲ σουφρωμένα τὰ χεῖλη γιὰ τὸ ἀμάρτημα ποῦ ἔπεσεν ὁ ἄλλος!... Νοιώθουν, μπορεῖ νὰ εἰπῆ κανεὶς, μιὰ ἰδιαίτερη ἡδονὴ γιὰ τὴν εὐκαιρία ποῦ τοὺς δίνει ἡ πτώσις τοῦ ἀδυνάτου ἀδελφοῦ πρὸς διαπόμπευσίν του ὑπὸ τύπον τάχα ἐνδιαφέροντος («γιὰ τὸ κακὸ ποῦ μᾶς βρῆκε»). Πρόκειται περὶ μεγάλου ὑποκριτοῦ ποῦ γονατισμένος κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῶν δικῶν του ἀμαρτημάτων, ἐλεεινολογεῖ τὸ διπλανὸ του ποῦ ἔχει λιγώτερο φορτίο. Αὐτὸς ὁ τύπος περισσότερον κακὸς παρὰ διεφθαρμένος μὲ τὴν ἔννοια τοῦ ἀμαρτήματος ποῦ κατηγορεῖ, εἶναι τὸ ἀνθρώπινο ἐκεῖνο ράκος ποῦ πάντοτε θ' ἀκοῦῃ ἐφ' ὅσον δὲν διορθώνεται, τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ : «Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. Τὶ δὲ βλέπετε τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς ; ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου ; Ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου» (Ματθ. ζ', 1 - 15 κ.ά.).

* *

Ἐπειτα ὑπάρχει καὶ ἓνας ἄλλος λόγος ποῦ πρέπει νὰ κοπῆ μὲ τὸ μαχαίρι καὶ ἀμέσως αὐτὸ τὸ ἐλάττωμα τῆς κατακρίσεως. Καὶ ὁ λόγος εἶναι ὅτι ὁ κατακρίνων τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἰδιοποιεῖται δικαστικὸν λειτουργημὰ ποῦ ἀνάγεται στὴν ἐξουσία τοῦ Κυρίου καὶ μόνο, ποῦ ἔχει καὶ σ' αὐτὸ τὸν πρῶτον καὶ τὸν τελευταῖον λόγο. Γι' αὐτὸ κι' ἐρωτᾷ ὁ Ἀπόστολος : «Τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην ; Τῷ ἰδίῳ Κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ» (Ρωμ. ιδ', 4). Κανεὶς δὲν μᾶς εἶπε νὰ μένωμε ἀπαθεῖς πρὸ τῶν θανασίμων

ἀμαρτημάτων τῶν ἀδελφῶν πού ἐξευτελίζουν τὸ χριστιανικὸ ὄνομα καὶ εἰσάγουν στὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας εἰδωλολατρικὰς συνηθείας. Κανείς δὲν μᾶς εἶπε νὰ σφραγίσωμε τὸ στόμα μας μπροστὰ στὸν ἐκφυλισμό, στὴν ἀσωτεία, στὴ βλασφημία, τὴ θεοπαιξία καὶ σὲ κάθε ἀμάρτημα στὴ δημοσία του ἐκδήλωσι μάλιστα, γιατί κινδυνεύει νὰ μολυνθῇ ὁλόκληρος ἡ ποίμνη τοῦ Χριστοῦ. Σ' αὐτὰ τὰ δημόσια σκάνδαλα τὸν λόγον ἔχει ἡ διοικοῦσα Ἐκκλησία, ἡ ὀργανωμένη πνευματικὴ ἡγεσία τοῦ τόπου, καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ Κράτος. Ἄλλ' ὅταν ἓνας ἀδελφὸς γιὰ τὸ εὐόλισθον τῆς φύσεώς του ἢ ὑπὸ συνθήκας εὐρεθεὶς γκρεμίστηκε στὴ λάσπη τοῦ κακοῦ, ἀπαγορεύεται σ' ἐμᾶς νὰ τὸν θάψουμε ἐκεῖ μὲ πέτρες ἀναθέματος (Ἰωάν. η', 11). "Ὅση ἀγιότης κι' ἂν μᾶς διακρίνη, ὅσῳ αἰθέριοι κι' ἂν εἴμεθα, ἡ κατάκρισις τοῦ ἀδελφοῦ ἀποτελεῖ θανάσιμον ἀμάρτημα." Ἐπειτα ἓνας ἅγιος, ἓνας πάρα πολὺ πνευματικὸς ἄνθρωπος ταρασσεται γιὰ τὴν πτώσι, τοῦ ἀδελφοῦ καὶ αἰσθάνεται τόσον πόνο, ὥστε, χωρὶς ν' ἀπελπίζεται γιὰ σωσμό του γιατί ἡ ἀγάπη του «πάντα ἐλπίζει» προσεύχεται νὰ μὴ πεθάνῃ ὁ ἀδελφός του στὴν ἀμαρτία, χρησιμοποιοῦ τὸ φιλικὸ του δεσμὸ καὶ τὴ συγγένειά του καὶ τὴ θέση του καὶ τὴν ὑπεροχὴ του πρὸς ἀνόρθωσιν τοῦ πεσμένου ἀδελφοῦ του. Δὲν κἀθετα στὰ τρίστρατα τῆς κοινωνίας, πού περιεργῆ καὶ σκανδαλοθηρικὴ, περιμένει θεάματα καὶ ἀκροάματα ἠθικῆς ἀσύμφορα γιὰ τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας νὰ διασκεδάσῃ. Δὲν γίνεται ὁ εὐτελής «κουτσομπόλης» τῆς γειτονιάς γιὰ νὰ ἀνακατέψῃ μὲ τὸ φτυὰρι τῆς γλώσσας του τὴν ἠθικὴ κόπρον τοῦ ἄλλου, γιὰ ν' ἀπολαύσῃ αὐτὸς καὶ οἱ τοῦ αὐτοῦ ἠθικοῦ ποιοῦ τῆς δυσσομίας μιᾶς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας.

* * *

Ἡ κατάκρισις τῆς ὁποίας τὰ κίνητρα εἶναι ποταπὰ καὶ γεννήτρα τῆς εἶναι ἢ φθόνος ἢ προσωπικὴ ἐκμάθεια ἢ ὀφείλεται στὴ βλακώδη σύνθεσι πού ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν κατάλαλο, τὸ αἰσθημα τῆς ἠθικῆς εὐθύνης, συγχωρεῖται καὶ θεραπεύεται μονάχα μὲ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴ συμπόνια, ἀφοῦ προηγηθῇ μετάνοια καὶ ἐπανάρθωσις τοῦ ἀδικήματος. Ἄλλιῶς ἡ μακροθυμία τοῦ Θεοῦ θὰ ἐξαντληθῇ καὶ ἡ ὀργὴ του θὰ ξεσπάσῃ. Κανένα ἀμάρτημα δὲν εἶναι τόσο κτηνώδες, τόσο βάρβαρο, τόσο σατανικὸ ὅσον ἡ κατάκρισις το ἀμαρτήματος ἀδελφοῦ: «Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ, ὅς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ... Θλιψὶς καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν... Δόξα καὶ τιμὴ καὶ εἰρή-

νη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν... Οὐ γὰρ ἔστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ...» (Ρωμ. β', 5 - 11).

* * *

Κι' εἶναι παρατηρημένον πῶς τὸ ἁμάρτημα τῆς κατακρίσεως ξεφυτρώνει καὶ καλλιεργεῖται μὲ ἄνεσι καὶ φιλοτιμία μεταξὺ λεγομένων θρησκευτικῶν προσώπων, τὰ ὅποια ὁ σατανᾶς κατῴρθωσε νὰ πείσῃ πῶς μποροῦν ν' ἀνοίγουν μεγαλύτερη πληγὴ ἐκεῖ πού ὑπάρχει μιὰ γρατσουινιά, καὶ νὰ πετοῦν πίσσα στὸ κορμὶ πού λερώθηκε ἀπὸ κάρβουνο, ἢ νὰ καλύπτουν μὲ κοπριά ἐκεῖνον πού βράχθηκε μὲ λασπόνερο. Ἀπὸ τῆ στιγμῆ πού ἄκουσαν στὸ κήρυγμα τοὺς τὸ φιλιππικὸ κατὰ τῆς ἁμαρτίας μετεβλήθησαν σὲ μεγάλους προφῆτας μὲ τὸ θράσος νὰ πιστεῦουν πῶς ἔχουν δικαίωμα κατακρίσεως τοῦ ἁμαρτήσαντος ἀδελφοῦ. Ἄλλ' ἢ κατάκρισις πού σημαίνει καταδικη κατόπιν δικαστικῆς ἀποφάσεως, ἀφοῦ ἐρευνηθοῦν ὅλα τὰ περιστατικά, εἶναι ἁμάρτημα. Ὁ Χριστιανὸς μπορεῖ νὰ ἐλέγξῃ κατ' ἰδίαν τὸν ἀδελφὸ μὲ πνεῦμα ἀγάπης καὶ ταπεινώσεως. Μπορεῖ νὰ τὸν νουθετήσῃ ἂν εἶναι μικρότερός του, κι' ἂν εἶναι μεγαλύτερός του νὰ συνεννοηθῇ μὲ τὸν πνευματικὸ τοῦ ἐν ἐπιτραχηλίῳ ὥστε ν' ἀναλάβῃ ἐκεῖνος τὴ σωτηρία τοῦ ἀδελφοῦ πού γκρεμοτσακίστηκε στὴ χαράδρα τοῦ κακοῦ. Ἔτσι μὲ κίνητρο τὴν ἀγάπη μας σώζουμε ἀπὸ τὸν ἡθικὸ καὶ αἰώνιο θάνατο τὸν ἁμαρτήσαντα ἀδελφόν. Μάλιστα ἐδῶ μπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθῇ τοῦ Ἰακώβου τὸ ρῆμα : « Ἀδελφοί, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν » (ε', 19 - 20). Γιατὶ ν' ἀπλώνουμε τὸ κακὸ περισσότερο ἐμεῖς οἱ χριστιανοί, καὶ γιατί νὰ δίνουμε τέτοιο ὑλικὸ στὴν ἀνάγκη κοινωνία. Μήπως ἡ ἄρνησις τοῦ Πέτρου σὲ στιγμὴ ἀδυναμίας δὲν μετεβλήθη σὲ στερεὰ πίστη πρὸς τὸν Σωτῆρα ὅταν δακρυσμένος ἔπαιρνε τὰ κλειδιά τῆς Βασιλείας ;

Ἄρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΑΛΥΒΑΣ
Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν « Ἐφημέριον » ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
Ἵδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι - Τηλέφ. 227.689.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ
ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΩΑΝΝΟΥ,
ΠΡΙΝ ΔΕ ΙΩΑΚΕΙΜ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΖΙΧΝΩΝ,
ΚΤΙΤΟΡΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΤΙΜΙΟΥ
ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ ΕΝ ΤΩ ΜΕΝΟΙΚΕΙΩ ΟΡΕΙ

Ποίημα Μανουήλ μεγάλου ρήτορος.

ΕΝ ΤΩ ΜΙΚΡΩ ΕΣΠΕΡΙΝΩ

Ἴστῶμεν στίχους δ' καὶ ψάλλομεν στιχηρὰ προσόμοια.

Ἦχος β'. Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρόν.

Οὔτε ἐπιπνοία θεϊκῆ, ὁ καθηγητῆς σὸς ὁ θεῖος Ἰωαν-
νίκιος, ἐκ βρέφους αἰοίδιμε σὲ ἀνελάβετο, καὶ Θεῶ
ῶκειώσατο, ὁσίως ἐκτρέφων, ἐν παιδείᾳ πάντοτε, καὶ
νουθεσίᾳ Χριστοῦ, τότε ἡ τοῦ Πνεύματος χάρις, ἐν σοὶ
ἐπεφοίτησε μάκαρ, καὶ φωτὸς δοχεῖον ἀπειργάσατο.
(Δίς).

Οὔτε σε τῷ μύρῳ τῆς σεπτῆς, καὶ θείας τῷ ὄντι,
ιεραρχίας σοφέ, ἡ χάρις ἐλάμπρυνε τοῦ θείου Πνεύ-
ματος, τότε πύρινος ἔνδοξε, στῦλος ἀνεδείχθης, καλῶς
προηγούμενος τοῦ χριστωνύμου λαοῦ, πάντα καταλ-
λάτων τῷ Κτίστη, ταῖς θεοπειθέσιν εὐχαῖς σου, τοὺς
σοὶ Ἰωάννη προσανέχοντας.

Υἄλης διασχῶν τὸ δυσαχθές, τῆς ἐπιχθονίου θεόφρον,
πρὸς τὸ ἀνέσπερον, καὶ ζωὴν τὴν ἀπονον μετέστης
ἔνδοξε, Ἰωάννη μακάριε, ἀσκητῶν τὸ κλέος. Καὶ νῦν
παριστάμενος ὡς ιεράρχης Χριστῷ, πάντας ιεραῖς σου

πρεσβείαις, ἐκ κινδύνων ῥύου τοὺς πόθῳ, σοῦ τὴν φω-
ταυγῆ μνήμην γεραίροντας.

Δόξα. ᾠχος β'.

Ε'πέστη ἡ εὐσημος μνήμη σου, Ἰωάννη πατὴρ ἡμῶν,
ὡσπερ φωσφόρος ἀστήρ, πάντων τὰς καρδίας κα-
ταγλατίζουσα, καὶ χαρμονικῶς πρὸς αἶνον, καὶ δόξαν
Θεοῦ, ἐγείρουσα ὧπερ νῦν παρεστῶς, ἐκδυσώπει ἀπαύ-
στως, ὑπὲρ τῶν ψυχῶν μῶν.

Καὶ νῦν. Τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου...

Εἰς τὸν Στίχον προσόμοια.

ᾠχος α'. Τῶν οὐρανίων ταγμάτων.

Τὸν ἱεράρχην Κυρίου δεῦτε τιμήσωμεν, Ἰωάννη τὸν
θεῖον, ἐν ψαλμοῖς τε καὶ ὕμνοις· καὶ γὰρ τῶν ἐπι-
κλήρων καὶ γερῶν, νουνεχῶς κατεφρόνησε, καὶ ἀπὸ
βρέφους Κυρίῳ οἰκειωθείς, σκευὸς ὄφθη ἱερώτατον.

Στίχ. Τίμιος ἐναντίον Κυρίου...

Τῶν μοναζόντων τὸ κλέος, ἡ στάθμη τῶν ἀρετῶν,
ἱεραρχῶν ἡ δόξα, παρ' ἀπάντων ὑμνεῖσθω, ἐν ἄσμα-
σιν ἐνθέοις τῶν γὰρ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ διατάξεων, ἐν
ταπεινώσει καρδίας ἐκπληρωτῆς, καὶ πιστὸς φύλαξ
γεγένηται.

Στίχ. Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον.

Νῦν ταῖς ἀύλοις παμμάκαρ συνῶν δυνάμεσι, καὶ σὺν
αὐτάις τῷ θεῷ, παριστάμενος θρόνῳ, μέμνησο τῶν
πίστει τὴν ἱεράν, εὐφημούντων σου κοίμησιν, καὶ ἀνυ-

μνούντων ἀπαύστως τὰ εὐκλεῆ, καὶ σεπτὰ σου κατορθώματα.

Δόξα. ᾠχος πλ. β'.

Πάρεστιν ἀρμοδίως τὸ θεῖον ῥῆμα, ἐν τῷ παρόντι προσφθέγγασθαι τοῦ θεοπάτορος Δαβίδ· τίμιος γὰρ ἐναντίον Κυρίου, ὁ θάνατος τοῦ Ὁσίου αὐτοῦ· ὅθεν σου τετίμηται, Ὅσιε Ἰωάννη, ἡ πρὸς Θεὸν τῆς θείας σου ψυχῆς ἀνάβασις, τὸ ἡγιασμένον δέ σου σκῆνος, πρόκειται πᾶσιν εἰς ὠφέλειαν, τοῖς προσιούσι πιστῶς. Διὸ παράσχου καὶ ἡμῖν τοῖς ὑμνοῦσί σε, παρὰ Θεοῦ φωτισμόν, καὶ ἰλασμόν ταῖς πρεσβείαις σου.

Καὶ νῦν. Θεοτόκε σὺ εἶ ἡ ἄμπελος...

Τρισάγιον. Καὶ τὸ Ἀπελυτίκιον τοῦ Ὁσίου. ᾠχος α'.

Παθῶν τὰς σηπεδόνας τῆ ῥοῆ τῶν δακρῶν σου, ἐξήλειψας ἐμφρόνως Ἰωάννη πατῆρ ἡμῶν, καὶ φέγγει ἀπαθείας ἐλλαμφθείς, εἰς τὴν χαρὰν εἰσῆλθες τοῦ Κυρίου σου, ἐν ᾗ τῷ τρισηλίῳ περιχεόμενος φωτί, καταυγάζεις τοὺς πόθῳ εὐφημοῦντάς σε, καὶ ἀνυμνοῦντας τὰ σεπτὰ σου κατορθώματα.

Δόξα. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Τοῦ Γαβριὴλ φθεγγόμενου σοι...

Καὶ Ἀπόλυσις.

ΕΝ ΤΩ ΜΕΓΑΛΩ ΕΣΠΕΡΙΝΩ

Μετὰ τὸν Προοιμιακόν, τὸ «Μακάριος ἀνὴρ», εἰς δὲ τὸ «Κύριε ἐκέκραξα» ἰστώμεν στίχους στ' καὶ ψάλλομεν στιχηρὰ τοῦ ἀγ. Σπυρίδωνος γ' (ἄπερ ἔρα εἰς Μηναιῖον) καὶ τοῦ Ὁσίου γ'.

ᾠχος δ'. Ὁς γενναῖον ἐν Μάρτυσι.

Τὸν σταυρόν σου ἀράμενος, τῷ Χριστῷ ἠκολούθησας, Ἰωάννη ἐνδοξε ἐκ νεότητος, καὶ ἀσφαλῆ τὰ ἐντάλματα, αὐτοῦ τὰ σωτήρια, διετήρησας καὶ νῦν, τῆς ἀλήθτου λαμπρότητος ἐμφορούμενος, φωτισμὸν καταπέμπεις καὶ εἰρήνην, τοῖς τιμῶσί σου τὴν μνήμην, τὴν ἱεράν καὶ σεβάσμιον.

Τὸν δικαίοις ὁμόσκηνον, καὶ ὁσίοις συνόμιλον, ἱεράρχαις κρείττοσιν ἰσοστάσιον, νῦν συνελθόντες ὑμνήσωμεν, Ἰωάννην ἄσμασι, καὶ ζηλώσωμεν αὐτοῦ, τὰ σεπτὰ κατορθώματα καὶ τὴν ἄσκησιν, τὴν ἰσάγγελον ὄντως, δι' ἣν θείας, χαρμοσύνης ἠξιώθη, παρὰ τοῦ πάντων δεσπόζοντος.

Τίς τοὺς πόνους καὶ μόχθους σου, διηγῆσαιτο Ὅσιε, οὔσπερ καθυπέμεινας γενναιώτατα, εἰς τὸ πληρῶσαι τὸν ἔνθεον, πόθον ἔσχηκας, καὶ κατέστησας σαυτόν, μοναζόντων ἀγλάϊσμα καὶ κραταίωμα ; ὅθεν σκέπε καὶ σῶζε Ἰωάννη, τὴν σὴν ποιμνὴν ταῖς εὐχαῖς σου, διὰ παντὸς ἀσκανδάλιστον.

Δόξα. ᾠχος πλ. δ'.

Τῶν ποιμένων ὁ ποιμήν, καὶ βασιλεὺς τῶν ὄλων, Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὡς ἡγιασμένον ἐξελέξατό σε σκεῦος, εἰς ποιμαντικὴν λειτουργίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ· σὺ δὲ καλῶς τὸ ποιμνιον, ἐπὶ νομᾶς καθοδηγήσας σω-

τηρίους, ἔσπευσας αὐτῶ, ἐν ἡσυχίᾳ ὁμιλῆσαι τελεία,
ἧς καὶ τετύχηκας, Ἰωάννη μακάριε. Ἄλλὰ καὶ νῦν
καθαρώτερον ἐντυγχάνων αὐτῶ, πρέσβευε ὑπὲρ τῶν
ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Προεόρτιον. Ὁ αὐτός.

Υπόδεξαι Βηθλεέμ τὴν τοῦ Θεοῦ Μητρόπολιν· φῶς
γὰρ τὸ ἄδυτον, ἐπὶ σέ γεννηῆσαι ἤκει. Ἄγγελοι θαυ-
μάσατε ἐν οὐρανῶ· ἄνθρωποι δοξάσατε ἐπὶ τῆς γῆς.
Μάγοι ἐκ Περσίδος, τὸ τρισόκλειον δῶρον προσκομί-
σατε· ποιμένες ἀγραυλοῦντες τὸν τρισάγιον ὕμνον με-
λωδήσατε. Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Παντουργέτην.

Εἴσοδος, «Φῶς ἰλαρόν», τὸ Προκείμενον τῆς ἡμέ-
ρας καὶ τὰ Ἀναγνώσματα.

(Ζήτηι Δεκεμβρίου στ', εἰς Ἱεράρχην).

Εἰς τὴν Λιτὴν ψάλλομεν Ἰδιόμελα.

Ἦχος α'. Τοῦ ἁγίου τῆς Μονῆς. Γερμανοῦ Πατριάρχου

Τί σέ καλέσωμεν, προφήτα; Ἄγγελον, Ἀπόστο-
λον, ἢ Μάρτυρα; Ἄγγελον, ὅτι ὡς ἀσώματος δι-
ἤξας. Ἀπόστολον, ὅτι ἐμαθήτευσας τὰ ἔθνη. Μάρτυ-
ρα δέ, ὅτι σοῦ ἡ κεφαλὴ ὑπὲρ Χριστοῦ ἐτμήθη. Αὐτὸν
ἰκέτευσέ, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἦχος ὁ αὐτός, τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος. Ἀνατολίου.

Οσὶε πάτερ μακάριε, Σπυρίδων σοφέ, τὴν νεκρὰν
ὥσπερ ζῶσαν ἐπηρώτας δι' ἀγάπην Θεοῦ. Ὅφιν
δὲ μετέβαλες εἰς χρυσόν, ὁ πενίαν ἀσκῶν ῥύσιν δὲ
ἐπέσχες ποταμοῦ, συμπαθήσας λαῶ. Βασιλεῖ δὲ παρέ-
στης ἰατὴρ, τῇ προνοίᾳ Θεοῦ· νεκροὺς δὲ πάλιν ἠγειρας,

ὡς αὐτοῦ μαθητῆς· τὴν πίστιν δὲ ἐτράνωσας, ἀναμέ-
σον Πατέρων πολλῶν· Πάντα οὖν ἰσχύων, ἐν τῷ ἐν-
δυναμοῦντί σε Χριστῷ, αὐτὸν καὶ νῦν ἰκέτευε, σωθῆ-
ναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ᾠχος β'. Γερμανοῦ Πατριάρχου.

Ἰεραρχῶν τὸ θεῖον κειμήλιον, Πάτερ ὅσιε, Σπυρί-
δων σοφέ, σὺ ἐν ἀρεταῖς ἀναδέδειξαι. Ὅθεν τῆς
Ἐκκλησίας προστάτης γενόμενος, αἰρεσιάρχας ἐξώ-
θησας, καὶ τοῦ Ἀρείου τὸ βλάσφημον, συνοδικῶς εἰς
γῆν κατηδάφισας. Διὸ θαυματουργῶν ἐν ἔργῳ καὶ λό-
γῳ, τὸν Σωτῆρα ἰκέτευε, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ᾠχος δ'. Τοῦ αὐτοῦ.

Ὅσιε πάτερ, ἱεράρχα ἀοίδιμε, ἀποστολικῆς διδασκα-
λίας γενόμενος ἐμπλεως, καὶ τοῦ θεοῦ Πνεύματος
καταγώγιον, δι' ἐναρέτου πολιτείας ἀναδειχθείς, τῆς
Ἐκκλησίας τοὺς λύκους, διὰ δογμάτων ἀπήλασας· καὶ
τὴν ὀρθόδοξον πίστιν σαφῶς τρανώσας, στῦλος ἀνα-
δείκνυσαι, καὶ εὐσεβείας πρόμαχος. Ὅθεν καὶ θαυμα-
τουργῶν ἐν τοῖς πέρασιν, ὄφιν εἰς χουσοῦν μετέβαλες,
καὶ νεκρὰν πρὸς ἐρώτησιν ἤγειρας. Ἄλλ' ὦ Πατέρων
ἀξιάγαστε, καὶ Διδασκάλων συνόμιλε, τὸν Σωτῆρα
πρέσβευε, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἰδιόμελα τοῦ Ὁσίου. ᾠχος α'.

Μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων, ὁ θειότατος φάσκει
Σολομών, καθάπαρ ἤδη καὶ ἐν σοὶ πεπλήρωται,
πάτερ Ἰωάννη, Ὁσίων τὸ καύχημα· τῇ γὰρ ἐτησίῳ
περιόδῳ, ἡ μνήμη σου φθάσασα, εἰς τοὺς ἐπαίνους τοὺς
σοὺς καὶ εὐφημίας, γηθοσύνας πάντας κεινίηκεν. Ὡν
τὴν προθυμίαν καὶ τὸν ἐνθερμον ζῆλον, καὶ τὰ ἐγκώ-
μια ἱλαρῶς προσδεξάμενος, πρέσβευε Κυρίῳ, ἀντιμι-
σθίαν παρασχεῖν αὐτοῖς, καὶ ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

‘Ο αὐτός.

Ο παντεπόπτης Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν, ἱερώτατε πάτερ Ἰωάννη, τοὺς μόχθους καὶ ἰδρωτάς σου ἐν τῇ ἀσκήσει, εὐμενῶς προσηγάμενος, περισώζεσθαι τὴν ποιμνὴν ἐν εἰρήνῃ, ἣν συνεστήσω, ἠϋδόκησεν, εἰς δόξαν ἑαυτοῦ. Ἀλλὰ καὶ νῦν, ὡς παρρησίαν κεκτημένος πρὸς αὐτόν, μὴ διαλείπης πρεσβεύων διὰ παντός, ἐν εἰρήνῃ ἀβλαβῆ φυλάττεσθαι αὐτήν, ἐξ ἐναντίων προσβολῶν, Ἰεράρχα πανόλβιε.

Ἦχος β’.

Θαυμαστός ὁ Θεός, φησὶν ὁ θεῖος ψαλμοδός, ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ· ἐν γὰρ τοῖς ἰδίοις μέλεσιν ἐδόξασαν αὐτόν, νεκρώσαντες αὐτά, τῆς πρὸς αὐτόν ἔνεκεν διαπύρου ἀγάπης, δι’ ἐπιπόνου ἀρετῆς. Ὅθεν τὴν τῶν θαυμάτων χάριν, οὐρανόθεν κομισάμενοι, εὐεργέται πᾶσι, τοῖς πιστῶς προσιοῦσιν ἐδείχθησαν. Σὺν αὐτοῖς οὖν παριστάμενος Χριστῷ, Ἰωάννη πανεύφημε, αἴτησαι ἰλασμόν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

‘Ο αὐτός.

Τῆς τρισηλίου Θεότητος, ἐν ψυχῇ δεξάμενος τὴν ἀνταύγειαν, φῶς ἀναδέδειξαι, μάκαρ Ἰωάννη, τοὺς προσιόντας σοι πιστῶς, ταῖς διδασκαῖς σου φωτίζων ἐκάστοτε. Ὅθεν πολλοὺς, τῷ λιμένι τῆς σωτηρίας προσήγαγες. Διὸ καὶ ἡμᾶς, τοὺς τὴν ἐνδοξόν σου μνήμην γεραίροντας, τῆς τῶν σωζομένων μερίδος καταξίωσον, ταῖς πρὸς τὸν ἐλεήμονα Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, ἱεραῖς ἰκεσίαις σου.

Δόξα. Ἦχος πλ. α’.

Οσσε πάτερ, Ἰωάννη θεόσοφε, εἰς πόθον θεῖον ἐλθῶν, τῆς πρὸς Θεὸν ὁμιλίας, ἐν ἡσυχίᾳ τὴν ἐρημίαν ἠγάπησας, τὸν πανάγιον ἐκμιμούμενος Πρόδρομον, καὶ

τὸν Θεοσβίτην Ἡλίαν· ὡς γὰρ ἐκεῖνος τὸ Καρμήλιον ὄρος, οὕτω καὶ σὺ τὸ Μενοικέως, ἐν αὐτῷ τὰς πρὸς Θεὸν ἀναβάσεις, τῆς ψυχῆς σου ποιούμενος. Ἀλλὰ τίς λόγος, τὴν ἐν ταῖς προσευχαῖς σου τῶν δακρῶν ῥοὴν παραστήσεις, καὶ τῶν γονυκλισιῶν τὸ πλῆθος; Ὅθεν ὡς Ἀγγελός τις ἐπιβιούς, πρὸς Χριστὸν τὸν Θεὸν ὡσπερ φῶς ἀνελήλυθας· ᾧ νῦν παρρησία, σὺν Ὁσίοις ἀεὶ παριστάμενος, πρέσβευε ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Προεόρτιον. Ἦχος ὁ αὐτός.

Μὴ στύγναζε Ἰωσήφ, καθορῶν μου τὴν νηδύν· ὄψει γὰρ τὸ τικτόμενον ἐξ ἐμοῦ, καὶ χαρήσῃ καὶ ὡς Θεὸν προσκυνήσεις, ἢ Θεοτόκος ἔλεγε, τῷ ἑαυτῆς μνηστῆρι, μολοῦσα τοῦ τεκεῖν τὸν Χριστόν. Ταύτην ἀνυμνήσωμεν λέγοντες, χαῖρε Κεχαριτωμένη, μετὰ σοῦ ὁ Κύριος, καὶ διὰ σοῦ μεθ' ἡμῶν.

Εἰς τὸν Στίχον. Προσόμοια τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος, (ὄρα εἰς Μηναῖον).

Δόξα. Τοῦ Ὁσίου. Ἦχος γ'.

Αγγελόμορφε Πάτερ, ὁ τοὺς τρόπους ἐζηλωκῶς τοῦ Θείου Βαπτιστοῦ, τοῦ τῆς ἐρήμου βλαστήματος, οὐπερ καὶ διάπυρος ἐραστῆς χρηματίσας, ναὸν περικαλλῆ ἀνεδομήσω αὐτῷ, καὶ ψυχῶν σωτήριον μάνδραν ἀπετέλεσας· καὶ νῦν σὺν τοῖς ἄνω λειτουργοῖς, τῷ τῶν ἀπάντων βασιλεῖ καὶ Θεῷ παριστάμενος, καὶ ταῖς ἐκεῖθεν ἀστραπαῖς ἐλλαμπόμενος, καταύγασον καὶ ἡμῶν, τὰ τῆς ψυχῆς καὶ σώματος αἰσθητήρια, τῶν ἐκ πόθου τελούντων, τὸ ἱερόν σου μνημόσυνον.

Καὶ νῦν. Προεόρτιον. Ὁ αὐτός.

Ιωσήφ, εἶπέ ἡμῖν, πῶς ἐκ τῶν Ἀγίων ἦν παρέλαβες Κόρην, ἔγκυον φέρεις ἐν Βηθλεέμ; Ἐγώ, φησι, τοὺς προφήτας ἐρευνήσας, καὶ χρηματισθεὶς ὑπὸ Ἀγγέλου,

πέπεισμαι, ὅτι Θεὸν γεννήσει, ἡ Μαρία ἀνερμηνεύτως οὐ εἰς προσκύνησιν, Μάγοι ἐξ ἀνατολῶν ἤξουσιν, σὺν δώροις τιμίοις λατρεύοντες. Ὁ σαρκωθεὶς δι' ἡμᾶς, Κύριε, δόξα σοι.

Ἐπολυτίκιον τοῦ Ὁσίου. ᾠχος α'.

Παθῶν τὰς σηπεδόνας τῇ ῥοῇ τῶν δακρῶν σου, ἐξήλειψας ἐμφρόνως Ἰωάννη πατὴρ ἡμῶν, καὶ φέγει ἀπαθείας ἐλλαμφθεὶς, εἰς τὴν χαρὰν εἰσῆλθες τοῦ Κυρίου σου, ἐν ᾗ τῷ τρισηλίῳ περιχεόμενος φωτί, καταυγάζεις τοὺς πόθῳ εὐφημοῦντάς σε, καὶ ἀνυμνοῦντας τὰ σεπτὰ σου κατορθώματα.

Καὶ νῦν. Θεοδοκίον. Τοῦ Γαβριὴλ φθεγξαμένου σοι...

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΘΡΟΝ

Μετὰ τὴν α' στιχολογίαν, Κάθισμα τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος.

ᾠχος γ'. Τὴν ὠραιότητα.

Οφιν μετέβαλες, εἰς χρυσὸν Ἅγιε, καὶ ταῖς τῶν λόγων σου, νευραῖς ἀπέπνιξας, τὸν δυσσεβῆ καὶ πονηρὸν, Ἄρειον θεοφόρε. Βασιλεῖ δὲ γέγονας, ἰατρὸς πανοαίδιμε· καὶ νεκροὺς ἐξήγειρας, δαίμονάς τε ἀπήλασας. Διό σου συνελθόντες ὑμνοῦμεν, ἱεράρχα, τὴν μνήμην τὴν πάντιμον.

Δόξα. Ἐτερον. ᾠχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Τοῖς λόγοις ἐκόσμησας, τὴν Ἐκκλησίαν Χριστοῦ, τοῖς ἔργοις ἐτίμησας, τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ, Σπυρίδων μακάριε· ἔλαμψας ἐν τῷ κόσμῳ, τῇ ἐν σοὶ σω-

φροσύνη, χάριτας ἰαμάτων, ἀπαστρέπτων τοῖς πᾶσι διὸ καὶ ἐορτάζομεν πίστει τὴν μνήμην σου.

Καὶ νῦν. Προέρτιον. Ὁ αὐτός.

Παρθένοι προεξάρξατε, τῇ τῆς Παρθένου χαρᾷ, μητέρες αἰνέσατε, τὴν προπομπὴν τῆς μητρός, Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, Μάγοι σὺν τοῖς Ἀγγέλοις, σὺν ἡμῖν οἱ ποιμένες· ἔρχεται γὰρ ἐν πόλει, Βηθλεέμ τοῦ γεννησαί. Αὐτῆς ταῖς ἰκεσίαις, σῶσον ἡμᾶς ὁ Θεός.

Μετὰ τὴν β' στιχολογίαν, Κάθισμα τοῦ Ὁσίου.

Ἦχος δ'. Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ.

Τῶν μοναστῶν τὸ ἱερὸν χαρμοσύνωσ, σύστημα ἅπαν συνελθὼν Ἰωάννην, τὸν εὐκλεῆ τιμήσωμεν ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς· οὗτος γὰρ ὡς ἄσαρκος ἐπὶ γῆς βιωτεύσας, σκεῦος ἀναδέδεικται Πνεύματος τοῦ ἁγίου· καὶ νῦν πρεσβεύει Χριστῷ ἐκτενωῶς, ὑπὲρ τῶν πίστει τελούντων τὴν μνήμην αὐτοῦ.

Δόξα. Ὁμοιον.

Τῶν ἐντολῶν τῶν τοῦ Κυρίου ἐδείχθης, φύλαξ ὁμοῦ καὶ πληρωτῆς Ἰωάννη, καὶ πᾶσι τοῖς προσιοῦσί σοι διδάσκαλος, λόγοις τε καὶ πράγμασι, πρὸς σωτήριον ὄρμον· ὅθεν συναρίθμιος τοῖς Ὁσίοις ἐγένου, μεθ' ὧν πρέσβευε πάντοτε Χριστῷ, ὑπὲρ τῆς ποιίμνης τῆς σῆς τῆς τιμώσης σε.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Τῶν ἀκαθάρτων λογισμῶν μου τὰ πλήθη, καὶ τῶν ἀτόπων ἐννοιῶν τὰς νιφάδας, τίς ἐξειπεῖν δυνήσεται πανάμωμε; τὰς ἐπαναστάσεις δὲ τῶν ἀσάρκων ἐχ-

θρῶν μου, τίς ἐκδιηγῆσεται, καὶ τὴν τούτων κακίαν ; ἀλλὰ τῇ σῇ πρεσβείᾳ ἀγαθῇ, τούτων μοι πάντων τὴν λύτρωσιν δώρησαι.

Μετὰ τὸν Πολυέλεον, Κάθισμα τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος.

Ἦχος πλ. δ'. Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Α'νακτόροις καὶ μύσταις θεοπρεπῶς, ἐν συλλόγῳ πανσέπτῳ φιλοσοφῶν, τρανῶς διεσάφησας, τῆς Τριάδος τὴν δύναμιν· καὶ γὰρ κηρύττων ὥφθης, μονάδα Θεότητος, καὶ ἐν μιᾷ οὐσίᾳ, σαφῶς ἐδογματίσας. Ὁθεν ὑπὲρ λόγον, κατ' ἐπίπνοϊαν θείαν, καθεῖλες τὸν φλόαρον, τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος, ἱεράρχα θεσπέσιε. Πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ, τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Δόξα τοῦ Ὁσίου. Ἦχος δ'. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Τῆς σαρκὸς τὸ ἐμπαθές, ἄτακτον κίνημα σοφέ, καταμαράνας ἐν πολλαῖς, ἀσκητικαῖς διαγωγαῖς, τὸν ἐμφωλεύοντα ἐν τούτῳ Βελίᾳρ, τέλεον εἰς γῆν κατηδάφισας, καὶ τὰς μηχανὰς κατεπάτησας· καὶ καθαρὸν σκευὸς Χριστοῦ γενόμενος, διαφυλάττοις τοὺς τιμῶντάς σου, τὸν πάνσεπτον καὶ θεῖον οἶκον, Ἰωάννην μακάριε.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Κατεπλάγη Ἰωσήφ, τὸ ὑπὲρ φύσιν θεωρῶν, καὶ ἐλάβανεν εἰς νοῦν, τὸν ἐπὶ πόκον ὑετόν, ἐν τῇ ἀσπύρῳ συλλήψει σου Θεοτόκε, βάτον ἐν πυρὶ ἀκατάφλεκτον, ῥάβδον Ἀαρῶν τὴν βλαστήσασαν· καὶ μαρτυρῶν ὁ μνήστῳ σου καὶ φύλαξ, τοῖς Ἱεροῦσιν ἐκραύγαζε· Παρθένοσ τίκτει καὶ μετὰ τόκον, πάλιν μένει Παρθένοσ.

Οἱ Ἀναβαθμοί, τὸ α' Ἀντίφωνον τοῦ δ' ἤχου.

Προκείμενον. Ἦχος δ'.

Τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τῶν Ὁσίων αὐτοῦ.

Στίχ. Τί ἀνταποδώσωμεν τῷ Κυρίῳ... Τὸ Πᾶσα πνοή... Ἐὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην. Εἶπεν ὁ Κύριος πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν Ἰουδαίους· Ὁ μὴ εἰσερχόμενος... (ζήτησι Νοέμβριον. 13). Ὁ Ν' Ψαλμός.

Δόξα. Ταῖς τῶν σῶν Ὁσίων πρεσβείαις ἐλεῆμον...

Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου...

Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου...

Καὶ τὸ Ἰδιόμελον τοῦ Ὁσίου. Ἦχος πλ. β'.

Ἰεραρχῶν περιφανὲς ἀγλαΐσμα καὶ κλέος, ἡ δόξα τῶν Ὁσίων, καὶ ἀσκητῶν ἐγκαλλώπισμα μέγιστον· συνελθόντες οὖν φιλόσεμοι, τῷ παγκοσμίῳ φωστῆρι βοήσωμεν λέγοντες· Χαίροις τῶν μοναζόντων φωστῆρ, καὶ πρόμαχος στερρός, καὶ τύπος ἀκριβέστατος. Χαίροις ἀστὴρ διαυγέστατε, ὁ δαδουχῶν τὰ πέρατα, τῇ αἴγλῃ τῶν ἀγώνων σου. Χαίροις τῶν ἀσκουμένων ἐν τῷ ὄρει Μενοικέως, πατὴρ καὶ ποδηγέτης, καὶ θεῖος ἀντιλήπτωρ. Καὶ νῦν θεόφρον Πατὴρ ἡμῶν, μὴ ἐλείπης πρεσβεύων Χριστῷ τῷ Θεῷ, ὑπὲρ τῆς ποιμένης σου ταύτης, ἣν πόθῳ συνήγειρας.

Οἱ Κανόνες· Ὁ τῆς Θεοτόκου εἰς δ', τοῦ ἀγίου Σπυρίδωνος εἰς δ', καὶ τοῦ Ὁσίου εἰς δ'.

Ὁ Κανὼν τοῦ Ὁσίου, οὗ ἡ ἀκροστιχίς·

Ἦμῶν χαριτώνυμον ὄντως ποιμένα. Μανουήλ.

᾽Ωδὴ α΄. ᾠχος πλ. β΄. Ὡς ἐν ἠπείρῳ πεζεύσας.

Υπὸ ἀχλύος πταισμάτων τὸ ὀπτικόν, τῆς ψυχῆς θο-
λούμενον, τῆς ἐμῆς τῇ φωταυγεῖ, σῆ̄ πρεσβείᾳ λάμ-
πρυνον σοφέ, ὅπως μέλψω τὴν φαιδρὰν καὶ θείαν
μνήμην σου.

Μνήμη δικαίου σὺν λόγῳ πανευκλεῶς, ἐγκωμίων ἄδε-
ται ὡσπερ ἔφη Σολομών, Ἰωάννη ὄθεν καὶ τὴν
σῆ̄ν, ἐγκωμίοις ἱεροῖς μνήμην γεραίρομεν.

Νοῦν ἠγιάσθης ἐκ βρέφους ὡς Σαμουήλ, θεῖόν τε
ἀνάθημα, ἀνατέθεισαι Θεῶ, καὶ καρπὸν προσήγα-
γες αὐτῶ, Ἰωάννη μοναστῶν στέφος σεβάσιμον.

Θεοτοκίον.

Τὸν ἑαυτῆς δεξαμένη Δημιουργόν, ὡς αὐτὸς ἠθέλησεν,
ἐξ ἀσπόρου σου γαστρός, ὑπὲρ νοῦν σαρκούμενον
Ἄγνη, τῶν κτισμάτων ἀληθῶς ἐδείχθης Δέσποινα.

᾽Ωδὴ γ΄. Οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς σύ.

Χαρίτων τέμενος σεπτόν, τῆς ἀκτίστου Τριάδος, καὶ
Ὀσίων τερπνότης, ἀνεδείχθης τοὺς πιστούς, πρὸς
τρίβον καθοδηγῶν, ἱεράρχα τὴν εἰς Θεὸν ἄγουσαν.

Απὸ νεότητος σοφέ, τὸν ἰσάγγελον βίον, ἐξελέξω καὶ
ποιμήνην, συνεστήσω καὶ ναόν, τοῦ δι' ἡμᾶς Ἰησοῦ,
ἐκ Παρθένου ἀρρήτως ἐκλάμψαντος.

Ρήμασι κατεμπεδωθείς, τοῦ σοῦ Πάτερ ποιμένος,
ἐπτερώθης πρὸς πόθον, ἀνεγειῖραι τῷ Χριστοῦ, Προ-
δρόμῳ καὶ Βαπτιστῇ, σηκὸν θεῖον μοναστῶν εἰς καύ-
χημα.

Θεοτοκίον.

Ιλύος Κόρη κοσμικῆς, τὸν πανάθλιον νοῦν μου, ἐξα-
πάλλαξον θᾶπτον, καὶ πρὸς πόθον Θεοῦ, διέγειρον
ἀγαθῇ, καὶ φωτί σου τῷ θεῷ καταύγασμα.

Κάθισμα τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος.

Ἦχος πλ. δ'. Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Ε'κ ποιμνίου προβάτων ἐπιστατεῖν, τὴν Χριστοῦ Ἐκκλησίαν προχειρισθεῖς, Ποιμὴν θεοπρόβλητε σὺ Σπυρίδων ἀνέλαμψας, κακοδοξίας λύκους ἐλάσας τοῖς λόγοις σου, ἐν εὐσεβείας πόσῃ αὐτὴν ἐκτρεφόμενος ὅθεν ἀναμέσον, θεοφόρων Πατέρων, τὴν πίστιν ἐτράνωσας, ἐν σοφίᾳ τοῦ Πνεύματος, ἱεράρχα μακάριε. Πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ, τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Δόξα τοῦ Ὁσίου. Ὁμοιον.

Α'ποστάς τῶν γηίνων Πάτερ σοφέ, ἀπὸ βρέφους καθάπερ νέον φυτόν, ἐν οἴκῳ πεφύτευσαι, τοῦ Κυρίου ἐν χάριτι, πνευματικαῖς ἀρδείαις, αἰεὶ αὐξανόμενος. Ὅθεν καὶ εἰς δένδρον, πλήρες ἄνθους εὐώδους, μάκαρ ἀνεγλήθου, καὶ καρπὸν πολὺν ἤνεγκας, διὰ τοῦτο βοῶμέν σοι. Πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ, τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Χαῖρε θρόνε πυρίμορφε τοῦ Θεοῦ, χαῖρε Κόρη καθέδρα βασιλική, κλίνη πορφυρόστρωτε, χρυσοπόρφυρε θάλαμε, γλαμὺς ἀλουργόχροε, τιμαλφέστατον τέμενος, ἀστραπηφόρον ἄρμα, λυχνία πολύφωτε· χαῖρε Θεοτόκε, δωδεκάτειχε πόλις, καὶ πύλη χρυσήλατε, καὶ παστάς ἀγλαόμορφε, ἀγλαόχρυσε τράπεζα, θεοκόσμητον σκήνωμα· χαῖρε ἔνδοξε νύμφη, ἡλιοστάλακτε· χαῖρε μόνη ψυχῆς μου εὐπρέπεια.

ᾠδὴ δ'. Χριστός μου δύναμις.

Τίς σου τὸν ἔνθεον, ζῆλον πανένδοξε, Ἰωάννη ἐξείποι καὶ τοὺς πολλοὺς κόπους οὓς διήνεγκας, ὑπερναοῦ ὄνπερ λαμπρῶς, τῷ σεπτῷ Προδρόμῳ ἡγείρας.

Ως μέγα φρούριον, ψυχῶν καὶ καύχημα, καὶ θρεμμάτων παμμάκαρ τῶν λογικῶν, φαιδρὸν οἰκητήριον, ἡ πόλις ἔχει τῶν Σερρῶν, τὴν Μονὴν τὴν σὴν ἐγκόλιον.

Ναὸς γεγένησαι, τοῦ θείου Πνεύματος, ἀρετῶν ἀγλαΐαις ἐμφαιδρυνθεῖς, Ἰωάννη ἐνδοξε, Ἀρχιερέων καλλολογή, καὶ τῶν Ὁσίων περιήχημα.

Θεοτοκίον.

Υπερανέστηκας, αὐλῶν τάξεων, ἀσυγκρίτως Παρθένε, τὸν γὰρ Υἱόν, τὸν φύσει ὁμότιμον, Πατρί καὶ Πνεύματι Ἀγνή, ἀπορρήτως ἐσωμάτωσας.

Ῥδὴ ε΄. Τῷ θείῳ φέγγει σου ἀγαθέ.

Μεγάλης ἀνωθεν καὶ λαμπρᾶς, ἔτυχες ῥοπῆς ὑπερφυῶς, θεόφρον Πάτερ τοῖς ἔργοις σου, συνεφαπτομένοις καὶ κατορθώμασι, δι' ἀρετῆς ἀκρώρειαν ἐνοικούσης σοι.

Νυμφῶνα πάτερ ἐν οὐρανοῖς, ὄντως εἰσελήλυθας λαμπρόν, σὺν ταῖς φρονίμοις νεάνισι, τὴν λαμπάδα ἄσβεστον τῆς ἀγνείας σου, τηρήσας Ἰωάννη θεομακάριστε.

Ο τῆς σῆς ποιμένης τῶν μοναστῶν, δῆμος συνελθόντες ἐν τῇ σῇ, μνήμη λαμπρῶς ἀνυμνοῦσί σου, τὴν ἀγγελικὴν τε διαγωγὴν καὶ σπουδὴν, δι' ἧς τὴν μακαρίαν εὔρες ἀπόλαυσιν.

Θεοτοκίον.

Ναὸς ἀνάρχου τε καὶ Πατρός, ὁ λόγος καὶ τέλειος Θεός, ἐν σοὶ πανάμωμε ᾤκησε· καὶ τῇ παραβάσει φθαρεῖσαν πρότερον, τὴν βρότειον οὐσίαν Κόρη ἀπέπλασε.

᾽Ωδὴ στ'. Τοῦ βίου τὴν θάλασσαν.

Τρισηλίου λάμψεσιν, ἀυγαζόμενος φωτός, τοῦ ἀπροσίτου ᾧπερ νῦν, Ἰωάννη παρίστασαι εὐκλεῶς, αἰεὶ καθικέτευε, ὑπὲρ τῆς ἱεραῆς σου ποιμένης Ὅσιε.

Ως λειμῶν ἡ ποιμένη σου, ἀναθάλλει καὶ φυτά, περιέχει πανεύσομα, τὰ τέκνα σου παμμάκαρ τοὺς μοναστάς, οὔσπερ διαφύλαττε, ἀπὸ πάσης ἀνάγκης ταῖς πρεσβείαις σου.

Σταυρὸν συμφραζάμενος, παντευχία μυστικῆ, τοὺς ἀοράτους ἔτρεψας, δυσμενεῖς Θεοφόρε καὶ φωτεινόν, οἴκημα γεγένησαι, τῆς ἀκτίστου Τριάδος ἧ παρίστασαι.

Θεοτοκίον.

Πανύμνητε Δέσποινα, ἡ τεκοῦσα ἐν σαρκί, τὸν ποιητὴν τῆς κτίσεως, κακώσεώς με ῥῦσαι καὶ συμφορᾶς, τὸν αἰεὶ ἐλπίζοντα, τῇ πολλῇ καὶ ἀφάτῳ εὐσπλαγχνίᾳ σου.

Κοντάκιον τοῦ Ὁσίου Ἠχοῦ δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Η ἑσептὴ καὶ ἐνδοξος μνήμη σου πάτερ, Ἰωάννη ἠύγασε, τὰς διανοίας τῶν πιστῶν, καὶ πρὸς Θεοῦ δόξαν ἠγειρεν, ὃν ἐκδυσώπει, αἰεὶ ὑπὲρ τῆς ποιμένης σου.

Ὁ Οἶκος.

Ο τῇ ἀπείρῳ σου σοφίᾳ τοὺς σοὺς Ἀποστόλους φωτίσας, καὶ ἐξ ἰδιωτῶν καὶ ἀγραμμάτων σοφοὺς καὶ ἀκαταγωνίστους ἐργασάμενος, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Αὐτός, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν σου τὸ πέλαγος, φώτισον κάμοῦ τῆς διανοίας τὰ ὄμματα, ἵνα ὑμνήσω τὸν σὸν

θεράποντα Ἰωάννην, τὸν ἐπὶ γῆς σε πολυειδεῖ δοξάσαντα ἀρετῇ, καὶ ὁδηγὸν πρὸς σωτηρίαν πολλῶν γενόμενον. Ὅν καὶ νῦν πρὸς τὴν σὴν ἀγαθότητα μεσίτην προβαλλόμεθα, δυσωποῦντα αἰεὶ ὑπὲρ τῆς ποιίμνης σου.

Συναξάριον.

Τῆς ἸΒ' τοῦ αὐτοῦ μηνός, Μνήμη τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Σπυρίδωνος τοῦ θαυματουργοῦ.

Ὁ θαυματουργὸς κἀν τέθνηκε Σπυρίδων,
Τοῦ θαυματουργεῖν οὐκ ἔληξεν εἰσέτι.

Ἀμφὶ δωδεκάτην Σπυρίδων βίοτον λίπε τόν δε.

Τῆς αὐτῆς ἡμέρας, Μνήμη τοῦ Ὁσίου καὶ θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου, (πρὶν δὲ Ἰωακείμ) Μητροπολίτου Ζιχνῶν, Κτίτορος τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Προδρόμου, τῆς ἐν τῷ Μενοικεῖω ὄρει κειμένης.

Ἐγκωμιαστὴν οἴκοθεν πλουτεῖς Πάτερ,
Τῆς σῆς τελευτῆς, σοῦ τὸν τῆς Μονῆς πόνον.

Χριστοῦ βιώσας μέχρι καὶ τέλους βίον,
Θραύει πονηροῦ πᾶν Ἰωάννης θράσος.

Ἰωάννην καὶ τεθνηκότα ζῆν λέγω·
Οἱ γὰρ δίκαιοι ζῶσι καὶ τεθνηκότες.

Ῥδὴ ζ'. Δροσοβόλον μὲν τὴν κάμινον.

Οδηγὸς πρὸς σωτηρίαν πᾶσι γέγονας, τοῖς προσιοῦσι πάντοτε, τῶν ἐνθέων σου διδασκῶν παμμακάρι τῷ φωτί, καὶ πείθων αὐτούς ἀναβοᾶν· εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Ιερῶς καὶ θεαρέστως ἱερώτατε, τὸν βίον σου διήνυσας, μονασταῖς ὀφθεῖς τῆς ἐνθέου τύπος ἀρετῆς, καὶ ψάλλων Χριστῷ διηνεκῶς· εὐλογητὸς εἶ ὁ Θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Μαθητῆς καὶ ὀπαδὸς Ἡλιοῦ γέγονας, τοῦ θεοῦ παμ-
μακάριστε, Μενουκίως γὰρ σὺ τὸ ὄρος ὅλον κατοι-
κεῖς, ὡς ἐκεῖνος Κάρμηλον βοῶν· εὐλογητὸς εἶ ὁ θεὸς
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Θεοτοκίον.

Εν καρδίᾳ Θεοτόκον σε καὶ χεῖλεσιν, ὁμολογῶ πανύ-
μνυτε· καὶ γὰρ τέτοκας τὸν Θεάνθρωπον λόγον Ἀγνή,
δι' οὗ κατηυγάσθημεν φέγγους, θεογνωσίας ἀληθῶς
ἢ κληρουχία ἢ σή.

ᾠδὴ γ'. Ἐκ φλογὸς τοῖς Ὅσιοις.

Νῦν τῆς ὕλης θεόφρον ἔξω γενόμενος, καὶ μεθέξει
αὐλῶν ἐνοποιούμενος, τῷ παμβασιλεῖ καὶ Θεῷ,
τῶν ὑμνούντων σου, μνήμην τὴν φωσφόρον, πάντοτε
ὑπερεύχου.

Ενεκράθης τῷ πόθῳ τῷ θείῳ ἔνδοξε, Ἰωάννη παμ-
μάκαρ· ἔθεν καὶ ἔσπευσας, ἡσύχῳ Θεῷ ὁμιλεῖν τῷ
Παντάνακτι, ἀποστάς καὶ δόξης, καὶ γητῶν ἀπάντων.

Μεγαλύνει ὑμνοῦσα Χριστὸν τὸν Κύριον, Ἰωάννη ἢ
ποίμνη, ἣν περ συνέστησας, καὶ σὲ πρεσβευτὴν πρὸς
αὐτὸν νῦν προβάλλεται, ῥυσθῆναι παντοίας, θλίψεως
καὶ ὀδύνης.

Θεοτοκίον.

Ανυμνοῦμέν σου Κόρη τὸν ἀνερμήνευτον, καὶ πανά-
γιον τόκον, δι' οὗ ἐρρύσθημεν, ἐξ εἰδωλικῆς πλάνης
καὶ ἐφωτίσθημεν, γνώσει τῆς Τριάδος, τῆς μιᾶς θεαρ-
χίας.

ᾠδὴ θ'. Θεὸν ἀνθρώποις ἰδεῖν ἀδύνατον.

Νοεῖν καὶ λέγειν τὰ θεῖα ἔμπνευσον, μάκαρ αἰεὶ τοῖς
πόθῳ εὐφημοῦσι τὴν μνήμην σου, καὶ τὴν τρίβον
τοῦ βίου ὁμάλισον, τῶν πειρασμῶν τὸ νέφος ἀποκρουό-

μενος, ταῖς πρὸς τὸν Χριστὸν τὸν λυτρωτὴν, θερμαῖς
πρεσβείαις σου.

Ο φῶς ἀπρόσιτον οἰκῶν Κύριος, σοῦ τὴν ψυχὴν δε-
ξάμενος σοφέ, συνηρίθμησε, τοῖς Ὀσίων χοροῖς καὶ
στρατεύμασι, τῶν θείων Ἀσωμάτων ὄν καθικέτευε,
εἰρήνην βραβεῦσαι, σταθερὰν τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ.

Η τοῦ ἐλέους πηγὴ ἢ ἄπειρος, τῶν ἐφετῶν καὶ πάντων
ἀγαθῶν τὸ ἀκρότατον, ὁ παντέλειος νοῦς καὶ ἀμέ-
θεκτος, ταῖς τοῦ σοῦ Ἱεράρχου λιταῖς ἐπίσκεψαι, λαὸν
τυραννούμενον, δεινῶς τὸν χριστεπώνυμον.

Θεοτοκίον.

Λαὸν καὶ κλῆρον τὸν σὸν πανύμνητε, ἴδε οἰκτρῶς
καὶ λίαν χαλεπῶς πιεζόμενον, ἀνημέροις ἐχθροῖς
καὶ ἀπάλλαξον, πλήθει δυσωπηθεῖσα σῆς ἀγαθότητος·
πάντα γὰρ ἰσχύεις ἀληθῶς, ὅσα καὶ βούλοιο.

Ἐξαποστειλάριον τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος.

Φῶς ἀναλλοίωτον Λόγε.

Σὲ ἐξ ἀλόγου ποιμνης, μετήγαγεν εἰς λογικὴν, τὸ Πνεῦ-
μα πνευματοφόρε, ὡς τὸν Μωσέα καὶ Δαβίδ, ὧν
ἐμιμήσω τὸ πρᾶον, Σπυρίδων φῶς οἰκουμένης.

Ἔτερον ὅμοιον τοῦ Ὀσίου.

Δικαίου ἐπαινουμένου, λαοὶ εὐφραίνονται πολλοί, σο-
φός τις φθέγγεται πάλαι, καὶ ὁ σὸς βίος παμμάκαρ,
λεγόμενος καθηδύνει, πιστὰς καρδίας, καὶ μοναζόντων
χορείας.

Θεοτοκίον.

Χρυσοπλοκώτατε πύργε, καὶ δωδεκάτειχε πόλις, ἡλιο-
στάλακτε θρόνε, καθέδρα τοῦ βασιλέως, ἀκατανό-
ητον θαῦμα, πῶς γαλουχεῖς τὸν Δεσπότην.

Εἰς τοὺς Αἵνους

Ἰστῶμεν στίχους στ' καὶ ψάλλομεν στιχηρὰ προσόμοια τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος (ὄρα Μηναιῖον) γ'. Ἔτερα τοῦ Ὁσίου γ'.

Ἦχος α'. Πανεύφημοι Μάρτυρες.

Τῷ θείῳ τοῦ πνεύματος φωτί, μάκαρ ἐλλαμπόμενος, Χριστῷ τῷ πάντων δεσπύζοντι, κατηκολούθησας, καὶ τῶν ἐνταλμάτων, αὐτοῦ ἀναδέδειξαι, ἐκπληρωτῆς καὶ φύλαξ πανάριστος, ὄν καθικέτευσε, δωρηθῆναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν, τὴν εἰρήνην, καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Ταῖς λαμπραῖς ἀκτίσι τοῦ σοφοῦ, Παύλου πυρσευόμενος, τοῦ διδασκάλου τῆς πίστεως, ὅπως γεγένησαι, Ἰωάννη μάκαρ, τὴν ποιμένην σου φύλαττε, πιστοὺς εὐωδιάζων τῇ χάριτι, ταῖς ἀπλανέσι σου, διδαχαῖς καὶ λόγοις ἅπαντας, εἰς λιμένα, ποδηγῶν σωτήριον.

Τῆς Ἱεραρχίας τὴν στολήν, μάκαρ ἀμπεχόμενος, Ἀγγέλοις ὄντως ὁμοίωσαι, καὶ εὐλαβῶς Θεῷ, λειτουργῶν καὶ πάντας, ἀγιάζων χάριτι, εἰς δόξαν τε καὶ θαῦμα τοῦ Κτίστου σου, ὄν καθικέτευσε, δωρηθῆναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν, τὴν εἰρήνην, καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα. Ἦχος β'.

Ιεραρχίας μὲν τῷ ποδήρει, ἀγλαϊζόμενος Ὁσίε, καθαρῶς τὴν λογικὴν Θεῷ ἐπετέλεις λατρείαν· τὰς τῶν πιστῶν δὲ καθαγιαζὼν ψυχάς, τῷ ἀγγελομόρφῳ σου εἶδει, τοὺς τῶν ὁρώντων ὀφθαλμοὺς, εἰς θαῦμά τε καὶ δόξαν παρεκίνεις Θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ νῦν, Ἰωάννη Πατῆρ ἡμῶν, σὺν Ἀγγέλοις αὐτῷ παριστάμενος, ἐκτενωῶς ἱκετεύων μὴ παύσῃ ὑπὲρ τῆς ποιμένης σου.

Καὶ νῦν. Προεόρτιον. Ὁ αὐτός.

Ιδού καιρὸς ἤγγικε τῆς σωτηρίας ἡμῶν. Εὐτρεπίζου σπῆλαιον· ἡ Παρθένος ἐγγίξει τοῦ τεκεῖν. Βηθλεεμ γῆ Ἰούδα, τέρπου καὶ ἀγάλλου, ὅτι ἐκ σοῦ ἀνατέταλκεν

ὁ Κύριος ἡμῶν. Ἀκούσατε ὄρη καὶ βουνοί, καὶ τὰ περὶ-
χωρὰ τῆς Ἰουδαίας, ὅτι ἔρχεται Χριστός, ἵνα σώσῃ
ὃν ἔπλασεν ἄνθρωπον, ὡς φιάνθρωπος.

Δοξολογία μεγάλη καὶ Ἀπόλυσις.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ

Τὰ Τυπικά, οἱ Μακαρισμοί, καὶ ἐκ τοῦ Κανόνος τοῦ
Ἀγίου Σπυρίδωνος Ῥδῆ γ' καὶ τοῦ Ὁσίου Ῥδῆ στ'.

Ἀπόστολος.

Προκείμενον. Ἦχος βαρὺς.

Τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τῶν Ὁσίων...
Στίχ. Τί ἀνταποδώσωμεν τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων.

Πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς Παύλου...

Ἀδελφοί, πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ἡμῶν καὶ ὑπέι-
κετε... (Ζήτησι Δεκεμβρίου στ').

Στίχ. Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον.

Εὐαγγέλιον. Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον.

Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· Ὑμεῖς ἐστε
τὸ φῶς τοῦ Κόσμου. (Ζήτησι Ἰανουαρίου ιη').

Κοινωνικόν. «Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον...».

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Ἡ δι' ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΤΑΚΕ συσταθεῖσα Ἐπιτροπὴ κρίσεως αἰτήσεων δανείων, συνελθοῦσα εἰς συνεδρίασιν τὴν 6-2-68 ἐνέκρινε τὴν χορήγησιν στεγαστικῶν δανείων εἰς 19 ἠσφαλισμένους ἐπαρχιῶν, καὶ 6 Ἀθηνῶν—Πειραιῶς.

Ὡσαύτως ἐνέκρινε τὴν χορήγησιν ἀπλῶν δανείων εἰς 27 ἠσφαλισμένους ἐπαρχιῶν, καὶ 4 Ἀθηνῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10-2-68

Ἐκ τοῦ Τμήματος Δανείων

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Ἰερὰν Μητρόπολιν Τρίκκης καὶ Σταγῶν, Τρίκαλα. Αἰτηθέντα τεύχη Ἐκκλησίας καὶ Ἐφημερίου σᾶς ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς.— Αἰδεσιμώτατον Ἀθανάσιον Καραγιάννην, Χαλκιδᾶδες Ἀρνης. Ἐνεγράφητε διὰ τὴν ἀνελλιπῆ ἀποστολὴν τοῦ περιοδικοῦ.— Αἰδεσιμώτατον Νέστορα Παππᾶν, Βόλον. Ἐγένετο ἐπανεγραφή σας καὶ σᾶς ἀπεστάλησαν τὰ ἀπὸ 1-10-1967 ἐκδοθέντα τεύχη τῶν περιοδικῶν.— Αἰδεσιμώτατον Ἰωάννην Σφενδυλάκην, Ἐφημέριον Νέας Καρυάς. Ἡ ἀποστολὴ τοῦ περιοδικοῦ διεκόπη τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1964, λόγῳ ἐπιστροφῆς τῶν ἀποστελλομένων πρὸς ὑμᾶς τευχῶν. Δυστυχῶς ἡ ἐπιστολὴ δι' ἧς μᾶς ἐγνωρίζατε τὴν μετέθεσίν σας δὲν περιῆλθεν εἰς χεῖμας. Ἡδὴ προέβημεν εἰς ἐπανεγραφήν σας διὰ τὴν ἀνελλιπῆ ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἀποστολὴν τοῦ περιοδικοῦ, σᾶς ἀπεστείλαμεν δὲ ταχυδρομικῶς ἀπάσας τὰς ἐκδόσεις τῆς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ τοὺς τόμους τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐφημέριος» ἀπὸ τοῦ 1964 καὶ ἐντεύθεν. Πιστεύομεν ὅτι τὰ ἀποσταλέντα ἐντυπα θὰ σᾶς βοηθήσουν ἐπαρκῶς εἰς τὸ πατριωτικόν σας ἔργον.— Αἰδεσιμώτατον Χρῖστον Παπαθανασίου, Ἐνταῦθα. Ἐνεγράφητε καὶ σᾶς ἀπεστάλησαν τὰ ἐκδοθέντα τεύχη τοῦ 1968.— Αἰδεσιμώτατον Θρασύβουλον Βαλουμένον, Βόλον. Ἐνεγράφητε διὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος» μερικῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.— Αἰδεσιμώτατον Βασίλειον Σκιαδάρεσσην, Λευκάδα. Ἀλλαγὴ διευθύνσεώς σας ἐγένετο.— Πανόσ. Ἀρχιμανδρίτην Θεόκλητον Σταύρου, Πυρὶ Ἐθῶν. Ἡ αἰτουμένη ἀκολουθία δὲν ἐκυκλοφόρησεν εἰσέτι εἰς ἰδιαίτερον φυλλάδιον.— Αἰδεσιμώτατον Γεώργιον Σπανόπουλον, Βαλτοτόπιον Γουμενίσσης. Διεκόψαμεν τὴν ἀποστολὴν τοῦ περιοδικοῦ εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Βαλτοτοπίου καὶ Ἁγίου Γεωργίου Καμποχωρίου, ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τὸ περιοδικὸν θὰ ἀποστέλλεται μόνον

εις τὸν νέον Ἱερὸν Ναὸν τῆς Ὑψώσεως Τιμίου Σταυροῦ.—Ἱεροσποῦδα-
στὴν Σταῦρον Βάρραν, Πάτρων. Ἐνεγράφητε καὶ σᾶς ἀπεστάλησαν
τὰ τεύχη τοῦ 1968. Ἡ ἔτησία συνδρομὴ διὰ τοὺς Ἱεροσπουδαστὰς εἶναι
20 δραχμαί.—Ὀσιώτατον Ἰωακείμ Ἄνδρεαδάκη, Ἱ. Μο-
νὴν Ἐπανωσῆφ Μονοφατισίου. Ἐνεγράφητε καὶ σᾶς ἀπεστάλησαν τὰ τεύχη
τοῦ 1968.—Αἰδεσιμώτατον Παρασκευᾶν Χρυσανθακό-
πουλον, Πάτρας. Σᾶς ἀπεστείλαμεν ταχυδρομικῶς τὰ αἰτηθέντα τεύχη τοῦ
1967, ἀπὸ τοῦδε δὲ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τὸ περιοδικὸν θὰ σᾶς ἀποστέλλεται εἰς τὴν
νέαν σας διεύθυνσιν. Θερμῶς παρακαλοῦμεν ὅπως μᾶς γνωρίσητε εἰς ποίαν
διεύθυνσιν ἐλαμβάνετε μέχρι τοῦδε τοῦτο, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν
ἀντίστοιχον διαγραφὴν.—Κύριον Γεώργιον Χαραλαμπίδη, Ἱ.
Θεολόγον, Βόλον. Συνδρομὴ σας ἐλήφθη. Ἐνεγράφητε ἀπὸ 1.1.1968.—Αἰ-
δεσιμώτατον Εὐάγγελον Σκορδᾶν, Βελβεδόν. Ἀλλαγὴ
διευθύνσεώς σας ἐγένετο.—Αἰδεσιμώτατον Θωμᾶν Καραμη-
τόπουλον, Κριμίνιον Κοζάνης. Ἐνεγράφητε ἀπὸ 1.1.1968.—Αἰδεσι-
μώτατον Εὐάγγελον Τζιάβαν, Καστοριάν. Ἀλλαγὴ διευθύν-
σεώς σας ἐγένετο.—Κύριον Χρῆστον Μιχόπουλον, Θεολόγον,
Ἐνταῦθα. Ἐνεγράφητε ἀπὸ 1.1.1968.—Αἰδεσιμώτατον Θεοδ.
Σιδέρην, Η.Π.Α. Ἐνεγράφητε ἀπὸ 1.1.1968.—Κύριον Στέφαν-
νον Σκλαβανίτην, Λεβάδειαν. Συνδρομὴ σας ἐλήφθη. Ἐνεγράφητε
ἀπὸ 1.1.68.—Αἰδεσ. Παναγιώτην Λουκέρην, Ἐνταῦθα.—Αἰ-
δεσιμώτατον Στέφανον Ἀβραμίδην, Ἐνταῦθα.—Ἱερο-
διάκονον Χαράλαμπον Φακιρίδη, Ἐνταῦθα. Ἐνεγράφητε
ἀπὸ 1.1.1968.—Αἰδεσιμώτατον Δημήτριον Τσιαμπάρ-
λην, Μαδρίτην Ἰσπανίας. Συνδρομὴ σας ἐλήφθη. Ἐνεγράφητε ἀπὸ 1.1.1968.—
Herrn Karl Breiteneder, Μόναχον Γερμανίας. Ἀλλαγὴ διευ-
θύνσεώς σας ἐγένετο.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Εἰδοποιοῦνται οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι, ὅτι ἐκυκλο-
φόρησεν ὁ ὄγδος κατὰ σειρὰν τόμος τῶν ἐκδόσεων τῆς
«Ἐκκλησίας», «Ἡ ἀγωνία ἐνὸς Ἱερέως» τοῦ Πανοσ. Ἀρ-
χιμανδρίτου κ. Νικοδήμου Γκατζιρούλη, ὅστις
τόμος καὶ ἀπεστάλη εἰς ὅλας τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις πρὸς
δωρεὰν διανομὴν εἰς τοὺς αἰδεσιμ. ἱερεῖς.

Παρακαλοῦνται οἱ αἰδεσιμ. Ἐφημέριοι ὅπως φροντί-
σουν νὰ τὸν παραλάβουν ἀπὸ τὰ οἰκεία Μητροπολιτικὰ
Γραφεῖα.

(Ἐκ τοῦ «Ἐφημερίου»)

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ἐπίκαιρα: Ἡ ἔκδοσις τῆς Καινῆς Διαθήκης. Νὰ συμπληροῦται. Ἄς μὴ λησμονῶμεν. Τὸ Τριῶδιον. «Τὸ λυκόφως τοῦ Μαρξισμού». Αὐτρωτικὴ διέξοδος.—**Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου**, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἀνάγκη πνευματικῆς ζωῆς καὶ ἐνότητος.—**Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου**, Ἐπιτάφιος, στὸ Μεγάλο Βασίλειο. Ἀπόδοσις Θεοδόση Σπεράντσα.—**Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου**, Θυμαστὴ πρόδοσις τοῦ Εὐαγγελικοῦ κηρύγματος μέσα σὲ ἄπειρες ἐναντιότητες. Ἀπόδοσις Ἀνθίμου Θεολογίτη.—**Θεοδόση Σπεράτσα**, Αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ τοῦ μεγάλου διδασκάλου τοῦ Γένους μας Γρηγορίου Κωνσταντᾶ.—**Βασ. Ἡλιάδης**, Ἡ Μονὴ τῆς Ἁγίας Λαύρας ἱερὸν ὄρητῆριον καὶ σύμβολον τοῦ ἀγῶνος διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν. Ἡ ὕψωσις τοῦ λαβάρου ἀπὸ τὸν Παλαιῶν Πατρῶν.—**Φ.** Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὰς, κανονικὰς καὶ ἄλλας ἀπορίες.—**Πρωθιερέως Νικολάου Π. Παπαδοπούλου**, Ἀπὸ τὸ ἐφημεριακὸν Συναξάρι τοῦ 1821. Ἀποστολόπουλος Δημήτριος.—**Βασιλείου Μουστάκη**, Ἡ Χριστιανικὴ λογοτεχνία.—**Ἀρχιμανδρίτου Χριστοφόρου Καλύβα**, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος, Κυριακοδρόμιον ἐπὶ τῶν Ἀποστολικῶν ἀναγνωσμάτων τοῦ ἑνιαυτοῦ. 26. Ἡ κατάκρισις.—Ἀκολουθία τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου, πρὶν δὲ Ἰωακείμ Μητροπολίτου Ζιχνῶν, κτίτορος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου ἐν τῷ Μενουκίῳ Ὄρει.—Εἰδήσεις τοῦ TAKE.—Ἀλληλογραφία.

Τύποις : ΤΣΙΡΩΝΗ (Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα)
Ὁδὸς Λένινμαν 185, Ἀθῆναι — Τηλέφ. 530.318.

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: Δημήτριος Β. Δεσποτάκης
Λεωφόρος Ἡρώων 26, Περιστέρι